

Jurnalul Oficial

al Uniunii Europene

C 89

Ediția în limba română

Comunicări și informări

Anul 57

28 martie 2014

Număr de referință

Cuprins

Pagina

II Comunicări

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

Comisia Europeană

2014/C 89/01	Non-opoziție la o concentrare notificată (Cazul COMP/M.7195 – Lotte/Nestle/Lotte Nestle Korea JV) ⁽¹⁾	1
--------------	--	---

IV Informări

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

Comisia Europeană

2014/C 89/02	Rata de schimb a monedei euro	2
2014/C 89/03	Comunicarea Comisiei – Orientări privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de transfer de tehnologie	3

RO

Preț:
4 EUR⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

(continuare în pagina următoare)

2014/C 89/04	O nouă față națională a monedelor euro destinate circulației	51
--------------	--	----

V Anunțuri

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII ÎN DOMENIUL CONCURENȚEI

Comisia Europeană

2014/C 89/05	Notificare prealabilă a unei concentrări (Cazul COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/ Card Network Solutions) ⁽¹⁾	52
2014/C 89/06	Notificare prealabilă a unei concentrări (Cazul COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard) – Caz care poate face obiectul procedurii simplificate ⁽¹⁾	54
2014/C 89/07	Notificare prealabilă a unei concentrări (Cazul COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance) ⁽¹⁾	55
2014/C 89/08	Notificare prealabilă a unei concentrări (Cazul COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG) – Caz care poate face obiectul procedurii simplificate ⁽¹⁾	56

ALTE ACTE

Comisia Europeană

2014/C 89/09	Publicarea unei cereri în temeiul articolului 50 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare	57
2014/C 89/10	Publicarea unei cereri de înregistrare în temeiul articolului 50 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare	62

Rectificări

2014/C 89/11	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	66
--------------	---	----

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

II

(Comunicări)

COMUNICĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI
ORGANISMELE UNIUNII EUROPENE

COMISIA EUROPEANĂ

Non-opoziție la o concentrare notificată**(Cazul COMP/M.7195 – Lotte/Nestle/Lotte Nestle Korea JV)****(Text cu relevanță pentru SEE)**

(2014/C 89/01)

La data de 18 martie 2014, Comisia a decis să nu se opună concentrării notificate menționate mai sus și să o declare compatibilă cu piața comună. Prezenta decizie se bazează pe articolul 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽¹⁾. Textul integral al deciziei este disponibil doar în limba engleză și va fi făcut public după ce vor fi eliminate orice secrete de afaceri pe care le-ar putea conține. Va fi disponibil:

- pe site-ul internet al Direcției Generale Concurență din cadrul Comisiei, la secțiunea consacrată concentrărilor (<http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/>). Acest site internet oferă diverse facilități care permit identificarea deciziilor de concentrare individuale, inclusiv întreprinderea, numărul cazului, data și indexurile sectoriale;
- în format electronic, pe site-ul internet EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu/en/index.htm>) cu numărul de document 32014M7195. EUR-Lex permite accesul on-line la legislația europeană.

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1.

IV

(Informări)

INFORMĂRI PROVENIND DE LA INSTITUȚIILE, ORGANELE ȘI ORGANISMELE
UNIUNII EUROPENE

COMISIA EUROPEANĂ

Rata de schimb a monedei euro ⁽¹⁾

27 martie 2014

(2014/C 89/02)

1 euro =

Moneda	Rata de schimb	Moneda	Rata de schimb
USD dolar american	1,3758	CAD dolar canadian	1,5262
JPY yen japonez	140,75	HKD dolar Hong Kong	10,6730
DKK coroana daneză	7,4659	NZD dolar neozelandez	1,5895
GBP lira sterlină	0,82770	SGD dolar Singapore	1,7402
SEK coroana suedeză	8,9191	KRW won sud-coreean	1 472,86
CHF franc elvețian	1,2187	ZAR rand sud-african	14,7295
ISK coroana islandeză		CNY yuan renminbi chinezesc	8,5445
NOK coroana norvegiană	8,2655	HRK kuna croată	7,6625
BGN leva bulgărească	1,9558	IDR rupia indoneziană	15 705,09
CZK coroana cehă	27,410	MYR ringgit Malaiezia	4,5264
HUF forint maghiar	311,69	PHP peso Filipine	61,839
LTL litas lituanian	3,4528	RUB rubla rusească	49,0325
PLN zlot polonez	4,1795	THB baht thailandez	44,803
RON leu românesc nou	4,4742	BRL real brazilian	3,1553
TRY lira turcească	3,0055	MXN peso mexican	18,0405
AUD dolar australian	1,4899	INR rupie indiană	83,0178

⁽¹⁾ Sursă: rata de schimb de referință publicată de către Banca Centrală Europeană.

COMUNICAREA COMISIEI**Orientări privind aplicarea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
acordurilor de transfer de tehnologie**

(2014/C 89/03)

CUPRINS

1.	INTRODUCERE	5
2.	PRINCIPII GENERALE	5
2.1.	Articolul 101 din tratat și drepturile de proprietate intelectuală	5
2.2.	Cadrul general de aplicare a articolului 101	6
2.3.	Definirea pieței	8
2.4.	Distincția dintre concurenți și neconcurenți	10
3.	APLICAREA REGULAMENTULUI DE EXCEPTARE PE CATEGORII A ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE	12
3.1.	Efectele regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie	12
3.2.	Domeniul de aplicare și durata regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie	12
3.2.1.	Conceptul de acorduri de transfer de tehnologie	12
3.2.2.	Conceptul de „transfer”	13
3.2.3.	Acordurile dintre două părți	14
3.2.4.	Acordurile privind fabricarea produselor contractuale	14
3.2.5.	Durata	16
3.2.6.	Relația cu alte regulamente de exceptare pe categorii	16
3.2.6.1.	Regulamentele de exceptare pe categorii a acordurilor de specializare și de cercetare și dezvoltare	16
3.2.6.2.	Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor verticale	17
3.3.	Pragurile cotei de piață ale zonei de securitate	17
3.4.	Restrângerile grave ale concurenței în temeiul regulamentului de exceptare pe categorii	20
3.4.1.	Principii generale	20
3.4.2.	Acorduri între concurenți	20
3.4.3.	Acorduri între neconcurenți	25
3.5.	Restricții excluse	27
3.6.	Retragerea și neaplicarea regulamentului de exceptare pe categorii	30
3.6.1.	Procedura de retragere	30
3.6.2.	Neaplicarea Regulamentului de exceptare pe categorii	31
4.	APLICAREA ARTICOLULUI 101 ALINEATELE (1) ȘI (3) DIN TRATAT ÎN AFARA DOMENIULUI DE APLICARE AL REGULAMENTULUI DE EXCEPTARE PE CATEGORII A ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE	31
4.1.	Cadrul general de analiză	31
4.1.1.	Factorii relevanți	32
4.1.2.	Efectele negative ale acordurilor de licență restrictive	33
4.1.3.	Efectele pozitive ale acordurilor de licență restrictive și cadrul de analiză a acestor efecte	34
4.2.	Aplicarea articolului 101 diferitelor tipuri de restricții proprii acordurilor de licență	36
4.2.1.	Obligațiile în materie de redevențe	36
4.2.2.	Acordurile de licență exclusivă și restricțiile privind vânzările	37
4.2.2.1.	Licențele exclusive și unice	37

4.2.2.2. Restricțiile privind vânzările	38
4.2.3. Limitarea producției	39
4.2.4. Limitări ale domeniului de utilizare	40
4.2.5. Obligația de utilizare captivă	41
4.2.6. Legarea și gruparea licențelor	42
4.2.7. Obligațiile de neconcurență	43
4.3. Acordurile de soluționare	44
4.4. Acordurile de regrupare de tehnologii	45
4.4.1. Evaluarea formării și a funcționării regrupărilor de tehnologii	46
4.4.2. Evaluarea restricțiilor individuale în acordurile dintre regrupare și licențiații acesteia	49

1. INTRODUCERE

1. Prezentele orientări stabilesc principiile de evaluare a acordurilor de transfer de tehnologie în conformitate cu articolul 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene⁽¹⁾ („articolul 101”). Acordurile de transfer de tehnologie se referă la acordarea de licențe pentru drepturi asupra unei tehnologii prin care licențiatorul autorizează licențiatul să folosească drepturile asupra unei tehnologii acordate pentru producția de bunuri și prestarea de servicii, astfel cum au fost definite la articolul 1 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (UE) nr. 316/2014 din 21 martie 2014 al Comisiei privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri de transfer de tehnologie (denumit în continuare „regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie”)⁽²⁾.
2. Scopul prezentelor orientări este să ofere îndrumări de aplicare a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, precum și de aplicare a articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de transfer de tehnologie care nu intră în domeniul de aplicare al acestui regulament. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și orientările nu aduc atingere aplicării paralele posibile a articolului 102 din tratat acordurilor de transfer de tehnologie⁽³⁾.
3. Standardele menționate în prezentele orientări trebuie aplicate în funcție de circumstanțele specifice fiecărui caz. Aceasta exclude orice aplicare mecanică. Fiecare caz trebuie evaluat pe baza propriilor date, iar orientările trebuie aplicate în mod rezonabil și flexibil. Exemplele date au numai scop ilustrativ și nu se doresc a fi exhaustive.
4. Prezentele orientări nu aduc atingere interpretării articolului 101 și a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie care putea fi dată de Curtea de Justiție și de Tribunal.

2. PRINCIPII GENERALE

2.1. Articolul 101 din tratat și drepturile de proprietate intelectuală

5. Scopul global al articolului 101 din tratat este să protejeze concurența de pe piață în vederea promovării bunăstării consumatorului și a unei alocări eficiente a resurselor. Articolul 101 alineatul (1) interzice toate acordurile și

practicile concertate dintre întreprinderi și deciziile asociațiilor de întreprinderi⁽⁴⁾ care pot aduce atingere schimburilor comerciale dintre statele membre⁽⁵⁾ și care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței⁽⁶⁾. Prin derogare de la această normă, articolul 101 alineatul (3) dispune ca interdicția prevăzută la articolul 101 alineatul (1) să poată fi declarată neaplicabilă în cazul acordurilor dintre întreprinderi care contribuie la îmbunătățirea producției sau a distribuției de produse sau la promovarea progresului tehnic sau economic, asigurând totodată consumatorilor o parte echitabilă din beneficiile rezultate, dar fără a impune restricții care nu sunt indispensabile atingerii acestor obiective și fără a oferi întreprinderilor în cauză posibilitatea de a elimina concurența în ceea ce privește o parte substanțială a produselor în cauză.

6. Legislația privind proprietatea intelectuală conferă drepturi exclusive titularilor de brevete, de drepturi de autor, de drepturi asupra desenelor și modelelor, de mărci înregistrate și de alte drepturi protejate de lege. Titularul dreptului de proprietate intelectuală are dreptul, în temeiul legislației privind proprietatea intelectuală, să împiedice folosirea neautorizată a proprietății sale intelectuale și să o exploateze, de exemplu, prin acordarea de licențe unor terți. Din momentul în care un produs care încorporează un drept de proprietate intelectuală, cu excepția drepturilor de execuție⁽⁷⁾, a fost introdus pe piața din Spațiul Economic European (SEE) de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia, dreptul de proprietate intelectuală este epuizat în sensul că titularul nu îl mai poate folosi pentru a controla vinderea produsului în cauză (principiul epuizării unui drept în Uniune)⁽⁸⁾. Titularul dreptului nu are dreptul, în temeiul legislației privind proprietatea intelectuală, de a împiedica vânzarea de către licențiați sau de către cumpărători a respectivelor produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. Principiul epuizării unui drept în Uniune este conform funcției esențiale a drepturilor de proprietate intelectuală, acela de a acorda titularului dreptul de a împiedica alte persoane să exploateze proprietatea sa intelectuală fără consimțământul său.

⁽⁴⁾ În următoarele pagini, termenul „acord” include practicile concertate și deciziile asociațiilor de întreprinderi.

⁽⁵⁾ A se vedea Orientările Comisiei privind conceptul de efect asupra comerțului din articolele 81 și 82 din tratat, JO C 101, 27.4.2004, p. 81.

⁽⁶⁾ În următoarele pagini, termenul „restricție” înglobează, de asemenea, împiedicarea și denaturarea concurenței.

⁽⁷⁾ Care include drepturile de închiriere. A se vedea, în acest sens, cauza 158/86, Warner Bros and Metronome Video, Rec., 1988, p. 2605 și cauza C-61/97, Foreningen af danske videogramdistributører, Rec., 1998, p. I-5171.

⁽⁸⁾ Acest principiu al epuizării unui drept în Uniune este consacrat, de exemplu, de articolul 7 alineatul (1) din Directiva 2008/95/CE de apropiere a legislațiilor statelor membre cu privire la mărci (JO L 299, 8.11.2008, p. 25), care prevede că marca nu dă dreptul titularului său să interzică utilizarea acesteia pentru bunurile care au fost introduse pe piața Uniunii sub această marcă de către titular sau cu consimțământul acestuia, precum și de articolul 4 alineatul (2) din Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator (JO L 111, 5.5.2009, p. 16), care prevede că prima vânzare a copiei unui program în Uniune de către titularul dreptului sau cu consimțământul acestuia epuizează dreptul de distribuție a acestei copii în Uniune, cu excepția dreptului de a controla închirierile ulterioare ale programului informatic sau ale unei copii a acestuia. A se vedea în acest sens cauza C-128/11, UsedSoft GmbH/Oracle International Corp., Rep., 2012, nepublicată încă.

⁽¹⁾ Începând de la 1 decembrie 2009, articolele 81 și 82 din Tratatul CE devin articolele 101 și, respectiv, 102 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”). Cele două seturi de dispoziții sunt în esență identice. În sensul prezentelor orientări, acolo unde este cazul, trimiterile la articolele 101 și 102 din TFUE, trebuie înțelese ca trimiteri la articolele 81 și, respectiv, 82 din Tratatul CE. TFUE a introdus, de asemenea, unele modificări de terminologie, cum ar fi înlocuirea termenului „Comunitate” cu „Uniune” și a sintagmei „piață comună” cu „piață internă”. Terminologia din Tratatul TFUE va fi folosită pe tot cuprinsul prezentelor orientări.

⁽²⁾ JO L 93, 28.3.2014, p. 17. Acest regulament înlocuiește Regulamentul (CE) nr. 772/2004 al Comisiei din 27 aprilie 2004 privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri de transfer de tehnologie (JO L 123, 27.4.2004, p. 11).

⁽³⁾ A se vedea prin analogie cauzele conexe C-395/96 P și C-396/96 P, Compagnie Maritime Belge, Rec., 2000, p. I-1365, punctul 130, precum și punctul (106) din Orientările Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, JO C 101, 27.4.2004, p. 97.

7. Faptul că legislația privind proprietatea intelectuală acordă drepturi exclusive de exploatare nu înseamnă că drepturile de proprietate intelectuală sunt excluse de la aplicarea dreptului concurenței. Articolul 101 din tratat se aplică în special acordurilor în care titularul acordă unei alte întreprinderi o licență de exploatare a drepturilor sale de proprietate intelectuală⁽⁹⁾. De asemenea, aceasta nu înseamnă că există un conflict inerent între drepturile de proprietate intelectuală și normele în materie de concurență ale Uniunii. Într-adevăr, ambele au același obiectiv fundamental de promovare a bunăstării consumatorului și de alocare eficientă a resurselor. Inovarea constituie o componentă esențială și dinamică a unei economii de piață deschise și concurențiale. Drepturile de proprietate intelectuală promovează concurența dinamică încurajând întreprinderile să investească în dezvoltarea unor produse sau procese noi sau îmbunătățite. Concurența are un rol similar, încurajând întreprinderile să inoveze. De aceea, atât drepturile de proprietate intelectuală, cât și concurența sunt necesare pentru a promova inovarea și a se asigura că aceasta este exploatată în condiții concurențiale.

8. La evaluarea acordurilor de licență în temeiul articolului 101 din tratat trebuie să se țină seama de faptul că crearea drepturilor de proprietate intelectuală presupune adesea investiții substanțiale și că aceasta este adesea un efort care presupune riscuri. Pentru a nu reduce concurența dinamică și pentru a menține interesul pentru inovare, inovatorul nu trebuie să fie restricționat în mod necuvenit în exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală care se dovedesc valoroase. Din aceste motive, inovatorul ar trebui să fie liber să ceară, pentru proiectele de succes, o remunerație adecvată care să fie suficientă pentru a întreține interesul de a investi, având în vedere proiectele nereușite. Acordarea unei licențe pentru drepturi asupra unei tehnologii poate, de asemenea, să impună licențiatului să facă investiții semnificative care nu se recuperează (și anume, la abandonarea domeniului respectiv de activitate, investiția nu poate fi utilizată de către licențiat pentru alte activități sau nu poate fi vândută fără a înregistra o pierdere considerabilă) în tehnologia care face obiectul licenței și în activele de producție necesare exploatării acesteia. Nu se poate aplica articolul 101 fără a ține seama de aceste investiții *ex ante* făcute de părți și de riscurile aferente. Riscul asumat de părți și investiția care nu poate fi recuperată care trebuie făcută pot duce astfel la un acord care nu intră în domeniul de aplicare a articolului 101 alineatul (1) sau care îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), după caz, pentru perioada de timp necesară amortizării investiției.

9. La evaluarea acordurilor de licență în temeiul articolului 101 din tratat, cadrul analitic existent este suficient de flexibil pentru a ține seama în mod corespunzător de aspectele dinamice ale licențelor privind drepturile

asupra unei tehnologii. Nu se presupune în nici un caz că drepturile de proprietate intelectuală și acordurile de licență ridică, în sine, probleme de concurență. Cele mai multe acorduri de licență nu restrâng concurența, ci creează creșteri ale eficienței favorabile concurenței. Într-adevăr, acordarea de licențe în sine are un caracter favorabil concurenței, întrucât duce la diseminarea tehnologiei și încurajează inovarea de către licențiator și a licențiat(licențiați). În afară de aceasta, chiar acordurile de licență care restrâng concurența pot produce creșteri ale eficienței favorabile concurenței, care trebuie examinate în temeiul articolului 101 alineatul (3) și prin comparare cu efectele negative asupra concurenței⁽¹⁰⁾. Prin urmare, marea majoritate a acordurilor de licență sunt compatibile cu articolul 101.

2.2. Cadrul general de aplicare a articolului 101

10. Articolul 101 alineatul (1) din tratat interzice acordurile care au ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței. Articolul 101 alineatul (1) se aplică atât restrângerilor concurenței dintre părțile la un acord, cât și restrângerilor concurenței dintre una dintre părți și terți.

11. Caracterul posibil restrictiv asupra concurenței al unui acord de licență trebuie evaluat în funcție de contextul real în care concurența ar exista în cazul în care acordul și restricțiile sale presupuse nu ar exista⁽¹¹⁾. La efectuarea evaluării este necesar să se țină seama de impactul posibil al acordului asupra concurenței intertehnologice (cu alte cuvinte a concurenței dintre întreprinderile care utilizează tehnologii concurente) și asupra concurenței intratehnologice (cu alte cuvinte a concurenței dintre întreprinderile care utilizează aceeași tehnologie)⁽¹²⁾. Articolul 101 alineatul (1) interzice atât restrângerea concurenței intertehnologice, cât și a concurenței intratehnologice. Prin urmare, este necesar să se evalueze măsura în care acordul aduce atingere sau poate aduce atingere acestor două aspecte ale concurenței pe piață.

12. Următoarele două probleme furnizează un cadru util pentru efectuarea acestei evaluări. Prima problemă se referă la impactul acordului asupra concurenței intertehnologice, în timp ce cea de-a doua, la impactul acordului asupra concurenței intratehnologice. Întrucât restricțiile pot aduce atingere ambelor tipuri de concurență în același timp, s-ar putea să fie necesar să se analizeze o restricție din perspectiva celor două întrebări de la literele (a) și (b) înainte de a se stabili dacă concurența este sau nu restrânsă în sensul articolului 101 alineatul (1):

⁽⁹⁾ A se vedea, de exemplu, cauzele conexate 56/64 și 58/64, Consten și Grundig, Rec., 1966, p. 429.

⁽¹⁰⁾ Metodologia de aplicare a articolului 101 alineatul (3) este prevăzută în Orientările Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționate la nota de subsol 3.

⁽¹¹⁾ A se vedea cauza 56/65, Société Technique Minière, Rec., 1966, p. 337 și cauza C-7/95 P, John Deere, Rec., 1998, p. I-3111, punctul 76.

⁽¹²⁾ A se vedea în acest sens, de exemplu, hotărârea în cauza Consten și Grundig, menționată la nota de subsol 9.

- (a) Acordul de licență restrânge o concurență reală sau potențială care ar fi putut exista în absența sa? Dacă da, acordul poate intra sub incidența articolului 101 alineatul (1). Pentru a efectua această evaluare, este necesar să se țină seama de concurența dintre părți și de concurența din partea terților. De exemplu, în cazul în care două întreprinderi cu sediul în state membre diferite acordă licențe încrucișate pentru tehnologii concurente și se angajează să nu vândă produse unul pe piața celuilalt, concurența (potențială) anterioară acordului este restrânsă. În mod similar, în cazul în care un licențiator impune licențiatilor săi obligația de a nu folosi tehnologii concurente și aceste obligații au ca efect excluderea tehnologiilor terților, concurența reală sau potențială care ar fi existat în absența acordului este restrânsă.
- (b) Acordul de licență restrânge o concurență reală sau potențială care ar fi putut exista în absența restricției (restricțiilor) din contract? Dacă da, acordul poate intra sub incidența articolului 101 alineatul (1). De exemplu, în cazul în care un licențiator le interzice licențiatilor săi, care înainte de acord nu erau concurenți reali sau potențiali, să concureze între ei, concurența (potențială) care ar fi putut exista între licențiați în absența acestor constrângeri este restrânsă. Astfel de restricții includ fixarea verticală a prețului, precum și restricțiile, între licențiați, de a vinde într-un anumit teritoriu sau către anumiți clienți. Cu toate acestea, anumite constrângeri pot, în anumite cazuri, să nu intre sub incidența articolului 101 alineatul (1), atunci când constrângerea este necesară în mod obiectiv pentru existența unui acord de acest tip sau de această natură.⁽¹³⁾ Această excludere din domeniul de aplicare al articolului 101 alineatul (1) se poate face numai pe baza unor factori obiectivi externi părților, și nu pe baza unor opinii subiective sau caracteristici ale părților. Nu trebuie să se determine dacă părțile, în situația lor, nu ar fi acceptat să încheie un acord mai puțin restrictiv, ci dacă, dată fiind natura acordului și caracteristicile pieței, un acord mai puțin restrictiv nu ar fi fost încheiat de întreprinderi într-o situație similară.⁽¹⁴⁾ Argumentul potrivit căruia în absența unei constrângeri furnizorul ar fi recurs la integrare verticală nu este suficient. Deciziile privind operarea sau nu a unei integrări verticale depind de o gamă largă de factori economici complecși, dintre care o parte sunt interni întreprinderii în cauză.
13. Faptul că articolul 101 alineatul (1) din tratat face distincție între acordurile care au ca obiect restrângerea concurenței și acordurile care au ca efect restrângerea concurenței ar trebui să fie luate în considerare la aplicarea cadrului analitic menționat la punctul 12 din prezentele orientări. Un acord sau o constrângere contractuală nu este interzisă de articolul 101 alineatul (1) decât în cazul în care are ca obiect sau efect restrângerea concurenței intertehnologice și/sau intratehnologice.
14. Restrângerile concurenței prin obiect sunt acelea care prin propria lor natură restrâng concurența. Acestea sunt restrângeri care, ținându-se seama de obiectivele urmărite de normele Uniunii în materie de concurență, au un potențial atât de mare de a produce efecte negative asupra concurenței, încât nu este necesar să se demonstreze, în scopul aplicării articolului 101 alineatul (1), niciun efect asupra pieței⁽¹⁵⁾. În afară de aceasta, este puțin probabil ca, în cazul restricțiilor prin obiect, condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) să fie îndeplinite. Mai mulți factori permit să se evalueze dacă un acord are sau nu ca obiect restrângerea concurenței. Acești factori includ, în special, conținutul acordului și scopurile obiective urmărite de acesta. De asemenea, ar putea fi necesar să se țină seama de contextul în care se aplică (urmează să se aplice) și de comportamentul efectiv al părților pe piață⁽¹⁶⁾. Cu alte cuvinte, o examinare a faptelor care stau la baza acordului și a circumstanțelor specifice în care acesta funcționează ar putea fi necesară înainte de a se putea concluziona dacă o restricție anume constituie o restrângere prin obiect a concurenței. Modul în care se pune în aplicare efectiv un acord poate dezvălui o restricție prin obiect chiar și în cazul în care acordul formal nu conține o prevedere expresă în acest sens. Proba intenției subiective din partea părților de a restrânge concurența este un factor relevant, dar nu o condiție necesară. Un acord poate fi considerat ca având un obiect restrictiv chiar dacă nu are drept unic obiectiv restrângerea concurenței, ci urmărește, de asemenea, alte obiective legitime⁽¹⁷⁾. Pentru acordurile de licență, Comisia consideră că restricțiile din lista restrângerilor grave ale concurenței menționate la articolul 4 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie constituie restricții prin însuși obiectul lor⁽¹⁸⁾.
15. În cazul în care un acord nu este restrictiv prin obiectul său, este necesar să se examineze dacă are efecte de restrângere a concurenței. Trebuie să se țină seama atât
- ⁽¹³⁾ A se vedea în acest sens cauza C-49/92 P, *Anic Partecipazioni*, Rec., 1999, p. I-4125, punctul 99.
- ⁽¹⁴⁾ A se vedea cauzele conexe 29/83 și 30/83, *CRAM și Rheinzink*, Rec., 1984, p. 1679, punctul 26 și cauzele conexe 96/82 și alții, *ANSEAU-NAVEWA*, Rec., 1983, p. 3369, punctele 23-25. Cauza T-491/07, *Groupement des cartes bancaires/Comisia*, hotărârea din 29 noiembrie 2012, punctul 146.
- ⁽¹⁷⁾ Cauza C-209/07 *Beef Industry Development Society și Barry Brothers*, Rep., 2008, p. I-8637, punctul 21.
- ⁽¹⁸⁾ Orientări suplimentare privind noțiunea de restrângere a concurenței prin obiect se găsesc în Orientările Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, citate la nota de subsol 3. A se vedea, de asemenea, cauzele conexe C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P *GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții*, Rep., 2009, p. I-9291, punctele 59-64. Cauza C-209/07 *Beef Industry Development Society și Barry Brothers*, Rep., 2008, p. I-8637, punctele 21-39. Cauza C-8/08, *T-Mobile Netherlands și alții*, Rep., 2009, p. I-4529, punctele 31 și 36-39 și cauza C-32/11 *Allianz Hungária Biztosító și alții*, hotărârea din 14 martie 2013, punctele 33-38.
- ⁽¹³⁾ A se vedea în acest sens hotărârea în cauza *Société Technique Minière*, menționată la nota de subsol 11 și în cauza 258/78, *Nungesser*, Rec., 1982, p. 2015.
- ⁽¹⁴⁾ Pentru exemple, a se vedea punctele 126-127.

de efectele reale, cât și de cele potențiale⁽¹⁹⁾. Cu alte cuvinte, acordul trebuie să aibă efecte anticoncurențiale probabile. Pentru ca acordurile de licență să restrângă concurența prin efectul lor, ele trebuie să afecteze concurența reală sau potențială într-o măsură îndeajuns de mare, încât să poată produce, cu un grad rezonabil de probabilitate, efecte negative asupra prețurilor, producției, inovației sau varietății, sau calității bunurilor și serviciilor pe piața relevantă. Efectele negative probabile asupra concurenței trebuie să fie semnificative⁽²⁰⁾. Un acord este susceptibil să aibă efecte anticoncurențiale semnificative atunci când cel puțin una dintre părți are sau obține un anumit grad de putere de piață și acordul contribuie la crearea, menținerea sau consolidarea acestei puteri de piață sau permite părților să exploateze această putere de piață. Puterea de piață este capacitatea de a menține prețurile la un nivel superior celui al prețurilor concurențiale sau producția la un nivel inferior celui al unei producții competitive din punct de vedere al cantității, calității și varietății produselor, precum și al inovării, pe o perioadă semnificativă de timp⁽²¹⁾. Gradul de putere pe piață necesar, în mod normal, pentru a se putea constata o încălcare a articolului 101 alineatul (1) este mai mic decât gradul de putere de piață necesar pentru se constata o poziție dominantă în temeiul articolului 102⁽²²⁾.

16. În scopul analizării restrângerilor concurenței prin efect, în mod normal este necesar să se definească piața relevantă și să se examineze și să se evalueze, în special, natura produselor și a tehnologiilor în cauză, poziția pe piață a părților, poziția pe piață a concurenților, poziția pe piață a cumpărătorilor, existența unor concurenți potențiali și nivelul barierelor la intrare. Cu toate acestea, în anumite cazuri poate fi posibil să se demonstreze efectele anticoncurențiale direct, analizând comportamentul pe piață al părților la acord. Astfel, mai poate fi posibil să se constate că un acord a dus la creșterea prețurilor.
17. Cu toate acestea, acordurile de licență pot avea, de asemenea, un potențial substanțial pro-concurențial și marea majoritate a acestor acorduri sunt, într-adevăr, favorabile concurenței. Acordurile de licență pot promova inovarea permițând inovatorilor să câștige venituri care să acopere cel puțin o parte din costurile de cercetare și dezvoltare. Acordurile de licență duc, de asemenea, la diseminarea tehnologiilor, care pot crea plusvaloare prin reducerea costurilor de producție ale licențiatului sau prin faptul că îi permit acestuia să fabrice produse noi sau

îmbunătățite. Creșterile în ceea ce privește eficiența realizate la nivelul licențiatului provin adesea dintr-o combinare a tehnologiei licențiatorului cu activele și tehnologiile licențiatului. O asemenea integrare a activelor și tehnologiilor complementare poate duce la o configurație cost/producție care altfel nu ar fi posibilă. De exemplu, combinarea dintre o tehnologie îmbunătățită a licențiatorului cu activele de producție sau de distribuție mai eficiente ale licențiatului poate reduce costurile de producție sau conduce la fabricarea unui produs de calitate mai bună. Acordarea de licențe poate servi și la realizarea scopului favorabil concurenței de înlăturare a obstacolelor din calea dezvoltării și a exploatării tehnologiei licențiatului. În special în sectoare în care există un număr mare de brevete, se acordă adesea licențe pentru a oferi libertatea de creare eliminând riscul de fi acuzat de licențiator de încălcare a drepturilor acestuia. Atunci când licențiatorul acceptă să nu își invoce drepturile de proprietate intelectuală pentru a împiedica vânzarea produselor licențiatului, acordul elimină o barieră din calea vânzării produsului licențiatului și astfel încurajează concurența în general.

18. În cazurile în care un acord de licență intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, efectele sale favorabile concurenței trebuie comparate cu cele restrictive, în temeiul articolului 101 alineatul (3). În cazul în care toate cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3) sunt îndeplinite, acordul de licență restrictiv în cauză este valid și aplicabil, nemaifiind necesară nici o decizie prealabilă în acest scop⁽²³⁾. Cu toate acestea, este improbabil ca restrângerile grave să poată îndeplini condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În general, asemenea acorduri nu îndeplinesc (cel puțin) una din primele două condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În general, ele nu creează avantaje economice obiective sau avantaje pentru consumatori. În afară de aceasta, acordurile de acest tip nu îndeplinesc în general a treia condiție, care are legătură cu caracterul indispensabil al restricțiilor. De exemplu, în cazul în care părțile fixează prețul la care trebuie vândute produsele realizate sub licență, atunci acest lucru va duce, în principiu, la o producție mai scăzută și la o alocare greșită a resurselor, precum și la prețuri mai mari pentru consumatori. Nici restricția privind prețul nu este indispensabilă pentru realizarea creșterilor în ceea ce privește eficiența rezultate din faptul că cei doi concurenți dispun de două tehnologii.

2.3. Definirea pieței

19. Abordarea Comisiei privind definirea pieței relevante se găsește în Comunicarea privind definirea pieței relevante în sensul dreptului comunitar al concurenței⁽²⁴⁾. Prezentele orientări se referă numai la aspectele de

⁽¹⁹⁾ A se vedea hotărârea în cauza John Deere, Rec., 1998, menționată la nota de subsol 11.

⁽²⁰⁾ Orientări privind problema caracterului semnificativ al impactului unui acord se pot găsi în Comunicarea Comisiei privind acordurile de importanță minoră care nu restrâng în mod semnificativ concurența în temeiul articolului 81 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene (JO C 368, 22.12.2001, p. 13). Această comunicare conține o definiție negativă a caracterului semnificativ. Acordurile care nu intră în domeniul de aplicare al Comunicării *de minimis* nu au neapărat efecte restrictive semnificative. Este necesară o evaluare individuală.

⁽²¹⁾ Cauza T-321/05 Astra Zeneca/Comisia, Rep., 2010, II-2805, punctul 267.

⁽²²⁾ Orientările Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, punctul (26), menționate la nota de subsol 3.

⁽²³⁾ A se vedea articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO L 1, 4.1.2003, p. 1), astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1419/2006 al Consiliului din 25 septembrie 2006 (JO L 269, 28.9.2006, p. 1).

⁽²⁴⁾ JO C 372, 9.12.1997, p. 5.

definire a pieței care prezintă o importanță specială în domeniul acordurilor de licență privind drepturile asupra unei tehnologii.

20. Tehnologia este un factor de producție care este integrat fie într-un produs, fie într-un proces de producție. Prin urmare, acordarea de licențe pentru drepturi asupra unei tehnologii poate afecta concurența atât în amonte, pe piața factorilor de producție, cât și în aval, pe cea a produselor finite. De exemplu, un acord între două părți care vând produse concurente în aval și care își acordă licențe încrucișate pentru drepturi asupra unei tehnologii legate de fabricarea acestor produse în amonte poate restrânge concurența pe piața din aval a produselor sau a serviciilor în cauză. Acordarea de licențe încrucișate poate, de asemenea, restrânge concurența pe piața din amonte a tehnologiilor și, de asemenea, pe alte piețe ale factorilor de producție din amonte. Prin urmare, pentru a evalua efectele acordurilor de licență asupra concurenței, este posibil să fie necesară definirea pieței(piețelor) relevante ale produsului, precum și a(ale) tehnologiilor ⁽²⁵⁾.
21. Piața relevantă a produsului cuprinde produsele contractuale (care încorporează tehnologia care face obiectul licenței) și produsele care sunt considerate de cumpărători ca interschimbabile sau substituibile cu produsele contractuale, datorită caracteristicilor produselor, prețurilor și utilizării căreia acestea îi sunt destinate. Produsele contractuale pot face parte dintr-o piață finală și/sau intermediară a produsului
22. Piețele relevante ale tehnologiilor sunt alcătuite din drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței și substituenții săi, cu alte cuvinte alte tehnologii care sunt considerate de licențiați ca interschimbabile sau substituibile drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței, datorită caracteristicilor și redevențelor tehnologiilor, precum și utilizării căreia îi sunt destinate. Pornind de la tehnologia comercializată de licențiator, este necesar să se identifice celelalte tehnologii spre care licențiații s-ar putea îndrepta în cazul unei creșteri ușoare, dar permanente, a prețurilor relative, cu alte cuvinte a redevențelor. Într-o abordare alternativă ar trebui examinată piața produselor care încorporează drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței (a se vedea punctul 25 de mai jos).
23. Termenul de „piață relevantă” utilizat la articolul 3 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și definit la articolul 1 alineatul (1) litera (m) se referă la piața relevantă a produselor și piața relevantă a tehnologiilor atât din punctul de vedere al produselor, cât și din cel geografic.
24. „Piața geografică relevantă” este definită la articolul 1 alineatul (1) litera (l) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și reprezintă zona în care întreprinderile interesate sunt implicate în oferta și cererea de produse sau în acordarea de licențe pentru tehnologie, în care condițiile concurențiale sunt suficient de omogene și care poate fi distinsă de zonele învecinate deoarece condițiile concurențiale diferă într-o măsură apreciabilă în acele zone. Piața geografică a pieței (piețelor) relevante a (ale) tehnologiei poate fi diferită de piața geografică a (pieței) piețelor relevante ale produselor.
25. Odată definite piețele relevante, este necesară atribuirea cotelor de piață diferitelor surse de concurență care funcționează aici; acestea vor indica puterea relativă a operatorilor de pe piață. În cazul piețelor tehnologiilor, una dintre metode o reprezintă calcularea cotelor de piață pe baza cotei fiecărei tehnologii din totalul veniturilor din redevențe, care reprezintă cota unei tehnologii pe o piață în care diferite tehnologii concurente fac obiectul licențelor. Totuși, această metodă se dovedește a fi adesea pur teoretică și nu practică, din cauza lipsei informațiilor clare privind redevențele. O altă abordare, care este cea folosită pentru calcularea zonei de securitate, astfel cum se explică la articolul 8 litera (d) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este de a calcula cotele pe piața tehnologiilor pe baza vânzărilor de produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței pe piețele produselor aflate în aval (pentru mai multe detalii a se vedea punctul 86 și următoarele.). În cazuri individuale situate în zonei de securitate a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, poate fi necesar, dacă acest lucru este posibil din punct de vedere practic, să se aplice ambele abordări descrise pentru evaluarea mai exactă a puterii de piață a licențiatorului și să se țină cont de alți factori disponibili care oferă o indicație bună a puterii relative a tehnologiilor disponibile (pentru mai mulți factori a se vedea punctele 157 și 159 și următoarele de mai jos) ⁽²⁶⁾.
26. Anumite acorduri de licență pot afecta concurența în materie de inovare. Cu toate acestea, în analiza unor asemenea efecte Comisia se va limita, în mod normal, la examinarea impactului acordului asupra concurenței pe piețele produselor și tehnologiilor existente ⁽²⁷⁾. Concurența pe aceste piețe poate fi afectată de acorduri care întârzie introducerea produselor îmbunătățite sau a produselor noi care, în timp, le vor înlocui pe cele existente. În astfel de cazuri, inovarea este o sursă de concurență potențială care trebuie luată în calcul la evaluarea impactului acordului asupra piețelor produselor și piețelor tehnologiilor. Cu toate acestea, într-un număr limitat de cazuri ar putea fi util și necesar să se analizeze și separat efectele asupra concurenței în materie de

⁽²⁵⁾ A se vedea, de exemplu, decizia Comisiei COMP/M.5675 Syngenta/Monsanto, în care Comisia a analizat fuziunea a doi multiplicatori de semințe de floarea soarelui prin evaluarea atât a (i) pieței din amonte pentru comercializarea (și anume schimbul și acordarea de licențe) de soiuri (linii parentale și hibrizi) și a (ii) pieței din aval pentru comercializarea hibrizilor. În cazul COMP/M.5406, IPIC/MAN Ferrostaal AG, Comisia a definit, pe lângă o piață pentru producerea de melamină de calitate înaltă și o piață tehnologică din amonte pentru furnizarea de tehnologie pentru producerea melaminei. A se vedea, de asemenea, cazul COMP/M.269, Shell/Montecatini.

⁽²⁶⁾ A se vedea, de asemenea, Decizia Comisiei COMP/M.5675 Syngenta/Monsanto și Decizia COMP/M.5406, IPIC/MAN Ferrostaal AG.

⁽²⁷⁾ A se vedea, de asemenea, punctele 119-122 din Orientările privind aplicabilitatea articolului 101 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene acordurilor de cooperare orizontală („Orientările orizontale”), JO C 11, 14.1.2011, p. 1.

inovare. Este cazul mai ales atunci când acordul afectează inovarea care are ca scop crearea de noi produse și atunci când este posibilă identificarea încă dintr-o fază incipientă a polilor de cercetare și dezvoltare ⁽²⁸⁾. În astfel de cazuri, se poate analiza dacă în urma încheierii acordului va rămâne un număr suficient de poli concurențiali de cercetare și dezvoltare pentru a fi menținută concurența efectivă în domeniul inovării.

2.4. Distincția dintre concurenți și neconcurenți

27. În general, acordurile dintre concurenți prezintă riscuri mai mari pentru concurență decât acordurile dintre neconcurenți. Cu toate acestea, concurența dintre întreprinderi care folosesc aceeași tehnologie (concurența intratehnologică între licențiați) constituie un factor complementar important pentru concurența dintre întreprinderile care utilizează tehnologii concurente (concurența intertehnologică). De exemplu, concurența intratehnologică poate determina scăderea prețurilor pentru produsele care încorporează tehnologia în cauză, ceea ce nu numai că ar putea produce beneficii directe și imediate pentru consumatorii acestor produse, dar și stimulează concurența între întreprinderi care folosesc tehnologii concurente. În contextul acordării de licență, faptul că licențiații își comercializează propriul produs trebuie să fie, de asemenea, luat în considerare. Ei nu revând un produs furnizat de altă întreprindere. Astfel, există posibilități mai mari de diferențiere a produselor și de concurență bazată pe calitate între licențiați decât în cazul acordurilor verticale privind revânzarea produselor.
28. Pentru a determina relația concurențială dintre părți, este necesar să se examineze dacă părțile ar fi fost concurenți reali sau potențiali în absența acordului. În cazul în care, în lipsa acordului, părțile n-ar fi fost concurenți reali sau potențiali pe nici una dintre piețele relevante afectate de acel acord atunci acestea sunt considerate neconcurenți.
29. În principiu, părțile la un acord nu sunt considerate concurenți în cazul în care acestea sunt într-o poziție de blocaj unilateral sau bilateral. O situație de blocaj unilateral există atunci când un drept asupra unei tehnologii nu poate fi exploatat fără a încălca un alt drept valabil asupra unei tehnologii sau, dacă una dintre părți nu poate fi activă într-un mod viabil din punct de vedere comercial pe piața relevantă fără a încălca dreptul valabil asupra unei tehnologii al celeilalte părți. Acest lucru se întâmplă, de exemplu, în cazul în care un drept asupra unei tehnologii are ca obiect o îmbunătățire adusă unui alt drept asupra unei tehnologii, iar îmbunătățirea nu poate fi utilizată din punct de vedere juridic fără o licență pentru dreptul asupra tehnologiei de bază. O situație de blocaj bilateral există atunci când niciunul dintre drepturile asupra unei tehnologii nu poate fi exploatat fără să aducă atingere unui alt drept valabil asupra unei tehnologii sau în cazul în care nici una dintre părți nu poate fi activă într-un mod viabil din punct de vedere comercial pe piața relevantă fără a încălca dreptul valabil asupra unei tehnologii al celeilalte părți și în cazul în care părțile sunt astfel nevoite să obțină o licență sau o permisiune reciprocă. ⁽²⁹⁾ Cu toate acestea, în practică

există cazuri în care nu există nicio certitudine dacă un anumit drept asupra unei tehnologii este valabil și încălcat.

30. Părțile sunt concurenți reali pe piața produsului în cazul în care, înainte de acord, ambele desfășurau deja activități pe aceeași piață relevantă a produsului. Faptul că ambele părți desfășurau deja activități pe aceeași piață relevantă a produsului, fără a fi încheiat un acord de licență, este un indiciu puternic al faptului că părțile nu se blochează reciproc. Într-un astfel de scenariu, se poate considera că părțile sunt concurenți reali, cu excepția cazului în care și până când este dovedită o situație de blocaj (în special printr-o hotărâre judecătorească definitivă).
31. Licențiatul poate fi considerat concurent potențial pe piața produsului în cazul în care, în lipsa acordului ar fi făcut probabil investițiile suplimentare necesare pentru a intra pe piața relevantă ca răspuns la o creștere ușoară, dar permanentă, a prețurilor produselor. Posibila intrare ar trebui să fie evaluată în mod realist, adică pe baza faptelor din cazul respectiv. Intrarea este mai probabilă dacă licențiatul deține active care pot fi utilizate cu ușurință pentru a intra pe piață fără costuri nerecuperabile semnificative sau dacă acesta a făcut deja planuri ori a început să facă investiții pentru a intra pe piață. Trebuie să existe posibilități concrete reale pentru ca licențiatul să intre pe piața relevantă și să concureze cu întreprinderile stabilite ⁽³⁰⁾. În consecință, licențiatul nu poate fi descris ca fiind un concurent potențial dacă intrarea sa pe o piață nu este o strategie viabilă din punct de vedere economic ⁽³¹⁾.
32. În contextul specific al drepturilor de proprietate intelectuală, un factor suplimentar pentru a evalua dacă părțile sunt concurenți potențiali pe o anumită piață este posibilitatea ca drepturile lor de proprietate intelectuală să fie într-o situație de blocaj, și anume ca licențiatul să nu poată intra pe piața respectivă fără a încălca drepturile de proprietate intelectuală ale celeilalte părți.
33. În absența unei certitudini, de exemplu sub forma unei hotărâri judecătorești definitive potrivit căreia există o situație de blocaj, părțile, atunci când trebuie să stabilească dacă sunt concurenți potențiali, vor trebui să se bazeze pe toate datele disponibile la acel moment, inclusiv posibilitatea ca drepturile de proprietate intelectuală să fie încălcate și existența unor posibilități efective de a lucra cu drepturile de proprietate intelectuală existente. Investițiile substanțiale efectuate deja sau planurile avansate în vederea intrării pe o anumită piață pot sprijini opinia că părțile sunt cel puțin concurenți potențiali, chiar și dacă nu poate fi exclusă o situație de blocaj. Ar putea fi necesare dovezi deosebit de solide în sensul existenței unei situații de blocaj atunci când părțile pot avea un interes comun în invocarea existenței unei astfel de situații de blocaj în scopul calificării lor ca neconcurenți, de exemplu atunci când situația de blocaj bilateral

⁽²⁸⁾ A se vedea și punctul 157.

⁽²⁹⁾ În situația în care întreprinderile și-au exprimat angajamentul general de a acorda licențe pentru anumite drepturi de proprietate intelectuală, de exemplu o licență de drept sau un angajament de tip FRAND, părțile nu pot fi considerate ca fiind într-o situație de blocaj pe baza acestor drepturi de proprietate intelectuală.

⁽³⁰⁾ Cauzele conexate T-374/94, T-375/94, T-384/94 și T-388/94, European Night Services and Others v Commission, Rec., 1998, p. II- 3141, punctul 137.

⁽³¹⁾ Cauza T-461/07, Visa Europe Ltd și Visa International Service/Comisia Europeană, Rep., 2011, p. II-1729, punctul 167.

invocată se referă la tehnologii care sunt substituenți tehnologici (a se vedea punctul 22) sau când există un stimul financiar semnificativ din partea licențiatorului către licențiat.

34. Pentru a constitui o presiune concurențială reală, intrarea trebuie să se poată produce într-o perioadă scurtă de timp⁽³²⁾. În mod normal, o perioadă de 1-2 ani este considerată corespunzătoare. Cu toate acestea, în cazuri particulare, pot fi luate în calcul și perioade mai mari. Perioada de timp necesară întreprinderilor deja aflate pe piață pentru a-și adapta capacitățile poate fi folosită ca etalon pentru a determina această perioadă. De exemplu, părțile pot fi considerate concurenți potențiali pe piața produsului atunci când licențiatul produce pe baza propriei tehnologii pe o piață geografică și începe să producă pe o altă piață geografică pe baza unei tehnologii concurente care face obiectul unei licențe. În astfel de situații, este probabil ca licențiatul să fi putut intra pe cea de a doua piață geografică pe baza propriei tehnologii, cu excepția cazului în care această intrare ar fi fost împiedicată de factori obiectivi, precum existența unor drepturi de proprietate intelectuală de blocaj.

35. Părțile sunt considerate concurenți reali pe piața tehnologiei în cazul în care ambele acordă deja licențe pentru drepturi asupra unor tehnologii substituibile sau licențiatul acordă deja licențe pentru drepturi asupra tehnologiei sale, iar licențiatorul intră pe piața tehnologiei acordând licențiatului o licență pentru drepturi asupra unei tehnologii concurente.

36. Părțile sunt considerate concurenți potențiali pe piața tehnologiilor dacă dețin tehnologii substituibile, iar licențiatul nu acordă licențe pentru propria tehnologie, dar există posibilitatea de a o face, în eventualitatea unei creșteri ușoare, dar permanente, a prețurilor tehnologiei în cauză. În cazul piețelor tehnologiilor, este în general mai dificil să se evalueze dacă părțile sunt concurenți potențiali. Din acest motiv, la aplicarea regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu este luată în calcul concurența potențială de pe piața tehnologiilor (a se vedea punctul 83), iar părțile sunt considerate neconcurenți.

37. În anumite cazuri, este posibil să se stabilească faptul că, deși licențiatorul și licențiatul fabrică produse concurente, totuși ei nu sunt concurenți pe piața relevantă a produsului sau pe piața relevantă a tehnologiilor, deoarece tehnologia care face obiectul licenței este de o

atât de mare noutate, încât tehnologia licențiatului devine depășită moral sau necompetitivă. În astfel de cazuri, tehnologia licențiatorului fie creează o nouă piață, fie exclude de pe piața existentă tehnologia licențiatului. Totuși, acest lucru este adesea imposibil de stabilit la momentul încheierii acordului. De obicei, vechea tehnologie nu apare ca fiind depășită moral sau necompetitivă decât atunci când consumatorii au acces de ceva timp la tehnologia nouă sau la produsele care o încorporează. De exemplu, atunci când tehnologia CD-ului a fost dezvoltată, iar cititoarele de CD-uri și discurile au fost lansate pe piață, nu era evident că această nouă tehnologie va înlocui discurile de vinil. Acest fapt a devenit evident abia după câțiva ani. În consecință, părțile vor fi considerate concurenți în cazul în care, la momentul încheierii acordului, nu este evident că tehnologia licențiatului este depășită moral sau necompetitivă. Cu toate acestea, ținând seama de faptul că atât articolul 101 alineatul (1), cât și articolul 101 alineatul (3) din tratat trebuie să fie aplicate în funcție de contextul real în care acordul este încheiat, evaluarea ar putea fi modificată în cazul unei evoluții semnificative a faptelor. Clasificarea relației dintre părți se va modifica așadar și va fi considerată o relație între neconcurenți în cazul în care, cu timpul, tehnologia licențiatului devine depășită moral sau necompetitivă pe piață.

38. În unele cazuri, părțile pot deveni concurenți în urma încheierii acordului, deoarece licențiatul dezvoltă sau achiziționează o tehnologie concurentă și începe exploatarea acesteia. În aceste cazuri, este necesar să se țină seama de faptul că părțile nu au fost concurenți la momentul încheierii acordului și că acordul a fost încheiat în acest context. Prin urmare, Comisia își va concentra atenția asupra impactului acordului asupra capacității licențiatului de a-și exploata propria tehnologie (concurentă). În special, lista restricțiilor grave aplicabilă acordurilor dintre concurenți nu va fi aplicabilă unor astfel de acorduri, decât dacă acordul a fost modificat ulterior într-un aspect esențial, după ce părțile au devenit concurenți [a se vedea articolul 4 alineatul (3) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie].

39. De asemenea, întreprinderile participante la un acord pot deveni concurenți în urma încheierii acordului atunci când licențiatul era deja activ pe piața relevantă pe care este vândut produsul contractual înainte de acordarea licenței și când licențiatorul intră ulterior pe piața relevantă fie pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței, fie pe baza unei noi tehnologii. De asemenea, în acest caz, lista restricțiilor grave aplicabilă acordurilor între neconcurenți va continua să se aplice acordului, cu excepția cazului în care acordul este ulterior modificat într-un aspect esențial [a se vedea articolul 4 alineatul (3) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie]. O modificare într-un aspect esențial include încheierea unui nou acord de transfer de tehnologie între părți privind drepturi asupra unor tehnologii concurente, care pot fi folosite pentru fabricarea de produse care sunt concurente cu produsele contractuale.

⁽³²⁾ Cauza T-461/07, Visa Europe Ltd și Visa International Service/Comisia Europeană, Rep., 2011, p. II-1729, punctul 189.

3. APLICAREA REGULAMENTULUI DE EXCEPTARE PE CATEGORII A ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE

3.1. Efectele regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie

40. Categoriile de acorduri de transfer de tehnologie care îndeplinesc condițiile prevăzute de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie sunt exceptate de la interdicția prevăzută la articolul 101 alineatul (1) din tratat. Acordurile care beneficiază de exceptarea pe categorii sunt, din punct de vedere legal, valabile și aplicabile. Astfel de acorduri pot fi interzise numai pentru viitor și numai prin retragerea exceptării pe categorii de către Comisie sau de către autoritățile în domeniul concurenței ale statelor membre. Ele nu pot fi interzise în temeiul articolului 101 de către instanțele naționale în cadrul litigiilor private.
41. Exceptarea pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie este întemeiată pe prezumția că – în măsura în care intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat – acele acorduri îndeplinesc cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Prin urmare, se presupune că acordurile conduc la creșteri ale eficienței economice, că restricțiile pe care le conțin sunt indispensabile pentru atingerea acestor creșteri ale eficienței, că li se asigură consumatorilor de pe piața afectată o parte echitabilă din aceste creșteri ale eficienței și că acordurile nu dau întreprinderilor implicate posibilitatea de a elimina concurența pentru o parte substanțială a produselor în cauză. Pragurile cotelor de piață (articolul 3), lista restricțiilor grave (articolul 4) și restricțiile excluse (articolul 5) prevăzute de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie urmăresc ca numai acordurile restrictive, despre care se poate prezuma în mod rezonabil că îndeplinesc cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3), să beneficieze de exceptarea pe categorii.
42. Astfel cum prevede secțiunea 4 a prezentelor orientări, multe acorduri de licență nu intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, fie pentru că nu restrâng deloc concurența, fie pentru că restrângerea concurenței nu este semnificativă.⁽³³⁾ În măsura în care astfel de acorduri ar intra oricum sub incidența regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, nu este necesar să se determine dacă ele intră sau nu sub incidența articolului 101 alineatul (1)⁽³⁴⁾.
43. În afara domeniului de aplicare a exceptării pe categorii, este relevant a se examina dacă în anumite cazuri acordul intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat și, în această situație, dacă condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) sunt îndeplinite. Nu există o prezumție că acordurile de transfer de tehnologie care nu beneficiază de exceptarea pe categorii intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) sau că nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În special, simplul fapt că acele cote de piață ale părților depășesc pragurile cotelor de piață prevăzute la articolul 3 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor

de transfer de tehnologie nu reprezintă un temei suficient pentru a se considera că acordul intră sub incidența articolului 101 alineatul (1). Este necesară o evaluare individuală a efectelor posibile ale acordului. Aceasta se întâmplă doar atunci când acordurile conțin restrângeri grave ale concurenței despre care se poate prezuma, în mod normal, că sunt interzise de articolul 101.

3.2. Domeniul de aplicare și durata regulamentului de exceptare pe categorii

3.2.1. Conceptul de acorduri de transfer de tehnologie

44. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări reglementează acordurile de transfer de tehnologie. Potrivit articolului 1 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, conceptul de „drepturi asupra unei tehnologii” se referă la *know-how* precum și la brevete, modele de utilitate, drepturile asupra desenelor și modelelor, topografia produselor semiconductoare, certificate de protecție suplimentară pentru medicamente sau alte produse pentru care astfel de certificate de protecție suplimentară pot fi obținute, certificate de ameliorator de plante, și drepturi de autor pentru programe informatice sau o combinație a acestora, precum și cererile pentru aceste drepturi sau cererile de înregistrare a acestor drepturi. Drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței ar trebui să-i permită licențiatului să fabrice produsele contractuale cu sau fără alți factori de producție. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică numai în statele membre în care licențiatorul deține drepturi asupra tehnologiei relevante. În caz contrar nu există drepturi asupra tehnologiei care să fie transferate în sensul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.
45. *Know-how*-ul este definit la articolul 1 alineatul (1) litera (i) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ca fiind un ansamblu de informații practice care rezultă din experiență și testare și care sunt secrete, substanțiale și identificate.
- (a) „secret” înseamnă că *know-how*-ul nu este, în general, cunoscut sau ușor accesibil.
- (b) „esențial” înseamnă că *know-how*-ul include informații importante și utile pentru fabricarea produselor care fac obiectul acordului de licență sau pentru aplicarea procesului care face obiectul acordului de licență. Cu alte cuvinte, aceste informații trebuie să contribuie în mod semnificativ sau să faciliteze fabricarea produselor contractuale. În situația în care *know-how*-ul care face obiectul licenței se referă la un produs, și nu la un proces, această condiție implică faptul că *know-how*-ul este util pentru fabricarea produsului contractual. Această condiție nu este îndeplinită în cazul în care produsul contractual poate fi fabricat pe baza unei tehnologii disponibile în mod gratuit. Totuși această condiție nu presupune ca produsul contractual să aibă o valoare mai mare decât produsele fabricate pe baza unei tehnologii disponibile în mod gratuit. În cazul proceselor tehnologice, această condiție implică necesitatea ca *know-how*-ul să fie util, în sensul că, la data încheierii acordului, se poate conta în mod rezonabil pe capacitatea sa de a îmbunătăți semnificativ poziția concurențială a licențiatului, spre exemplu, prin reducerea costurilor de producție.

⁽³³⁾ A se vedea, în acest sens, Comunicarea privind acordurile de importanță minoră menționată la nota de subsol 20.

⁽³⁴⁾ În conformitate cu articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, acordurile care ar putea aduce atingere comerțului dintre statele membre, dar care nu sunt interzise de articolul 101, nu pot fi interzise, de asemenea, de dreptul național al concurenței.

- (c) „identificat” înseamnă că se poate verifica dacă *know-how*-ul care face obiectul licenței îndeplinește criteriile de „secret” și de „esențial”. Această condiție este îndeplinită atunci când *know-how*-ul care face obiectul licenței este descris în manuale sau în orice altă formă scrisă. Cu toate acestea, în anumite situații, acest lucru poate fi, în mod rezonabil, imposibil. *Know-how*-ul care face obiectul licenței poate consta în cunoștințele practice deținute de angajații licențiatorului. De exemplu, angajații licențiatorului pot deține cunoștințe secrete și esențiale referitoare la un anumit proces de producție, care sunt transmise licențiatului sub forma instruirii angajaților acestuia din urmă. În astfel de situații este suficient ca în acord să fie descrisă natura generală a *know-how*-ului și să se enumere angajații care vor fi sau sunt implicați în transferul lui către licențiat.
46. Clauzele din acordurile de transfer de tehnologie referitoare la achiziționarea de produse de către licențiat sunt reglementate de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie dacă și în măsura în care respectivele clauze au o legătură directă cu fabricarea sau comercializarea produselor contractuale. Prin urmare, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu se aplică acelor părți dintr-un acord de transfer de tehnologie care se referă la contribuții și/sau echipamente utilizate pentru alte scopuri decât pentru fabricarea produselor contractuale. De exemplu, în cazurile în care se vinde lapte și în același timp se acordă licențe pentru tehnologia de fabricare a brânzei, numai laptele utilizat pentru fabricarea brânzei cu ajutorul tehnologiei care face obiectul licenței va fi reglementat de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.
47. Clauzele din acordurile de transfer de tehnologie referitoare la acordarea de licențe pentru alte tipuri de proprietate intelectuală, cum ar fi mărcile sau drepturile de autor, altele decât drepturile de autor pentru programe informatice (pentru drepturile de autor pentru programe informatice a se vedea punctele 44 și 62), sunt reglementate de Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie numai dacă și în măsura în care au o legătură directă cu fabricarea sau comercializarea produselor contractuale. Această condiție face ca de exceptarea pe categorii să beneficieze doar clauzele referitoare la alte categorii de drepturi de proprietate intelectuală, în măsura în care aceste drepturi permit licențiatului o mai bună exploatare a drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței. De exemplu, în cazul în care un licențiator autorizează un licențiat să utilizeze marca sa pe produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței, această licență pentru marcă poate permite licențiatului o mai bună exploatare a tehnologiei care face obiectul licenței, prin faptul că le permite consumatorilor să facă o legătură imediată între produs și caracteristicile conferite acestuia de drepturile asupra tehnologiei care face obiectul licenței. Obligația impusă licențiatului de a folosi marca licențiatorului poate, de asemenea, să aibă ca efect promovarea diseminării tehnologiei, permițându-i licențiatorului să fie identificat ca sursă a tehnologiei subiacente. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie reglementează acordurile de transfer de tehnologie în acest scenariu, chiar și în cazul în care interesul principal al părților este de a exploata mai degrabă marca decât tehnologia⁽³⁵⁾.
48. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu reglementează acordarea de licențe pentru dreptul de autor, altul decât dreptul de autor pentru programe informatice (cu excepția situației prezentate la punctul 47). Cu toate acestea, Comisia, ca regulă generală, va aplica principiile definite în Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și în prezentele orientări atunci când va evalua acordarea de licențe pentru drepturi de autor pentru fabricarea produselor contractuale, în temeiul articolului 101 din tratat.
49. Pe de altă parte, se consideră că acordarea de licențe asupra drepturilor de închiriere sau de execuție publică, protejate de drepturi de autor, în particular cele referitoare la filme și muzică, ridică probleme specifice și că s-ar putea să nu fie oportun să se analizeze acest tip de licențe pe baza principiilor prezentate în prezentele orientări. În aplicarea articolului 101 trebuie să se țină seama de specificitatea operei și de modalitatea de exploatare a acesteia⁽³⁶⁾. Prin urmare, Comisia nu va aplica Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări prin analogie acordării de licențe asupra acestor alte drepturi.
50. De asemenea, Comisia nu va aplica licențelor asupra mărcilor principiile consacrate de Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și de prezentele orientări (cu excepția situațiilor prevăzute la punctul 47). Acordarea de licențe asupra mărcii apare adesea în contextul distribuției și revânzării de bunuri și servicii și este, în general, mai apropiată de acordurile de distribuție decât de acordurile de licență pentru tehnologie. Atunci când licența asupra unei mărci este direct legată de folosirea, vânzarea sau revânzarea bunurilor și serviciilor și nu constituie obiectul principal al acordului, acordul de licență este reglementat de Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei⁽³⁷⁾.
- 3.2.2. Conceptul de „transfer”
51. Conceptul de „transfer” presupune transmiterea tehnologiei de la o întreprindere la alta. Astfel de transferuri iau, de obicei, forma unei acordări de licență prin care licențiatorul acordă licențiatului dreptul de a folosi drepturile sale asupra unei tehnologii în schimbul plății unor redevențe.
52. Astfel cum se prevede la articolul 1 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, cesiunile în care o parte din riscul asociat exploatarea drepturilor asupra unei tehnologii revin în continuare cesionarului sunt, de asemenea, considerate acorduri de transfer de tehnologie. În special, acest caz se regăsește atunci când suma de achitat corespunzătoare cesiunii depinde de cifra de afaceri obținută de către cesionar în ceea ce privește produsele fabricate cu ajutorul tehnologiei cesionate, de cantitatea de produse fabricate sau de numărul operațiunilor efectuate care utilizează tehnologia.
- ⁽³⁵⁾ Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ar putea reglementa acum acordul de transfer de tehnologie evaluat în cadrul Deciziei Comisiei Moosehead/Whitbread (JO L 100, 20.4.1990, p. 32), a se vedea în special punctul 16 din respectiva decizie.
- ⁽³⁶⁾ A se vedea, în acest sens, cauza 262/81, Coditel (II), Rec., 1982, p. 3381.
- ⁽³⁷⁾ JO L 102, 23.4.2010, p. 1.

53. Un acord prin care licențiatorul se angajează să nu își exercite drepturile asupra unei tehnologii împotriva licențiatului poate fi privit, de asemenea, ca un transfer de drepturi asupra unei tehnologii. De fapt, esența unei licențe de brevet pure este dreptul de a acționa în cadrul domeniului reglementat de dreptul exclusiv al brevetului. De aici rezultă că Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie reglementează și așa-numitele acorduri de nerevendicare și de soluționare prin care licențiatorul îi permite licențiatului să producă în domeniul reglementat de brevet ⁽³⁸⁾.

3.2.3. Acordurile dintre două părți

54. În conformitate cu articolul 1 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, acesta reglementează doar acordurile de transfer de tehnologie «dintre două întreprinderi». Acordurile de transfer de tehnologie dintre două sau mai multe întreprinderi nu sunt reglementate de Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ⁽³⁹⁾. Factorul decisiv de diferențiere între acordurile încheiate între două întreprinderi și acordurile multipartite este dacă acordul în cauză este încheiat între mai mult de două întreprinderi.
55. Acordurile încheiate între două întreprinderi intră în domeniul de aplicare al Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, chiar dacă conțin dispoziții aplicabile mai multor niveluri ale lanțului comercial. Astfel că Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică unui acord de licență care privește nu doar etapa producției, dar și pe cea a distribuției, stipulând obligații pe care licențiatul poate sau trebuie să le impună revânzătorilor de produse fabricate sub licență ⁽⁴⁰⁾.
56. Acordurile care instituie regrupări de tehnologii și care acordă licență din regrupările de tehnologii sunt, în general, acorduri multilaterale și, prin urmare, nu sunt reglementate de Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ⁽⁴¹⁾. Noțiunea de regrupare de tehnologii se referă la acordurile prin care două sau mai multe părți convin să-și reunească tehnologiile și să acorde licențe pentru ele sub forma unui pachet. Tot în sfera noțiunii de regrupare de tehnologii intră și acordurile prin care două sau mai multe întreprinderi acceptă să acorde licență unui terț, autorizându-l ca, la rândul său, să acorde licență pentru pachetul de tehnologii.
57. Acordurile de licență încheiate între mai mult de două întreprinderi ridică adesea aceleași probleme ca acordurile de licență de aceeași natură încheiate între două întreprinderi. Cu ocazia evaluării individuale a acordurilor de

licență de aceeași natură ca cele care pot beneficia de exceptarea pe categorii, dar care sunt încheiate între mai mult de două întreprinderi, Comisia va aplica prin analogie principiile stabilite în regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. Cu toate acestea, regrupările de tehnologii și acordarea de licențe din regrupările de tehnologii sunt reglementate în mod expres în secțiunea 4.4.

3.2.4. Acordurile pentru fabricarea produselor contractuale

58. Articolul 1 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie prevede că pentru a fi reglementate de acesta, acordurile de licență trebuie să fie încheiate „în scopul fabricării de produse contractuale”, cu alte cuvinte de produse care încorporează drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței sau care sunt fabricate pe baza acestora. Licența trebuie să-i permită licențiatului și/sau subcontractanților acestuia să exploateze tehnologia care face obiectul licenței pentru producția bunurilor sau serviciilor [a se vedea, de asemenea, considerentul (7) din preambulul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie].
59. În cazul în care scopul acordului nu este fabricarea produselor contractuale, ci, de exemplu, doar blocarea dezvoltării unei tehnologii concurente, acordul de licență nu este reglementat de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, iar prezentele orientări pot, de asemenea, să nu fie adecvate pentru evaluarea acordului. Mai general, atunci când părțile se abțin să exploateze drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței, nefiind desfășurată nici o activitate care să conducă la o creștere a eficienței, nu există o justificare a exceptării pe categorii. Cu toate acestea, exploatarea nu trebuie, în mod necesar, să ia forma unei integrări de active. Ea se produce, de asemenea, atunci când licența creează libertatea de concepere pentru licențiat, permițându-i să exploateze propria sa tehnologie fără a se expune riscului unei acțiuni a licențiatorului pentru încălcarea drepturilor acestuia. În cazul acordului de licență între concurenți, faptul că părțile nu exploatează tehnologia care face obiectul licenței poate să indice faptul că acordul constituie un cartel deghizat. Din aceste motive, Comisia va examina cu mare atenție cazurile de neexploatare.
60. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică acordurilor de licență în scopul fabricării de produse contractuale de către licențiat și/sau de către subcontractanții acestuia. Prin urmare, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu se aplică (acelor părți din) acordurilor de transfer de tehnologie care permit acordarea de sublicențe. Cu toate acestea, Comisia va aplica prin analogie principiile stabilite în regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și în prezentele orientări unor „acorduri-cadru de licență” între licențiator și licențiat (adică un acord prin care licențiatorul îi permite licențiatului să acorde licență la rândul lui pentru tehnologia respectivă). Acordurile între licențiat și sublicențiat pentru fabricarea de produse contractuale sunt reglementate de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

⁽³⁸⁾ Termenii „acordarea de licență” și „care face obiectul licenței” folosiți în prezentele orientări includ, de asemenea, acordurile de nerevendicare și de soluționare, atât timp cât are loc un transfer de drepturi asupra unei tehnologii conform descrierii din prezenta secțiune. Pentru mai multe informații privind acordurile de soluționare, a se vedea punctele 234 și cele care urmează mai jos.

⁽³⁹⁾ În temeiul Regulamentului (CEE) nr. 19/65 al Consiliului din 2 martie 1965 privind aplicarea articolului 85 alineatul (3) din tratat anumitor categorii de acorduri și practici concertate, JO, Ediție specială I 1965-1966, p. 35, Comisia nu este abilitată să excepteze pe categorii acordurile de transfer de tehnologie încheiate între mai mult de două întreprinderi.

⁽⁴⁰⁾ A se vedea considerentul (6) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și secțiunea 3.2.6. de mai jos.

⁽⁴¹⁾ Pentru mai multe detalii a se vedea punctul 247.

61. Termenul de „produse contractuale” cuprinde bunurile și serviciile produse pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței. Acest lucru este valabil atât atunci când tehnologia care face obiectul licenței este folosită în procesul de producție, cât și atunci când aceasta este încorporată chiar în produs. În prezentele orientări, sintagma „produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței” acoperă ambele situații. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie este aplicabil în toate cazurile în care drepturile asupra unei tehnologii sunt transferate sub licență în scopul producerii de bunuri și servicii. Cadrul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări au la bază ipoteza că există o legătură directă între drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței și un produs contractual. În cazurile în care nu există o astfel de legătură, și anume atunci când scopul acordului este de a nu permite fabricarea unui produs contractual, cadrul analitic instituit de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și de prezentele orientări ar putea să nu fie adecvat.
62. Acordarea de licențe pentru programe informatice în scopul simplei reproduceri și distribuții a operelor protejate, cu alte cuvinte pentru fabricarea de copii destinate revânzării nu se consideră „fabricare” în sensul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și nu este, prin urmare, reglementată de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și de prezentele orientări. O astfel de reproducere în vederea distribuției este în schimb reglementată prin analogie de Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei⁽⁴²⁾ și de Orientările privind restricțiile verticale⁽⁴³⁾. Există reproducere în scopul distribuției atunci când se acordă o licență pentru reproducerea programelor informatice pe un suport, indiferent de mijloacele tehnice de distribuire a programelor informatice. De exemplu, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări nu reglementează acordarea de licențe pentru programe informatice prin care licențiatul primește o matriță în vederea reproducerii și vânzării programelor informatice către utilizatorii finali. Aceste texte nu reglementează nici acordarea de licențe privind drepturile de autor asupra programelor informatice și distribuția de programe informatice prin intermediul licențelor de tip „shrink wrap”, cu alte cuvinte a unui set de condiții incluse în pachetul fizic pe care utilizatorul final se consideră că le-a acceptat prin deschiderea ambalajului pachetului, și nici acordarea de licențe privind drepturile de autor asupra programelor informatice și distribuția de programe informatice prin descărcare online.
63. Cu toate acestea, în cazul în care programul informatic ce face obiectul licenței este încorporat de către licențiat în produsul contractual, aceasta nu este considerată ca o simplă reproducere, ci ca o fabricare. De exemplu, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări reglementează acordarea de licențe privind drepturile de
- autor asupra programelor informatice în care licențiatul are dreptul de a reproduce programele informatice prin încorporarea acestora într-un dispozitiv cu care acestea interacționează.
64. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie reglementează operațiunile de „subcontractare” prin care licențiatorul acordă licență pentru drepturi asupra unei tehnologii licențiatului care se obligă să fabrice anumite produse în exclusivitate pentru licențiator pe baza acestei tehnologii. Subcontractarea poate implica, de asemenea, furnizarea de către licențiator de echipamente care urmează a fi folosite de licențiat în producerea bunurilor și serviciilor vizate de acord. Pentru cel de-al doilea tip de subcontractare reglementat de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ca parte a unui acord de transfer de tehnologie, echipamentele furnizate trebuie să aibă o legătură directă cu fabricarea produselor contractuale. Subcontractarea este reglementată, de asemenea, de Comunicarea Comisiei privind acordurile de subcontractare⁽⁴⁴⁾. Conform acestei comunicări, care rămâne aplicabilă, acordurile de subcontractare prin care subcontractantul se angajează să fabrice anumite produse exclusiv pentru contractant nu intră, în general, sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. Acordurile de subcontractare în care contractantul stabilește prețul de transfer al produsului contractual intermediar între subcontractantii dintr-un lanț valoric de subcontractare nu intră, în general, sub incidența articolului 101 alineatul (1), cu condiția ca produsele contractuale să fie fabricate exclusiv pentru contractant. Cu toate acestea, alte restricții impuse subcontractantului, cum ar fi obligația de a nu desfășura sau exploata propriile activități de cercetare și dezvoltare, pot intra sub incidența articolului 101⁽⁴⁵⁾.
65. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică și acordurilor în care licențiatul trebuie să întreprindă activități de dezvoltare înainte de a obține un produs sau un proces pregătit pentru exploatare comercială, cu condiția ca produsul contractual să fie identificat. Chiar dacă sunt necesare astfel de activități și de investiții suplimentare, obiectul acordului este fabricarea unui produs contractual identificat, cu alte cuvinte a unui produs fabricat cu ajutorul drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței.
66. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări nu reglementează acordurile prin care se acordă licență pentru drepturi asupra unei tehnologii în scopul de a da posibilitatea licențiatului de a desfășura activități suplimentare de cercetare și dezvoltare în domenii variate, inclusiv continuarea dezvoltării unui produs care rezultă din astfel de activități de cercetare și dezvoltare⁽⁴⁶⁾. De exemplu, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și orientările nu reglementează acordarea unei licențe referitoare la un instrument tehnologic de cercetare necesar în scopul desfășurării unei activități de cercetare suplimentare. Acestea nu reglementează nici acordurile de subcontractare de cercetare și dezvoltare în care licențiatul se

⁽⁴²⁾ Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei din 20 aprilie 2010 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene categoriilor de acorduri verticale și practici concertate (JO L 102, 23.4.2010, p. 1).

⁽⁴³⁾ JO C 130, 19.5.2010, p. 1.

⁽⁴⁴⁾ Comunicarea Comisiei din 18 decembrie 1978 privind evaluarea anumitor acorduri de subcontractare având în vedere dispozițiile articolului 85 alineatul (1) din Tratatul CEE, JO C 1, 3.1.1979, p. 2.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea punctul 3 din Comunicarea Comisiei privind acordurile de subcontractare citată la nota de subsol 44.

⁽⁴⁶⁾ A se vedea și secțiunea 3.2.6.1.

obligă să realizeze activități de cercetare și dezvoltare în domeniul tehnologiei care face obiectul licenței și să înapoieze pachetul tehnologic astfel îmbunătățit licențiatorului⁽⁴⁷⁾. Obiectul principal al unor astfel de acorduri este furnizarea de servicii de cercetare și dezvoltare în scopul îmbunătățirii unei tehnologii, și nu producția de bunuri și servicii pe baza tehnologiei care face obiectul licenței.

3.2.5. Durată

67. În funcție de perioada de aplicare a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, care expiră la 30 aprilie 2026, exceptarea pe categorii este aplicabilă atât timp cât dreptul de proprietate care face obiectul licenței nu a devenit caduc, nu a expirat sau nu a fost declarat nul. În cazul *know-how*-ului, exceptarea pe categorii este aplicabilă atât timp cât *know-how*-ul care face obiectul licenței rămâne secret, cu excepția situației în care acesta este făcut public, în urma unei acțiuni a licențiatului, caz în care exceptarea se aplică numai pe durata acordului (a se vedea articolul 2 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie).

68. Exceptarea pe categorii se aplică fiecărei drept asupra unei tehnologii care face obiectul acordului de licență și încetează a fi aplicată la data expirării, declarării nulității ori prin trecerea în domeniul public a ultimului „drept asupra unei tehnologii” în sensul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

3.2.6. Relația cu alte regulamente de exceptare pe categorii

69. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie reglementează acordurile dintre două întreprinderi referitoare la acordarea de licențe pentru drepturi asupra unei tehnologii în scopul fabricării de produse contractuale. Cu toate acestea, drepturile asupra unei tehnologii pot constitui un element al altor tipuri de acorduri. În plus, produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței sunt ulterior vândute pe piață. Prin urmare, este necesar să se abordeze interfața dintre Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și Regulamentul (UE) nr. 1218/2010 al Comisiei⁽⁴⁸⁾ privind acordurile de specializare, Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 al Comisiei privind acordurile de cercetare și dezvoltare⁽⁴⁹⁾ și Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei privind acordurile verticale⁽⁵⁰⁾.

3.2.6.1. Regulamentele de exceptare pe categorii a acordurilor de specializare și de cercetare și dezvoltare

70. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu se aplică acordării de licențe în contextul acordurilor de specializare reglementate de

Regulamentul (UE) nr. 1218/2010 sau acordării de licențe în contextul acordurilor de cercetare și dezvoltare reglementate de Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 [a se vedea considerentul (7) și articolul 9 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie].

71. În conformitate cu articolul 1 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul (UE) nr. 1218/2010 privind acordurile de specializare, acest regulament reglementează, în special, acordurile de producție în comun în virtutea cărora două sau mai multe părți convin să fabrice în comun anumite produse. Regulamentul se aplică și dispozițiilor privind cesiunea sau folosirea drepturilor de proprietate intelectuală, cu condiția ca acestea să nu constituie obiectul principal al acordului, ci să fie direct legate și necesare punerii în aplicare a acestuia.

72. Atunci când mai multe întreprinderi înființează o întreprindere comună de producție și îi acordă acesteia o licență pentru exploatarea tehnologiei folosite la realizarea produselor fabricate de către întreprinderea comună, o astfel de licență intră sub incidența Regulamentului (UE) nr. 1218/2010 privind acordurile de specializare, și nu a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. În consecință, acordarea de licențe în cadrul unei întreprinderi comune de producție este analizată, în mod normal, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 1218/2010. Cu toate acestea, atunci când întreprinderea comună se lansează în acordarea de licențe pentru tehnologii terților, această activitate nu este legată de fabricarea de produse de către întreprinderea comună și, prin urmare, nu intră sub incidența regulamentului respectiv. Astfel de acorduri de licență, care permit reunirea tehnologiilor părților implicate, constituie regrupări de tehnologii care sunt analizate în secțiunea 4.4 a prezentelor orientări.

73. Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 privind acordurile de cercetare și dezvoltare reglementează acordurile prin care două sau mai multe întreprinderi acceptă să desfășoare în comun activități de cercetare și dezvoltare și să exploateze în comun rezultatele acestora. În conformitate cu articolul 1 alineatul (1) litera (m) din regulamentul respectiv, cercetarea și dezvoltarea, precum și exploatarea rezultatelor se realizează în comun atunci când activitatea respectivă este realizată de o echipă comună, o organizație comună sau o întreprindere comună, încredințată de comun acord unei părți terțe sau repartizată între părți în funcție de specializarea în cercetare, dezvoltare, producție sau distribuție, inclusiv în acordarea de licențe. Prezentul regulament reglementează și acordurile de cercetare și dezvoltare remunerată prin care două sau mai multe întreprinderi convin ca cercetarea și dezvoltarea să fie efectuate de una dintre părți și finanțate de cealaltă parte, cu sau fără exploatarea în comun a rezultatelor lor [a se vedea articolul 1 alineatul (1) litera (a) punctul (vi) din Regulamentul (UE) nr. 1217/2010].

74. Prin urmare, Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 privind acordurile de cercetare și dezvoltare reglementează acordarea de licențe între și de către părțile la o întreprindere comună, în cadrul unui acord de cercetare și dezvoltare. Această acordare de licențe este reglementată numai de Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 și nu de regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. În cadrul unor astfel de acorduri, părțile pot stabili, de asemenea, condițiile în care rezultatele activității de cercetare și dezvoltare vor face obiectul

⁽⁴⁷⁾ Cu toate acestea, acest ultim exemplu este reglementat de Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 citat la nota de subsol 49, a se vedea, de asemenea, secțiunea 3.2.6.1 de mai jos.

⁽⁴⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 1218/2010 al Comisiei din 14 decembrie 2010 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de acorduri de specializare (JO L 335, 18.12.2010, p. 43).

⁽⁴⁹⁾ Regulamentul (UE) nr. 1217/2010 al Comisiei din 14 decembrie 2010 privind aplicarea articolului 101 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene anumitor categorii de acorduri de cercetare și dezvoltare (JO L 335, 18.12.2010, p. 36).

⁽⁵⁰⁾ Citat la nota de subsol 42.

unor licențe către terți. Cu toate acestea, deoarece terții licențiați nu sunt parte la acordul de cercetare și dezvoltare, acordul de licență individual încheiat cu terții nu este reglementat de Regulamentul (UE) nr. 1217/2010. Acordul de licență respectiv beneficiază de exceptarea pe categorii prevăzută în regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie dacă condițiile prevăzute de acesta sunt îndeplinite.

3.2.6.2. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor verticale

75. Regulamentul (UE) nr. 330/2010 al Comisiei privind acordurile verticale reglementează acordurile dintre două sau mai multe întreprinderi, fiecare acționând, în sensul acordului, la un nivel diferit al lanțului de producție sau de distribuție, acorduri referitoare la condițiile în care părțile pot cumpăra, vinde sau revinde anumite bunuri sau servicii. Prin urmare, acesta reglementează acordurile de furnizare și distribuție ⁽⁵¹⁾.
76. Deoarece regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie reglementează numai acordurile încheiate între două părți și deoarece un licențiat care vinde produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței este considerat furnizor în sensul aplicării Regulamentului (UE) nr. 330/2010, aceste două regulamente de exceptare pe categorii sunt strâns legate între ele. Acordul dintre licențiator și licențiat intră sub incidența regulamentulului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, în timp ce acordurile dintre licențiat și cumpărătorii produselor contractuale intră sub incidența Regulamentului (UE) nr. 330/2010 și a Orientărilor privind restricțiile verticale ⁽⁵²⁾.
77. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie este aplicabil, de asemenea, acordurilor dintre licențiator și licențiat atunci când acestuia din urmă îi sunt impuse condiții referitoare la modul în care trebuie să vândă produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. În special, licențiatul poate fi obligat să instituie un anumit tip de sistem de distribuție, precum distribuția exclusivă sau selectivă. Cu toate acestea, acordurile de distribuție încheiate pentru punerea în aplicare a unor astfel de obligații trebuie să fie conforme cu Regulamentul (UE) nr. 330/2010 pentru a putea beneficia de o exceptare pe categorii. De exemplu, licențiatorul poate obliga licențiatul să instituie un sistem bazat pe distribuție exclusivă în conformitate cu normele specificate. Cu toate acestea, din articolul 4 litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 330/2010 rezultă că, în general, distribuitorii trebuie să fie liberi să facă vânzări pasive pe teritoriile altor distribuitori exclusivi ai licențiatului.
78. În plus, în temeiul Regulamentului (UE) nr. 330/2010 privind acordurile verticale, distribuitorii trebuie, în principiu, să fie liberi să vândă, atât activ, cât și pasiv, pe teritoriile acoperite de sistemele de distribuție ale altor furnizori, cu alte cuvinte ale altor licențiați care își fabrică propriile produse pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței. Aceasta deoarece, în sensul aplicării Regulamentului (UE) nr. 330/2010, fiecare licențiat constituie un furnizor distinct. Cu toate acestea, motivele de acordare a exceptării pe categorii a restricțiilor

privind vânzările active din sistemul de distribuție al unui furnizor prevăzute de respectivul regulament se pot aplica și atunci când produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței sunt vândute de licențiați diferiți sub o marcă comună care aparține licențiatorului. Atunci când aceste produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței sunt vândute sub o marcă comună, din aceleași motive de eficiență, ar trebui să se aplice aceleași tipuri de restricții între sistemele de distribuție ale licențiatorilor, precum în cazul unui sistem unic de distribuție vertical. În asemenea cazuri, este improbabil ca, atunci când condițiile prevăzute de Regulamentul (UE) nr. 330/2010 sunt, prin analogie, îndeplinite, Comisia să invoce eventuale restricții. Pentru ca identitatea unei mărci comune să existe, produsele trebuie vândute și comercializate sub o marcă comună, care să fie predominantă în ceea ce privește comunicarea ideii de calitate, și în ceea ce privește alte informații pertinente care trebuie comunicate consumatorilor. Nu este suficient ca produsul să prezinte, alături de marca licențiatului, și marca licențiatorului, permițând astfel identificarea acestuia ca fiind sursa tehnologiei care face obiectul licenței.

3.3. Pragurile cotei de piață ale zonei de securitate

79. În conformitate cu articolul 3 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, exceptarea pe categorii a acordurilor restrictive, cu alte cuvinte zona de securitate a regulamentulului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este supusă pragurilor cotei de piață, ceea ce limitează domeniul de aplicare al exceptărilor pe categorii la acordurile care, cu toate că pot restrânge concurența, pot fi prezumate ca îndeplinind condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat. În afara zonei de securitate create de pragurile cotei de piață, se impune o analiză individuală. În cazul în care cotele de piață depășesc pragurile, aceasta nu înseamnă neapărat că acordul intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) sau că acordul nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În absența unor restricții grave, astfel cum este prevăzut la articolul 4 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este nevoie de o analiză de piață.

Praguri relevante ale cotei de piață

80. Aplicarea pragului cotei de piață în sensul aplicării regulamentulului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie variază după cum acordul este încheiat între concurenți sau între neconcurenți.
81. Pragurile cotelor de piață se aplică atât pieței (piețelor) relevante ale drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței, cât și pieței (piețelor) relevante ale produselor contractuale. În cazul în care cota de piață deținută este mai mare decât pragul aplicabil pe una sau mai multe piețe ale produsului și ale tehnologiei, acordul nu beneficiază de exceptarea pe categorii pe piața (piețele) relevantă(e) în cauză. De exemplu, în cazul în care acordul de licență vizează două piețe distincte ale produsului, exceptarea pe categorii poate fi aplicabilă uneia dintre piețe și celeilalte nu.

⁽⁵¹⁾ A se vedea, de asemenea, broșura „Politica din domeniul concurenței în Europa – Normele de concurență aplicabile acordurilor de aprovizionare și distribuție”, Comisia Europeană, Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, Luxemburg, 2012.

⁽⁵²⁾ JO L 102, 23.4.2010, p. 1, și, respectiv, JO C 130, 19.5.2010, p. 1.

82. Potrivit articolului 3 alineatul (1) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, zona de securitate prevăzută la articolul 2 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică acordurilor dintre concurenți dacă cota de piață cumulată deținută de părți nu depășește 20 % pe orice piață relevantă. Pragul cotei de piață prevăzut la articolul 3 alineatul (1) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se aplică dacă părțile sunt concurenți reali sau potențiali pe piața (piețele) produsului și/sau concurenți reali pe piața tehnologiei (pentru distincția dintre concurenți și neconcurenți a se vedea punctul 27 și următoarele).
83. Concurența potențială pe piața tehnologiei nu este luată în considerare pentru aplicarea pragului cotei de piață sau a listei de restricții grave referitoare la acordurile dintre concurenți. În afara zonei de securitate a regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, concurența potențială de pe piața tehnologiei este luată în considerare, dar nu conduce la aplicarea listei de restricții grave aferentă acordurilor dintre concurenți.
84. În cazul în care întreprinderile care sunt părți la acordul de licență nu sunt concurenți, se aplică pragul cotei de piață prevăzut la articolul 3 alineatul (2) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. Un acord între neconcurenți intră în domeniul de aplicare al regulamentul în cazul în care cota de piață a fiecărei părți nu depășește 30 % din piețele relevante ale tehnologiei și ale produsului afectate.
85. În cazul în care părțile devin concurenți în sensul articolului 3 alineatul (1) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie la un moment ulterior, de exemplu în situația în care licențiatul era deja prezent, înaintea acordării licenței, pe piața relevantă pe care sunt vândute produsele contractuale, iar licențiatorul devine ulterior furnizor real sau potențial pe aceeași piață relevantă, pragul cotei de piață de 20 % se va aplica din momentul în care părțile devin concurenți. Cu toate acestea, în acest caz, lista restricțiilor grave aplicabile acordurilor dintre neconcurenți va continua să se aplice acordului, cu excepția cazului în care acesta este ulterior modificat sub un aspect esențial [a se vedea articolul 4 alineatul (3) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și punctul 39 din prezentele orientări].
- Calcularea cotelor de piață pentru piața (piețele) tehnologiei în scopul aplicării zonei de securitate*
86. Calcularea cotelor de piață de pe piețele relevante pe care este acordată licență pentru drepturile asupra unei tehnologii, în temeiul regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, se îndepărtează de practicile uzuale, din motivele explicate la punctul 87 din prezentele orientări. În ceea ce privește piețele tehnologiei, din articolul 8 litera (d) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie rezultă că, atât pentru produse, cât și pentru dimensiunea geografică a pieței relevante, cota de piață a licențiatorului va fi calculată pe baza vânzărilor realizate de către licențiator și de către toți licențiații săi, de produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. În cadrul acestei abordări, vânzările combinate de produse contractuale ale licențiatorului și ale licențiaților săi sunt calculate ca parte a tuturor vânzărilor de produse concurente, indiferent dacă aceste produse concurente sunt fabricate sau nu cu o tehnologie care face obiectul unei licențe.
87. Această abordare, constând în calcularea cotei de piață a licențiatorului pe piața tehnologiei sub forma „amprente” sale la nivelul produselor, este aleasă din cauza dificultăților practice aferente calculării cotei de piață a unui licențiator pe baza veniturilor din redevențe (a se vedea punctul 25). Pe lângă dificultatea generală legată de obținere a unor date fiabile privind veniturile din redevențe, veniturile efective din redevențe pot, de asemenea, subestima considerabil poziția unei tehnologii pe piață în cazurile în care plățile de redevențe sunt reduse ca urmare a acordării de licențe încrucișate sau a furnizării de produse legate. Acest risc nu ar mai exista în cazul în care calculul cotei de piață a licențiatorului pe piața tehnologiei s-ar baza pe produsele fabricate cu ajutorul respectivei tehnologii comparativ cu produsele fabricate folosind tehnologii concurente. O astfel de „amprentă” la nivelul produselor reprezintă în general o bună aproximare a poziției de piață a tehnologiei respective.
88. În mod ideal, această „amprentă” ar fi calculată excluzând de pe piața produsului acele produse fabricate cu tehnologii interne, pentru care nu se acordă licențe, întrucât respectivele tehnologii interne reprezintă doar o constrângere indirectă asupra tehnologiei care face obiectul licenței. Cu toate acestea, întrucât în practică ar putea fi dificil pentru licențiator și pentru licențiați să știe dacă alte produse de pe aceeași piață a produsului sunt fabricate cu tehnologii acordate sub licență sau interne, în sensul regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, calcularea cotei de piață a tehnologiei se bazează pe produsele fabricate cu ajutorul tehnologiei acordate sub licență raportat la toate produsele vândute pe piața respectivului produs. Se preconizează că această abordare, bazată pe „amprenta” tehnologiei de pe piața (piețele) globală(e) ale produselor reduce cota de piață prin includerea unor produse fabricate cu tehnologii interne, dar, cu toate acestea, în general, reprezintă un bun indicator al ponderii acelei tehnologii. În primul rând, ea înglobează orice concurență potențială din partea întreprinderilor care fabrică produse cu propria tehnologie și care ar putea începe să acorde de licențe pentru aceasta ca răspuns la o creștere mică, dar permanentă, a prețului licențelor. În al doilea rând, chiar dacă este improbabil ca alți deținători de tehnologii să înceapă să acorde licențe, licențiatorul nu are în mod necesar putere de piață pe piața tehnologiei, chiar dacă îi revine o mare parte din venitul rezultat din licențe. În cazul în care piața produsului din aval este competitivă, concurența la acest nivel îl poate constrânge în mod real pe licențiator. O creștere a redevențelor în amonte afectează costurile licențiatului, ceea ce îl face să fie mai puțin competitiv și cauzează astfel o scădere a vânzărilor acestuia. Cota unei tehnologii pe piața produsului reflectă, de asemenea, acest element și constituie așadar, în mod normal, un bun indicator al puterii de piață a licențiatorului pe piața tehnologiei.

89. Pentru a estima ponderea unei tehnologii trebuie, de asemenea, ținut cont de dimensiunea geografică a pieței tehnologice. Aceasta poate fi uneori diferită de dimensiunea geografică a pieței din aval a produsului respectiv. În scopul aplicării regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, dimensiunea geografică a pieței tehnologice relevante este determinată și de piața (piețele) produsului. Cu toate acestea, în afara zonei de securitate a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie ar putea fi oportun să se țină cont și de o zonă geografică eventual mai mare, în care licențiatorul și licențiații unor tehnologii concurente sunt implicați în acordarea de licențe pentru aceste tehnologii, în care condițiile concurențiale sunt suficient de omogene și care poate fi distinctă de zonele învecinate datorită caracterului considerabil diferit al condițiilor concurențiale din respectivele zone.

90. În cazul unor tehnologii noi care nu au generat încă vânzări în anul calendaristic precedent, este atribuită o cotă de piață egală cu zero. Atunci când vor începe vânzările, tehnologia va acumula cote de piață. În cazul în care cota de piață crește ulterior până la un nivel superior pragului relevant de 20 % sau 30 %, zona de securitate va continua să se aplice pe perioada celor doi ani calendaristici consecutivi care urmează anului în care a fost depășit pragul [a se vedea articolul 8 litera (e) din regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie].

Calcularea cotelor de piață pentru piața (piețele) produsului în scopul aplicării zonei de securitate

91. În ceea ce privește piețele relevante pe care sunt vândute produsele contractuale, cota de piață a licențiatului trebuie calculată pe baza vânzărilor sale de produse care încorporează tehnologia licențiatorului și a vânzărilor sale de produse concurente, cu alte cuvinte pe baza totalului vânzărilor licențiatului pe piața respectivă a produsului. Atunci când licențiatorul acționează și ca furnizor de produse pe piața relevantă, vânzările licențiatorului pe piața respectivă a produsului trebuie, de asemenea, să fie luate în considerare. Cu toate acestea, la calcularea cotelor de piață pe piețele produsului, vânzările realizate de alți licențiați nu sunt luate în considerare la calcularea cotei de piață a licențiatului și/sau a licențiatorului.

92. Cotele de piață ar trebui să fie calculate pe baza valorii vânzărilor din anul anterior, atunci când aceste date sunt disponibile. Aceste date indică, în mod normal, mult mai exact ponderea unei tehnologii decât datele privind volumul vânzărilor. Cu toate acestea, atunci când aceste date bazate pe valori nu sunt disponibile, este posibilă utilizarea estimărilor rezultate din alte informații fiabile privind piața, inclusiv din datele privind volumul vânzărilor pe piață.

93. Principiile menționate în secțiunea 3.3 din prezentele orientări pot fi ilustrate cu următoarele exemple:

Acordarea de licențe între neconcurenți

Exemplul 1

Întreprinderea A este specializată în dezvoltarea de produse și tehnici biotehnologice și a dezvoltat un nou produs, Xeran. Întrucât nu dispune nici de instalații de producție, nici de instalații de distribuție necesare, ea nu acționează ca producător al acestui produs. Întreprinderea B este unul dintre fabricanții de produse concurente, pe care le fabrică utilizând tehnologii care nu sunt deținute

de vreo entitate, disponibile în mod liber. În cursul anului 1, B a vândut produse fabricate cu ajutorul tehnologiei disponibile în mod liber în valoare de 25 de milioane EUR. În cursul anului 2, A acordă o licență lui B pentru a produce Xeran. În același an, B vinde de 15 milioane EUR produse fabricate cu ajutorul tehnologiei disponibile în mod liber și de 15 milioane EUR Xeran. În cursul anului 3 și în anii următori, B produce și vinde numai Xeran în valoare de 40 de milioane EUR anual. În plus, în anul 2, A acordă de asemenea o licență întreprinderii C, care nu a fost activă pe piața produsului respectiv înainte. C produce și vinde doar Xeran, în valoare de 10 milioane EUR în cursul anului 2 și în valoare de 15 milioane EUR în cursul anului 3 și în anii următori. S-a stabilit că piața totală a Xeran-ului și a substituenților lui, pe care acționau B și C, se ridică anual la suma de 200 de milioane EUR.

În cursul anului 2, pe parcursul căruia au fost încheiate acordurile de licență, cota de piață a lui A pe piața tehnologiei este de 0 %, deoarece aceasta trebuie să fie calculată pe baza vânzărilor totale de Xeran din anul precedent. În cursul anului 3, A deține pe piața tehnologiei o cotă de 12,5 %, care reflectă valoarea Xeran-ului produs de B și C în cursul anului precedent 2. În cursul anului 4 și în anii următori, A deține pe piața tehnologiei o cotă de 27,5 %, care reflectă valoarea Xeran-ului produs de B și C în cursul anului precedent.

În cursul anului 2, B deține pe piața produsului o cotă de 12,5 %, care reflectă vânzările de 25 de milioane EUR realizate de B în anul 1. În cursul anului 3, cota de piață a lui B este de 15 % pentru că vânzările sale au crescut la 30 de milioane euro în anul 2. În cursul anului 4 și în anii următori, cota de piață a lui B este de 20 %, fiindcă vânzările sale reprezintă 40 de milioane euro pe an. Cota de piață a lui C pe piața produsului este de 0 % în anii 1 și 2, de 5 % în anul 3 și de 7,5 % în anii următori.

Deoarece acordurile de licență dintre A și B și cele dintre A și C sunt încheiate între neconcurenți, iar cotele de piață individuale ale lui A, B și C sunt sub 30 % în fiecare an, acordurile intră în zona de securitate a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

Exemplul 2

Situația este aceeași ca în exemplul 1, doar că acum B și C acționează pe piețe geografice diferite. S-a stabilit că piața totală a Xeran-ului și a substituenților săi valorează 100 de milioane EUR anual pe fiecare piață geografică.

În acest caz, cota de piață a întreprinderii A pe piețele tehnologice relevante trebuie calculată separat pe baza datelor privind vânzarea produselor pe fiecare dintre cele două piețe geografice ale produsului. Pe piața unde acționează B, cota de piață a lui A depinde de vânzările de Xeran ale lui B. În acest exemplu se presupune că valoarea totală a pieței este de 100 de milioane EUR, cu alte cuvinte jumătate din valoarea pieței de la exemplul 1, cota de piață a lui A este de 0 % în anul 2, de 15 % în anul 3 și de 40 % în anii următori. Cota de piață a lui B este de 25 % în cursul anului 2, de 30 % în cursul anului 3 și de 40 % în anii următori. Pe parcursul anilor 2 și 3, atât cotele de piață ale lui A, cât și ale lui B nu depășesc pragul de 30 %. Pragul este totuși depășit începând cu anul 4, iar aceasta înseamnă că, în conformitate cu articolul 8 litera (e) din regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, după

anul 6 acordul de licență dintre A și B nu mai poate beneficia de zona de securitate și trebuie evaluat în mod individual.

Pe piața unde C este activă, cota de piață care aparține lui A depinde de vânzările de Xeran realizate de C. Cota lui A pe piața tehnologiei, bazată pe vânzările lui C în anul precedent, este așadar de 0 % în cursul anului 2, 10 % în cursul anului 3 și 15 % în anii următori. Cota lui C pe piața produselor este aceeași: 0 % în cursul anului 2, 10 % în cursul anului 3 și 15 % în anii următori. Acordul de licență dintre A și C intră așadar în zona de securitate pe toată perioada.

Acordarea de licențe între concurenți

Exemplul 3

Întreprinderile A și B acționează pe aceeași piață relevantă a produsului și pe aceeași piață geografică relevantă a unui anumit produs chimic. Fiecare dintre cele două deține brevet pentru diverse tehnologii utilizate pentru fabricarea acestui produs. În cursul anului 1, A și B au semnat un acord de licențe încrucișate prin care își acordau una alteia o licență de utilizare a respectivelor tehnologii. În cursul anului 1, A și B au produs doar pe baza tehnologiei proprii, A vânzând produse în valoare de 15 milioane EUR, B vânzând produse de 20 de milioane EUR. Începând cu anul 2, ambii folosesc atât propria tehnologie, cât și pe a celuilalt. Din acel an, A vinde de 10 milioane EUR produse fabricate cu propria tehnologie și de 10 milioane EUR produse fabricate cu tehnologia lui B. Începând cu anul 2 B vinde de 15 milioane EUR produse fabricate cu propria tehnologie și de 10 milioane EUR produse fabricate cu tehnologia lui A. S-a stabilit că valoarea anuală totală a pieței produsului și a substituenților lui se ridică la de 100 de milioane EUR.

Pentru a evalua acordul de licență în temeiul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, cotele de piață ale lui A și B trebuie să fie calculate atât pe piața tehnologiei, cât și pe piața produsului. Cota lui A pe piața tehnologiei depinde de valoarea vânzărilor realizate în cursul anului precedent din produsul fabricat atât de către A, cât și de către B, cu tehnologia lui A. În cursul anului 2, A deținea, așadar, pe piața tehnologiei o cotă de 15 %, care reflectă propria producție și vânzări în valoare de 15 milioane EUR în cursul anului 1. Din anul 3, A deține pe piața tehnologiei o cotă de 20 %, care reflectă valoarea de 20 de milioane EUR a vânzărilor produsului fabricat cu tehnologia lui A și produs și vândut de A și B (10 milioane EUR fiecare). În mod similar, cota lui B pe piața tehnologiei este de 20 % în cursul anului 2 și de 25 % în anii următori.

Cotele de piață ale lui A și B de pe piața produsului depind de vânzările respective a produsului, din anul anterior, indiferent de tehnologia folosită. Cota de piață a lui A pe piața produsului este de 15 % în cursul anului 2 și de 20 % în următorii ani. Cota de piață a lui B pe piața produsului este de 20 % în cursul anului 2 și de 25 % în anii următori.

Deoarece acordul este încheiat între concurenți, cota lor de piață cumulată, atât pe piața tehnologiei, cât și pe piața produsului, trebuie să fie inferioară pragului de cotă de piață de 20 %, pentru a beneficia de zona de securitate.

Este clar că nu este cazul în această situație. Cota de piață cumulată pe piața tehnologiei și pe piața produsului este de 35 % în cursul anului 2 și de 45 % în anii următori. Aceste acorduri între concurenți vor trebui, prin urmare, să fie analizate în mod individual.

3.4. Restrângerile grave ale concurenței în temeiul regulamentului de exceptare pe categorii

3.4.1. Principii generale

94. Articolul 4 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie conține o listă a restrângerilor grave ale concurenței. O restrângere este considerată o restrângere gravă a concurenței datorită naturii ei și deoarece experiența arată că asemenea restrângeri sunt aproape întotdeauna anticoncurențiale. Potrivit jurisprudenței Curții de Justiție și Tribunalului ⁽⁵³⁾, o astfel de restrângere poate rezulta dintr-un obiectiv clar al acordului sau din circumstanțele fiecărui caz (a se vedea punctul 14). Restrângerile grave pot fi în mod obiectiv necesare în cazuri excepționale în ceea ce privește un acord de un anumit tip sau de o anumită natură ⁽⁵⁴⁾ și, prin urmare, pot să nu intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. În plus, întreprinderile pot întotdeauna să invoce o apărare pe bază de argumente de eficiență în conformitate cu articolul 101 alineatul (3) într-un caz individual ⁽⁵⁵⁾.

95. Din articolul 4 alineatele (1) și (2) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, rezultă că, atunci când un acord de transfer de tehnologie conține o restrângere gravă a concurenței, acordul, per ansamblu, nu intră în domeniul de aplicare a exceptării pe categorii. În sensul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, restrângerile grave nu pot fi separate de restul acordului. În plus, Comisia consideră că, în cazul evaluării individuale, este improbabil ca restrângerile grave ale concurenței să îndeplinească cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3) (a se vedea punctul 18).

96. Articolul 4 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie face distincție între acordurile între concurenți și acordurile între neconcurenți.

3.4.2. Acorduri între concurenți

97. Articolul 4 alineatul (1) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie enumeră restrângerile grave în cazul acordurilor de licență dintre concurenți. Potrivit articolului 4 alineatul (1), nu intră sub incidența regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie acordurile care, în mod direct sau indirect, izolat sau în combinație cu alți factori aflați sub controlul părților, au ca obiect oricare dintre următoarele:

(a) restrângerea capacității unei părți de a-și stabili prețurile de vânzare către terți;

⁽⁵³⁾ A se vedea, de exemplu, jurisprudența menționată la nota de subsol 16.

⁽⁵⁴⁾ A se vedea punctul 18 din Orientările Comisiei privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționate la nota de subsol 3.

⁽⁵⁵⁾ Cauza T-17/93 Matra, Rec., 1994, II-595, punctul 85.

(b) limitarea producției, cu excepția limitării producției de produse contractuale, impusă licențiatului în cadrul unui acord nerez reciproc sau impusă doar unui licențiat în cadrul unui acord reciproc;

(c) alocarea piețelor sau a clientelei, cu excepția:

(i) obligației impuse licențiatorului și/sau licențiatului, în cadrul unui acord nerez reciproc, de a nu produce, utilizând drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței pe teritoriul exclusiv rezervat celeilalte părți și/sau de a nu vinde, activ și/sau pasiv, pe teritoriul exclusiv sau către grupul de clienți exclusiv rezervat celeilalte părți;

(ii) restricționării, în cadrul unui acord nerez reciproc, a vânzărilor active de către licențiat pe teritoriul exclusiv sau către grupul de clienți exclusiv, repartizat de licențiator unui alt licențiat, cu condiția ca acesta din urmă să nu fi fost o întreprindere concurentă a licențiatorului la momentul încheierii propriului său acord de licență;

(iii) obligației impuse licențiatului de a fabrica produsele contractuale exclusiv pentru uzul său, cu condiția ca licențiatul să nu fie restricționat la vânzarea activă și pasivă a produselor contractuale ca piese de schimb pentru propriile sale produse;

(iv) obligației impuse licențiatului, în cadrul unui acord nerez reciproc, de a fabrica produsele contractuale exclusiv pentru un anumit client, atunci când licența a fost acordată pentru a crea o sursă alternativă de aprovizionare pentru acel client;

(d) restrângerea capacității licențiatului de a-și exploata propria tehnologie sau restrângerea capacității oricăreia dintre părțile la acord de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare, cu excepția cazului în care acest din urmă tip de restrângere este indispensabil pentru a preveni divulgarea *know-how*-ului care face obiectul licenței unor terți.

Distincția dintre acorduri reciproce și acorduri nerez reciproc între concurenți

98. Pentru un anumit număr de restrângeri grave, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de

transfer de energie face distincția între acordurile reciproce și cele nerez reciproc. Lista restrângerilor grave este mai strictă pentru acordurile reciproce decât pentru acordurile nerez reciproc între concurenți. Acordurile reciproce sunt acordurile de licențe încrucișate în cadrul cărora tehnologiile care fac obiectul licențelor sunt tehnologii concurente sau pot fi folosite pentru fabricarea de produse concurente. Un acord nerez reciproc este un acord prin care doar una dintre părți acordă licență pentru drepturile sale asupra unei tehnologii celeilalte părți sau în cadrul căruia, în cazul licențelor încrucișate, drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licențelor nu sunt concurente, iar drepturile care fac obiectul licenței nu pot fi folosite pentru fabricarea de produse concurente. Un acord nu este reciproc în sensul regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie doar prin simplul fapt că el conține o obligație de retrocesiune sau pentru că licențiatul retrocedează sub licență propriile îmbunătățiri aduse tehnologiei care face obiectul licenței. În cazul în care un acord nerez reciproc devine ulterior reciproc datorită încheierii unei a doua licențe între aceleași părți, s-ar putea ca acestea să trebuiască să revizuiască prima licență pentru a evita ca acel acord să conțină o restricționare gravă. În evaluarea individuală a cazului, Comisia va lua în considerare perioada scursă între încheierea primei licențe și încheierea celei de-a doua.

Restricții referitoare la prețuri între concurenți

99. Restricția gravă prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie privește acordurile dintre concurenți care au ca obiect fixarea prețurilor pentru produsele vândute terților, inclusiv produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. Fixarea prețurilor între concurenți constituie o restrângere a concurenței prin însuși obiectul său. Fixarea prețurilor poate să ia forma unui acord direct asupra prețurilor exacte care urmează a fi practicate sau asupra listei de prețuri cu anumite rabaturi maxime autorizate. Nu prezintă importanță dacă acordul privește prețuri fixe, minime, maxime sau recomandate. Fixarea de prețuri se poate practica în mod indirect, încurajând întreprinderile să nu se abată de la un nivel stabilit al prețurilor, de exemplu, prevăzând creșterea cuantumului redevenței în cazul în care prețurile produselor sunt reduce sub un anumit nivel. Cu toate acestea, o obligație impusă licențiatului de a plăti o redevență minimă determinată nu reprezintă în sine o fixare de prețuri.

100. Atunci când redevențele sunt calculate pe baza vânzărilor individuale, cuantumul redevenței are un impact direct asupra costului marginal al produsului și, astfel, un impact direct asupra prețurilor produsului⁽⁵⁶⁾. Concurenții pot astfel să folosească acorduri de licențe încrucișate care prevăd redevențe variabile reciproce pentru a coordona

⁽⁵⁶⁾ A se vedea, în acest sens, punctul 98 din Orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționate la nota de subsol 3.

și/sau pentru a majora prețurile pe piețele produsului din aval⁽⁵⁷⁾. Cu toate acestea, Comisia nu va trata un acord de licențe încrucișate care prevede redevențe variabile reciproce ca un acord de fixare a prețurilor, decât în cazul în care acordul nu are nici un obiectiv favorabil concurenței și nu constituie astfel un acord de licență încheiat cu bună-credință. În asemenea cazuri, un acord care nu creează nici un fel de valoare și, astfel, este lipsit de orice justificare comercială valabilă, este un acord fictiv, echivalentul unui cartel.

101. Restricția gravă prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (a) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie vizează, de asemenea, și acordurile în care redevențele sunt calculate în baza totalului vânzărilor produselor în cauză, indiferent dacă tehnologia care face obiectul licenței este sau nu folosită. Astfel de acorduri intră, de asemenea, în domeniul de aplicare al articolului 4 alineatul (1) litera (d), potrivit căruia capacitatea licențiatului de a-și folosi propria tehnologie nu trebuie restrânsă (a se vedea punctul 116 din prezentele orientări). În general, aceste acorduri restrâng concurența întrucât cresc, pentru licențiat, costul utilizării propriilor drepturi asupra unei tehnologii concurente și restrâng concurența care exista în absența acordului⁽⁵⁸⁾. Acest lucru este valabil atât pentru acordurile reciproce, cât și pentru cele nereciproce.

102. Cu toate acestea, un acord în care redevențele sunt calculate în funcție de totalul vânzărilor produsului poate, în mod excepțional, să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), atunci când este posibil să se concluzioneze, pe baza unor factori obiectivi, că restricția este indispensabilă pentru ca acordarea de licență să fie favorabilă concurenței. Acesta poate fi cazul în care, în absența restricției, ar fi imposibil sau extrem de dificil de a calcula și controla redevențele datorate de licențiat, de exemplu, deoarece tehnologia licențiatorului nu lasă nici o amprentă vizibilă asupra produsului final și nu există alte metode de control viabile.

Restricții referitoare la producție între concurenți

103. Restricționarea gravă prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se referă la impunerea de restricții reciproce asupra producției părților. O restricționare a producției este o limitare a volumului producției și vânzărilor părților. Prevederile articolului 4 alineatul (1) litera (b) nu se aplică limitărilor producției impuse licențiatului în cadrul unui acord nereciproce și nici limitării producției impusă unuia dintre licențiați într-un acord reciproc, cu condiția ca aceste limitări să vizeze doar produsele fabricate cu ajutorul tehnologiei care face obiectul licenței. În temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (b), restricțiile reciproce

asupra producției impuse părților și restricțiile producției impuse licențiatorului în ceea ce privește tehnologia proprie constituie, așadar, restricții grave. Atunci când concurenții convin să impună limitări reciproce ale producției, acordul are ca obiect și ca efect probabil reducerea producției pe piață. Același lucru este valabil și pentru acordurile care limitează interesul părților de a-și extinde producția, de exemplu prin aplicarea unor redevențe reciproce unitare care cresc odată cu creșterea producției sau prin obligații reciproce de a plăti despăgubiri impuse fiecărei părți în cazul în care este depășit un anumit nivel al producției.

104. Tratatul mai favorabil al limitărilor cantitative nereciproce se întemeiază pe considerentul că restricția unilaterală nu conduce neapărat la o producție mai scăzută pe piață și că, atunci când restricția nu este reciprocă, riscul ca acordul să nu fie un acord de licență de bună-credință este, de asemenea, mai mic. În cazul în care un licențiat este dispus să accepte o restricție unilaterală, este probabil ca acordul să conducă la o integrare reală a tehnologiilor complementare sau la creșteri ale eficienței care favorizează integrarea tehnologiei mai performante a licențiatorului și a activelor de producție ale licențiatului. În mod similar, într-un acord reciproc, restricționarea producției impusă doar unuia dintre licențiați este susceptibilă să reflecte valoarea superioară a tehnologiei care face obiectul licenței acordate de către una dintre părți și poate servi la promovarea acordării de licențe favorabile concurenței.

Alocarea piețelor și a clienților între concurenți

105. Restricționarea gravă a concurenței prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se referă la alocarea piețelor și a clienților. Acordurile prin care concurenții își împart piețe și clienți au ca obiect restrângerea concurenței. Restricționarea este considerată gravă atunci când concurenții convin, în cadrul unui acord reciproc, să nu producă pe anumite teritorii și să nu vândă în mod activ și/sau pasiv pe anumite teritorii sau anumitor clienți rezervați celeilalte părți. Astfel, de exemplu, acordarea reciprocă de licențe exclusive între concurenți este considerată o împărțire a pieței.

106. Articolul 4 alineatul (1) litera (c) se aplică indiferent dacă licențiatul rămâne sau nu liber să își folosească propriile drepturi asupra unei tehnologii. Odată ce licențiatul și-a pregătit echipamentele pentru a utiliza tehnologia licențiatorului în vederea fabricării unui produs determinat, poate fi costisitor pentru el să mențină un lanț de producție distinct utilizând o altă tehnologie pentru a răspunde nevoilor clienților vizați de restricții. În afară de aceasta, având în vedere potențialul anticoncurențial al restricțiilor, licențiatul ar putea să nu fie prea motivat să producă utilizând propria sa tehnologie. De asemenea, este puțin probabil ca asemenea restricții să fie indispensabile pentru ca acordarea de licențe favorabile concurenței să aibă loc.

⁽⁵⁷⁾ Această situație se regăsește, de asemenea, în cazul în care o parte acordă o licență celeilalte părți și acceptă să cumpere de la licențiat un factor de producție fizică. Prețul de cumpărare poate avea, în acest caz, aceeași funcție ca redevența.

⁽⁵⁸⁾ A se vedea în acest sens cauza 193/83, Windsurfing International, Rec., 1986, p. 611, punctul 67.

107. În temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctul (i), nu există o restricție gravă atunci când licențiatorul, într-un acord neregulat, acordă licențiatului o licență exclusivă de producție în baza tehnologiei care face obiectul licenței pe un teritoriu determinat și acceptă astfel să nu producă el însuși produsele contractuale pe acest teritoriu și nici să le furnizeze din acest teritoriu. Aceste licențe exclusive fac obiectul unei excepții pe categorii, indiferent de întinderea teritoriului. În cazul în care licența este internațională, exclusivitatea implică faptul că licențiatorul se abține să intre pe piață sau să rămână pe piață. Excepția pe categorii se aplică, de asemenea, în cazul în care, în cadrul unui acord neregulat, licențiatul nu este autorizat să producă într-un teritoriu exclusiv, rezervat licențiatorului. Scopul unor astfel de acorduri poate fi de a motiva licențiatorul și/sau licențiatul să investească și să dezvolte tehnologia care face obiectul licenței. Prin urmare, obiectul acordului nu îl constituie neapărat împărțirea piețelor.
108. În conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (i) și din aceleași motive, excepția pe categorii se aplică, și acordurilor neregulate prin care părțile convin să nu își vândă produsele în mod activ sau pasiv pe un teritoriu exclusiv sau unui grup exclusiv de clienți rezervați celeilalte părți. Pentru aplicarea regulamentului de excepție pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, Comisia interpretează vânzările „active” și „pasive” astfel cum sunt definite în Orientările privind restricțiile verticale⁽⁵⁹⁾. Restricțiile impuse licențiatului sau licențiatorului de a vinde activ și/sau pasiv pe teritoriul sau către grupul de clienți al celeilalte părți sunt exceptate pe categorii numai dacă respectivul teritoriu sau grup de clienți a fost rezervat exclusiv pentru acea parte. Cu toate acestea, în anumite circumstanțe specifice, este posibil ca acordurile care conțin astfel de restricții privind vânzările să respecte, de asemenea, într-un caz individual, condițiile de la articolul 101 alineatul (3) dacă exclusivitatea este partajată în mod ad-hoc, de exemplu dacă este necesară pentru a face față unui deficit temporar al producției licențiatorului sau a licențiatului cărui îi este alocat în mod exclusiv teritoriul sau grupul de clienți în cauză. În astfel de cazuri, este în continuare foarte probabil ca licențiatorul sau licențiatul să fie suficient de protejați împotriva vânzărilor active și/sau pasive pentru a fi motivați să își procure o licență pentru tehnologia sa sau să investească pentru a lucra cu tehnologia care face obiectul licenței. Asemenea restrângeri, chiar și în cazul în care restrâng concurența, ar promova diseminarea și integrarea favorabile concurenței a tehnologiei respective în activele de producție ale licențiatului.
109. Implicit, faptul că licențiatorul desemnează licențiatul ca fiind singurul său licențiat pe un teritoriu determinat, acest lucru implicând faptul că nici o licență nu va fi acordată terților pentru fabricarea pe baza tehnologiei licențiatorului pe teritoriul în cauză, nu constituie, de asemenea, o restricționare gravă. În cazul licențelor unice, excepția pe categorii se aplică indiferent dacă acordul este sau nu reciproc, dat fiind faptul că acordul nu afectează capacitatea părților de a-și exploata total propriile drepturi asupra unei tehnologii în teritoriile lor respective.
110. Articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) exclude din lista restricțiilor grave restricțiile dintr-un acord neregulat privind vânzările active ale unui licențiat pe teritoriul sau către grupul de clienți alocat de licențiator unui alt licențiat și, prin urmare, le acordă beneficiul excepției pe categorii, până la pragul cotei de piață. Cu toate acestea, aceasta presupune ca licențiatul protejat să nu fi fost un concurent al licențiatorului în momentul încheierii acordului. Nu se justifică să se considere că astfel de restricții în acea situație sunt restricții grave. Fiind permis licențiatorului să acorde unui licențiat care nu era încă prezent pe piață o protecție împotriva vânzărilor active ale licențiatilor care sunt concurenți ai licențiatorului și care au fost, din acest motiv, deja stabiliți pe piață, astfel de restricții sunt susceptibile a încuraja licențiatul să exploateze tehnologia care face obiectul licenței într-un mod mult mai eficient. Pe de altă parte, în cazul în care licențiatii s-ar înțelege să nu își vândă produsele în mod activ sau pasiv pe anumite teritorii sau anumitor grupuri de clienți, acordul ar deveni echivalentul unui cartel între licențiatii. Deoarece un asemenea acord nu implică nici un transfer de tehnologie, acesta nu intră în domeniul de aplicare al regulamentului de excepție pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.
111. Articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (iii) conține o altă excepție, și anume restricția gravă de la articolul 4 alineatul (1) litera (c), și anume restricțiile legate de utilizarea captivă, respectiv obligații în temeiul căreia licențiatul nu poate fabrica produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței decât pentru uz propriu. Atunci când produsul contractual este o componentă, licențiatul poate fi astfel obligat să producă acea componentă doar pentru a o încorpora în produsele proprii, și nu pentru a o vinde altor producători. Cu toate acestea, licențiatul trebuie să poată vinde componentele ca piese de schimb pentru propriile produse și trebuie astfel să poată aproviziona terții care prestează servicii postvânzare pentru aceste produse. Restricțiile legate de utilizarea captivă pot fi necesare pentru a încuraja diseminarea tehnologiei, în special între concurenți, și beneficiază de excepția pe categorii. Acest tip de restricții este analizat și la secțiunea 4.2.5.
112. În sfârșit, articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (iv) exclude din lista de restricții grave obligația impusă licențiatului în cadrul unui acord neregulat de a nu fabrica produsele contractuale decât pentru un client anume, în vederea creării unei surse alternative de aprovizionare pentru acel client. Pentru aplicarea articolului 4 alineatul (1) litera (c) punctul (iv) se cere, așadar, ca licența să fie limitată la crearea unei surse alternative de aprovizionare pentru acel client determinat. Cu toate acestea, nu este necesar ca o singură licență de acest tip să fie acordată. Articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (iv) reglementează, de asemenea, situațiile în care licențele sunt acordate mai multor întreprinderi în vederea aprovizionării aceluiași client determinat. Articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (iv) se aplică indiferent de durata acordului de licență. De exemplu, o licență singulară destinată îndeplinirii cerințelor unui proiect al unui client determinat face obiectul acestei excepții. Atunci

⁽⁵⁹⁾ JO C 130, 19.5.2010, p. 1, punctul 51.

când licența este acordată doar în vederea aprovizionării unui client determinat, astfel de acorduri au un potențial limitat de a împărți piețele. În aceste condiții nu se poate prezuma, în special, că acordul va determina licențiatul să înceteze exploatarea propriei tehnologii.

113. Restricțiile prevăzute de acordurile dintre concurenți care limitează licența la una sau mai multe piețe ale produsului sau la domenii tehnice de utilizare⁽⁶⁰⁾ nu constituie restricții grave. Aceste restricții beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 20 %, indiferent dacă acordul este sau nu reciproc. Aceste restricții nu sunt considerate ca având ca obiect alocarea piețelor sau a clienților. Exceptarea pe categorii nu se aplică totuși decât în cazul în care limitările domeniului de utilizare nu depășesc sfera tehnologiilor care fac obiectul licenței. De exemplu, în cazul în care licențiații sunt, de asemenea, limitați la domenii tehnice în care aceștia își pot utiliza propriile drepturi asupra unei tehnologii, acordul echivalează cu o împărțire a pieței.

114. Exceptarea pe categorii se aplică indiferent de caracterul simetric sau asimetric al limitării domeniului de utilizare. O limitare asimetrică a domeniului de utilizare într-un acord de licență reciproc implică faptul că cele două părți sunt autorizate să folosească respectivele tehnologii care fac obiectul licenței doar în cadrul unor domenii de utilizare diferite. Atât timp cât părțile nu sunt restricționate în ceea ce privește folosirea propriei tehnologii, nu se poate prezuma că acordul le va determina să renunțe sau să se abțină să intre în domeniul (domeniile) vizat(e) de licența acordată celeilalte părți. Chiar dacă licențiații se echipează în vederea utilizării tehnologiei care face obiectul licenței în domeniul de utilizare transmis, se poate să nu existe nici un impact asupra activelor utilizate pentru a produce în afara cadrului licenței. Este important, în această privință, ca restricția să vizeze piețe distincte ale produsului, sectoare industriale sau domenii de utilizare diferite, iar nu clienți, alocări după teritoriu sau după grup, care achiziționează produse care țin de aceeași piață a produsului sau de același domeniu tehnic de utilizare. Riscul împărțirii pieței este considerat ca fiind mult mai mare în acest ultim caz (a se vedea punctul 106 de mai sus). În afară de aceasta, pot fi necesare restricționări în ceea ce privește domeniul de utilizare pentru promovarea acordării de licențe favorabile concurenței (a se vedea punctul 212 de mai jos).

⁽⁶⁰⁾ Restricțiile privind domeniul de utilizare sunt examinate mai în detaliu la punctul 208 și următoarele.

Restricții privind capacitatea părților de a desfășura activități de cercetare și dezvoltare

115. Restrângerea gravă a concurenței prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (d) din regulament acoperă restrângerea capacității oricărei părți de a efectua activități de cercetare și dezvoltare. Ambele părți trebuie să fie libere să întreprindă activități independente de cercetare-dezvoltare. Această normă se aplică în cazul în care restricția privește un domeniu acoperit de licență sau alte domenii. Cu toate acestea, simplul fapt că părțile convin să-și furnizeze reciproc îmbunătățirile viitoare aduse tehnologiilor respective nu echivalează cu o restrângere a activităților independente de cercetare și dezvoltare. Efectul unor asemenea acorduri asupra concurenței trebuie evaluat în funcție de circumstanțele proprii fiecărui caz. De asemenea, articolul 4 alineatul (1) litera (d) nu extinde restrângerea capacității unei părți de a se angaja în acțiuni de cercetare și dezvoltare cu terți, atunci când această restrângere este necesară pentru a împiedica divulgarea *know-how*-ului licențiatorului. Pentru a intra sub incidența exceptării, restricțiile impuse pentru protejarea *know-how*-ului licențiatorului împotriva divulgării trebuie să fie indispensabile acestei protecții și proporționale. De exemplu, atunci când acordul desemnează anumiți angajați ai licențiatului care să fie formați în ceea ce privește utilizarea *know-how*-ului care face obiectul licenței și care să fie responsabili pentru această utilizare, poate fi suficient să se impună licențiatului să nu autorizeze participarea acelor angajați la activități de cercetare și dezvoltare desfășurate împreună cu terți. Alte măsuri de securitate pot fi, de asemenea, utile.

Restricții privind utilizarea tehnologiei proprii a licențiatului

116. În conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (d), licențiatul trebuie de asemenea să își poată utiliza, în mod liber, propriile drepturi asupra unei tehnologii concurente, cu condiția ca în cazul acesta să nu facă uz de drepturile asupra unei tehnologii acordate sub licență de către licențiator. În legătură cu propriile drepturi asupra unei tehnologii, licențiatul nu trebuie să fie supus niciunei limitări în ceea ce privește teritoriul în care produce sau vinde, domeniile tehnice de utilizare sau piața produsului pe care produce, cantitatea pe care o produce sau vinde sau prețul la care vinde. El nu trebuie, de asemenea, să fie obligat să plătească redevențe pe produsele fabricate pe baza propriilor drepturi asupra unei tehnologii (a se vedea punctul 101). În afară de aceasta, el trebuie să poată acorda licențe terților pentru propriile drepturi asupra unei tehnologii fără a fi restricții. Atunci când sunt impuse licențiatului restricții în ceea ce privește utilizarea propriilor drepturi asupra unei tehnologii sau dreptul său de a efectua activități de cercetare și dezvoltare, competitivitatea tehnologiei licențiatului este redusă. Aceasta are ca efect reducerea concurenței pe

piețele produsului și tehnologiilor existente și descurajarea licențiatului de a investi în dezvoltarea și îmbunătățirea propriei tehnologii. Articolul 4 alineatul (1) litera (d) nu acoperă restricțiile privind utilizarea de către licențiat a tehnologiilor părții terțe care intră în concurență cu tehnologia care face obiectul licenței. Deși astfel de obligații de neconcurență pot avea efectul de a împiedica utilizarea tehnologiilor părții terțe (a se vedea secțiunea 4.2.7), acestea nu conduc de obicei la reducerea motivației licențiatului de a investi în dezvoltarea și ameliorarea propriilor tehnologii.

3.4.3. Acorduri între neconcurenți

117. Articolul 4 alineatul (2) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie enumeră restricțiile grave în cazul acordurilor de licență dintre neconcurenți. Potrivit acestei dispoziții, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu reglementează acordurile care, în mod direct sau indirect, izolat sau în combinație cu alți factori aflați sub controlul părților, au ca obiect oricare dintre următoarele:

- (a) restrângerea capacității unei părți de a-și stabili prețurile la vânzarea de produse către terți fără să se aducă atingere posibilității de a impune un preț de vânzare maximal sau de a recomanda un preț de vânzare, cu condiția ca acest fapt să nu ducă la un preț de vânzare fix sau minimal în urma unor presiuni sau măsuri de stimulare oferite de oricare dintre părți;
- (b) restrângerea referitoare la teritoriul în care sau la clienții cărora licențiatul le poate vinde în mod pasiv produsele contractuale, cu excepția:
 - (i) restrângerii vânzărilor pasive pe un teritoriu exclusiv sau către un grup de cumpărători exclusiv, rezervată licențiatorului;
 - (ii) obligației de a fabrica produsele contractuale exclusiv pentru uzul propriu, cu condiția ca licențiatul să nu fie restricționat în ceea ce privește vânzarea activă și pasivă a produselor contractuale ca piese de schimb pentru produsele proprii;
 - (iii) obligației de a fabrica produsele contractuale exclusiv pentru un anumit client, atunci când licența a fost acordată pentru a crea o sursă alternativă de aprovizionare pentru acel client;
 - (iv) restrângerii vânzărilor către utilizatorii finali de către un licențiat care operează ca angrosist pe piață;
 - (v) restrângerii vânzărilor către distribuitori neagreați de către membrii unui sistem de distribuție selectivă;
- (c) restrângerea vânzărilor active sau pasive către utilizatorii finali de către un licențiat care este membru al unui sistem de distribuție selectivă și care operează ca vânzător cu amănuntul pe piață, fără să se aducă atingere posibilității de a interzice unui membru al sistemului să opereze dintr-un sediu neautorizat.

Fixarea prețurilor

118. Restrângerea gravă a concurenței prevăzută la articolul 4 alineatul (2) litera (a) se referă la fixarea prețurilor de

vânzare către terți. Mai precis, acea dispoziție reglementează restricțiile care au ca obiect direct sau indirect determinarea unui preț de vânzare fix sau minim sau a unui nivel al prețului fix sau minim pe care licențiatorul sau licențiatul va trebui să-l respecte atunci când vinde produse terților. Atunci când acordurile fixează în mod direct prețul de vânzare, restricția este evidentă. Cu toate acestea, fixarea prețurilor de vânzare poate fi realizată prin mijloace indirecte. De exemplu, prin acorduri care stabilesc marje, fixând nivelul maxim al rabaturilor sau condiționând prețul de vânzare de prețurile de vânzare ale concurenților, sau prin amenințări, intimidare, avertismente, penalități sau rezilierea contractului, în cazul în care un nivel dat al prețurilor nu este respectat. Mijloacele directe sau indirecte utilizate în vederea fixării prețurilor pot fi mai eficace în cazul în care sunt combinate cu măsuri care permit identificarea vânzărilor la prețuri scăzute, de exemplu, implementarea unui sistem de supraveghere a prețurilor sau obligația impusă licențiatului de a semnala orice abatere de la prețurile convenite. În mod similar, fixarea directă sau indirectă a prețurilor poate fi mai eficace în cazul în care este combinată cu măsuri menite să descurajeze dorința licențiatului de a diminua prețul de vânzare, licențiatorul obligând, de exemplu, licențiatul să aplice clauza clientului celui mai favorizat, cu alte cuvinte obligația de a acorda unui client orice condiții mai favorabile acordate oricărui alt client. Aceleași mijloace pot fi utilizate pentru a face dintr-un preț maxim sau recomandat echivalentul unui preț de vânzare fix sau minim. Cu toate acestea, comunicarea unei liste de prețuri recomandate de către licențiator licențiatului sau impunerea unui preț maxim acestuia nu este considerată, în sine, că ar conduce la prețuri fixe sau minime de vânzare.

Restricții privind vânzările pasive ale licențiatului

119. În conformitate cu articolul 4 alineatul (2) litera (b), acordurile sau practicile concertate care au ca obiect direct sau indirect restrângerea vânzărilor pasive⁽⁶¹⁾ ale licențiatului, de produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței sunt restrângeri grave ale concurenței⁽⁶²⁾. Restrângerile vânzărilor pasive impuse licențiatului pot fi rezultatul obligațiilor directe, de exemplu, obligația de a nu vinde anumitor clienți sau clienților stabiliți în anumite teritorii sau obligația de a trimite comenzile acestor clienți altor licențiați. Aceasta poate rezulta și din măsurile indirecte menite să stimuleze licențiatul să se abțină de la acest tip de vânzări, cum ar fi stimulente financiare sau implementarea unui sistem de supraveghere care să permită verificarea destinației efective a produselor care fac obiectul licenței. Limitările cantitative pot constitui un mijloc indirect de restrângere a vânzărilor pasive. Comisia nu va porni de la principiul că aceste limitări cantitative servesc unui asemenea scop. Cu toate acestea, se va impune o altă abordare în cazul în care aceste

⁽⁶¹⁾ Pentru o definiție a vânzărilor pasive a se vedea punctul 108 din prezentele orientări și Orientările privind restricțiile verticale citate la nota de subsol 52, punctul 51.

⁽⁶²⁾ Această restricție gravă se aplică acordurilor de transfer de tehnologie referitoare la schimburile comerciale din interiorul Uniunii. În măsura în care acordurile de transfer de tehnologie se referă la exporturi în afara Uniunii sau la importuri/re-importuri din afara Uniunii, a se vedea hotărârea Curții de Justiție în cauza C-306/96 Javico/Yves Saint Laurent, Rec., 1998, I-1983. În această hotărâre Curtea de Justiție a decis, la punctul 20, că „un acord în care revânzătorul dă producătorului o asigurare că va vinde produsele contractuale pe o piață din afara Comunității, nu poate fi considerat ca având ca obiect restrângerea concurenței în cadrul pieței comune sau ca fiind de natură să afecteze, ca atare, schimburile comerciale dintre statele membre.”

limitări cantitative sunt utilizate pentru a pune în aplicare un acord subiacent de împărțire a pieței. Printre indiciile asupra existenței unui asemenea acord putem cita ajustarea cantităților în timp, astfel încât să nu acopere decât cererea locală, limitări cantitative asociate obligației de a vinde cantități minime în teritoriu, precum și obligații de redevențe minime condiționate de vânzările realizate în teritoriu, rate diferențiate de redevențe în funcție de destinația produselor și supravegherea destinației produselor vândute de către diferiți licențiați. Această restricție generală gravă referitoare la vânzările pasive efectuate de către licențiați face obiectul unui anumit număr de excepții care sunt analizate în punctele 120-125.

120. Excepția 1: articolul 4 alineatul (2) litera (b) nu reglementează restrângerile vânzărilor (pasive și active) ale licențiatorului. Toate restrângerile vânzărilor licențiatorului beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 30 %. La fel se întâmplă cu toate restrângerile vânzărilor active realizate de către licențiat, sub rezerva observațiilor referitoare la vânzările active de la punctul 125. Exceptarea pe categorii a restrângerilor vânzărilor active este sprijinită de ipoteza că aceste restricții favorizează investițiile și concurența, alta decât cea prin prețuri, și îmbunătățirea calității serviciilor furnizate de către licențiat prin rezolvarea tuturor problemelor de parazitism și de renunțare la anumite investiții. În cazul restrângerilor vânzărilor active între teritoriile sau grupurile de cumpărători ale licențiatorilor, nu este necesar ca licențiatorului protejat să-i fi fost desemnat un teritoriu exclusiv sau un grup de clienți exclusiv. Exceptarea pe categorii se aplică, de asemenea, restrângerilor vânzărilor active atunci când mai mulți licențiați au fost desemnați pentru un teritoriu sau pentru un grup determinat de clienți. Investițiile generatoare de creșteri ale eficienței sunt susceptibile să fie încurajate atunci când un licențiat poate fi sigur că nu trebuie să înfrunte decât concurența vânzărilor active ale unui număr limitat de licențiați, în interiorul teritoriului, și nu pe cea a licențiatorilor din exteriorul teritoriului.

121. Excepția 2: restricțiile impuse vânzărilor active și pasive realizate de către licențiați pe un teritoriu exclusiv sau către un grup exclusiv de clienți rezervați licențiatorului nu constituie o restrângere gravă a concurenței [a se vedea articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (i)] și sunt exceptate pe categorii. Se presupune că, de vreme ce cotele de piață sunt inferioare pragului, asemenea restricții, chiar în cazul în care limitează concurența, pot fi totuși favorabile concurenței, în măsura în care favorizează difuzarea de tehnologii și integrarea acestora în activile de producție ale licențiatorului. Licențiatorul nu trebuie de fapt să producă, în mod efectiv, cu ajutorul tehnologiei care face obiectul licenței pe un teritoriu sau pentru grupul de clienți în cauză pentru ca un teritoriu sau un grup de clienți să îi fie rezervat. Licențiatorul poate, de asemenea, să își rezerve un teritoriu sau un grup de clienți în vederea exploatarei ulterioare.

122. Excepția 3: articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (ii) permite exceptarea unei restricții prin care licențiatorul este

constrâns să fabrice produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței doar pentru propriul său uz (captiv). Atunci când produsul contractual reprezintă o componentă, licențiatorul poate fi constrâns astfel să nu utilizeze acest produs decât pentru a-l integra în propriile sale produse și îi poate fi interzisă vânzarea produsului către alți producători. Cu toate acestea, licențiatorul trebuie să poată vinde activ și pasiv produsele ca piese de schimb pentru propriile sale produse și, astfel, trebuie să poată să le livreze terților care prestează servicii postvânzare pentru aceste produse. Restricțiile legate de utilizarea captivă sunt analizate, de asemenea, la secțiunea 4.2.5.

123. Excepția 4: la fel ca în cazul acordurilor între concurenți (a se vedea punctul 112 de mai sus), exceptarea pe categorii se aplică, de asemenea, acordurilor prin care licențiatorul este obligat să producă produsele contractuale doar pentru un client determinat, în vederea constituirii pentru acesta a unei surse alternative de aprovizionare, indiferent de durata acordului de licență [a se vedea articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (iii)]. În cazul acordurilor între neconcurenți, este puțin probabil ca aceste restricții să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat.

124. Excepția 5: articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (iv) permite exceptarea obligației impuse licențiatorului de a nu vinde clienților finali, în cazul în care face comerț angro, ci exclusiv vânzătorilor cu amănuntul. O asemenea obligație permite licențiatorului să atribuie calitatea de distribuitor angro licențiatorului și nu întră, în general, sub incidența articolului 101 alineatul (1) ⁽⁶³⁾.

125. Excepția 6: în sfârșit, articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (v) permite exceptarea unei restricții care constă în interdicția impusă licențiatorilor de a vinde produsele către distribuitori neautorizați. Această exceptare permite licențiatorului să impună licențiatorilor obligația de a face parte dintr-un sistem de distribuție selectiv. Cu toate acestea, în acest caz, licențiatorii trebuie, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) litera (c), să poată efectua atât vânzări active, cât și pasive către utilizatorii finali, fără a aduce atingere posibilității de a impune licențiatorului exercitarea exclusivă a funcției de vânzător angro, astfel cum este prevăzut la articolul 4 alineatul (2) litera (b) punctul (iv) (a se vedea punctul 124). Într-un teritoriu în care licențiatorul operează un sistem de distribuție selectiv, acest sistem nu poate fi combinat cu teritorii exclusive sau cu grupuri de clienți exclusive, caz în care aceasta ar duce la o restrângere a vânzărilor active și pasive către utilizatorii finali, deoarece ar conduce la o restricționare gravă în temeiul articolului 4 alineatul (2) litera (c), fără a se aduce atingere posibilității de a interzice unui licențiat să opereze dintr-un sediu neautorizat.

⁽⁶³⁾ A se vedea în acest sens cauza 26/76, Metro (I), Rec., 1977, p. 1875.

126. Restrângerile vânzărilor pasive realizate de licențiați într-un teritoriu exclusiv sau către un grup exclusiv de clienți alocat altui licențiat reprezintă în mod normal o restricție gravă, dar pot să nu intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat pentru o anumită durată dacă restricțiile sunt necesare în mod obiectiv pentru ca licențiatul protejat să pătrundă pe o piață nouă. Aceasta se poate întâmpla în cazul în care licențiații trebuie să efectueze investiții substanțiale în active de producție și în acțiuni de promovare pentru a iniția și a dezvolta activități pe o piață nouă. Riscurile cu care se confruntă un licențiat pot fi, prin urmare, substanțiale, în special deoarece cheltuielile de promovare și investițiile în active necesare pentru activități de fabricare pe baza unei anumite tehnologii nu se pot recupera, cu alte cuvinte la părăsirea respectivului domeniu de activitate investiția nu poate fi utilizată de licențiat pentru alte activități și nu poate fi vândută decât cu pierderi semnificative. De exemplu, licențiatul poate fi primul care fabrică și vinde un nou tip de produs sau primul care aplică o tehnologie nouă. În asemenea circumstanțe, se întâmplă destul de frecvent ca licențiații să nu încheie un acord de licență fără a li se garanta, pentru o anumită perioadă de timp, o protecție împotriva vânzărilor (active și) pasive efectuate de către alți licențiați în interiorul teritoriului lor sau către grupurile lor de clienți. Atunci când este necesară realizarea de investiții substanțiale de către licențiat pentru a iniția și a dezvolta o nouă piață, restrângerile vânzărilor pasive ale altor licențiați pe un teritoriu sau către un astfel de grup de clienți nu intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) pentru perioada necesară licențiatului pentru a amortiza acele investiții. În majoritatea cazurilor, s-ar considera suficientă o perioadă de până la doi ani de la data la care produsul contractual a fost comercializat pentru prima oară, pe teritoriul exclusiv de către licențiatul în cauză sau vândut grupului său de clienți exclusiv pentru ca licențiatul să își amortizeze investițiile realizate. Cu toate acestea, într-un caz individual, ar putea fi necesară o perioadă mai lungă de protecție pentru licențiat pentru ca acesta să își amortizeze costurile.

127. În mod similar, o interdicție impusă tuturor licențiaților de a vinde anumitor categorii de utilizatori finali poate să nu restrângă concurența în cazul în care restricția este obiectiv necesară din motive de siguranță sau sănătate legate de riscul prezentat de produsul în cauză.

3.5. Restricții excluse

128. Articolul 5 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie enumeră trei tipuri de restricții care nu pot beneficia de exceptarea pe categorii și care necesită, așadar, o evaluare individuală în ceea ce privește efectele anticoncurențiale și efectele favorabile concurenței. Scopul dispozițiilor de la articolul 5 este de a evita exceptarea pe categorii a acordurilor susceptibile a limita interesul de a inova. Rezultă din articolul 5 că includerea într-un acord de licență a oricăreia din restricțiile care figurează în acel articol nu

împiedică aplicarea exceptării pe categorii pentru restul acordului, dacă acest rest poate fi separat de restricția (restricțiile) excluse. Doar restricția individuală în cauză este cea care nu beneficiază de exceptare pe categorii și trebuie, așadar, evaluată individual.

Retrocesiuni exclusive

129. Articolul 5 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se referă la retrocesiunile exclusive (adică o licență exclusivă înapoi la licențiatorul îmbunătățirii aduse de licențiat) sau la cesionări către licențiator a îmbunătățirilor aduse tehnologiei care face obiectul licenței. Este probabil ca obligația de a acorda licențiatorului o licență exclusivă pentru îmbunătățiri aduse tehnologiei care face obiectul licenței sau de a-i cesiona astfel de îmbunătățiri să reducă interesul licențiatului de a inova, întrucât îl împiedică pe acesta să exploateze îmbunătățirile aduse, inclusiv prin acordarea de licențe terților. O retrocesiune exclusivă este definită ca o retrocesiune care împiedică licențiatul (care este inovatorul și licențiatorul îmbunătățirii în acest caz) să exploateze îmbunătățirea (fie pentru producția proprie fie pentru a acorda licențe unor terți). Această situație se regăsește atât în cazul în care îmbunătățirile vizează aceeași aplicare ca tehnologia care face obiectul licenței, cât și în cazul în care licențiatul dezvoltă noi aplicații ale tehnologiei care face obiectul licenței. În conformitate cu articolul 5 alineatul (1) litera (a), asemenea obligații nu beneficiază de exceptare pe categorii.

130. Aplicarea articolului 5 alineatul (1) litera (a) nu depinde de eventuala plată de către licențiator a unei remunerații pentru achiziționarea îmbunătățirii sau pentru obținerea unei licențe exclusive. Cu toate acestea, existența și nivelul unei asemenea contravalori pot fi relevante în cadrul unei evaluări individuale în temeiul articolului 101. Atunci când retrocesiunile sunt acordate în schimbul unei remunerații, obligația va avea mai puține șanse de a suprima în întregime interesul licențiatului de a inova. Cu ocazia evaluării retrocesiunilor exclusive în afara sferei de aplicare a regulamentul de exceptare pe categorii, poziția licențiatorului pe piața tehnologiilor este, de asemenea, un factor relevant. Cu cât această poziție este mai puternică, cu atât obligația de retrocesiune exclusivă riscă să producă efecte restrictive asupra concurenței în domeniul inovării. Cu cât poziția tehnologiei licențiatorului este mai puternică, cu atât mai important este ca licențiatul să devină o sursă importantă de inovare și de concurență viitoare. Efectele negative ale obligațiilor de retrocesiune pot, de asemenea, să fie sporite în cazul rețelilor paralele de acorduri de licență care implică astfel de obligații. Atunci când tehnologiile disponibile sunt controlate de un număr de licențiatori care impun obligații exclusive de retrocesiune licențiaților, riscul de impact anticoncurențial este mai mare decât atunci când există mai multe tehnologii și numai pentru unele dintre acestea se acordă licențe cu obligația de retrocesiune exclusivă.

131. Obligațiile de retrocesiune neexclusivă intră în zona de securitate a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. Acest lucru este valabil chiar și atunci când obligația de retrocesiune nu este reciprocă, adică este impusă doar licențiatului, și atunci când, în temeiul acordului, licențiatorul este autorizat să transmită îmbunătățirile altor licențiați. O obligație nerez reciprocă de retrocesiune poate favoriza inovarea și difuzarea tehnologiei noi, permițând licențiatorului să stabilească în mod liber dacă și în ce măsură va transmite propriile îmbunătățiri licențiatului. O astfel de clauză de transmitere poate, de asemenea, să favorizeze difuzarea tehnologiei, în special atunci când fiecare licențiat știe la momentul semnării acordului că va fi pe picior de egalitate cu ceilalți licențiați din punct de vedere al tehnologiei cu care el produce.

132. Obligațiile de retrocesiune neexclusivă pot avea în special efecte negative asupra inovării în cazul licențelor încrucișate între concurenți în cazul cărora o obligație de retrocesiune impusă ambelor părți este asociată cu o obligație impusă ambelor părți de a-și pune la dispoziție în mod reciproc îmbunătățirile aduse propriilor tehnologii. Punerea la dispoziție în mod reciproc a îmbunătățirilor de către concurenți îi poate împiedica pe aceștia să obțină un avans concurențial unii față de ceilalți (a se vedea și punctul 241 de mai jos). Cu toate acestea, este puțin probabil ca părțile să fie împiedicate să obțină un avans concurențial unele față de celelalte atunci când scopul licenței este de a permite dezvoltarea tehnologiilor lor corespunzătoare și nu conduce la utilizarea aceleiași baze tehnologice pentru conceperea produselor lor. Această situație se regăsește atunci când scopul licenței este de a crea libertatea de concepere și mai puțin de a îmbunătăți baza tehnologică a licențiatului.

Clauze de necontestare și de reziliere

133. Restricția exclusă prevăzută la articolul 5 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie se referă la clauzele de necontestare, și anume, la obligații directe sau indirecte de a nu contesta valabilitatea drepturilor de proprietate intelectuală ale licențiatorului, fără a aduce atingere posibilității pentru licențiator, de a rezilia, în cazul unei licențe exclusive, acordul de transfer de tehnologie, în eventualitatea în care licențiatul contestă validitatea oricăruia dintre drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței.

134. Motivul pentru care aceste clauze au fost excluse din domeniul de aplicare a regulamentului de exceptare pe categorii este acela că licențiații sunt, în mod normal, în cea mai bună poziție pentru a determina dacă un drept de proprietate intelectuală este sau nu valabil. Pentru a se evita orice denaturare a concurenței și în conformitate cu principiile care stau la baza protecției proprietății intelectuale, drepturile de proprietate intelectuală care nu sunt valabile ar trebui să fie eliminate, pentru că împiedică inovația, în loc să o promoveze. Articolul 101 alineatul (1) din tratat este susceptibil să se aplice clauzelor de necontestare atunci când tehnologia care face obiectul licenței are o anumită valoare și defavorizează, așadar, pe plan concurențial, întreprinderile care nu pot să o

utilizeze sau care pot să o utilizeze numai în schimbul plății unei redevențe. În acest caz, este puțin probabil să fie îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Cu toate acestea, în cazul în care tehnologia care face obiectul licenței este legată de un proces depășit din punct de vedere tehnic pe care licențiatul nu îl utilizează, sau în cazul în care licența este acordată gratis, nu există o restrângere a concurenței⁽⁶⁴⁾. Pentru clauzele de necontestare din cadrul acordurilor de soluționare, a se vedea punctele 242 și 243.

135. În general, o clauză prin care licențiatul este obligat să nu conteste deținerea drepturilor asupra unei tehnologii nu reprezintă, în general, o restrângere a concurenței în sensul articolului 101 alineatul (1). Indiferent dacă licențiatorul deține sau nu drepturile asupra unei tehnologii, utilizarea acesteia de către licențiat și de către orice alte parte depinde oricum de obținerea unei licențe, iar concurența nu ar fi, astfel, afectată în general⁽⁶⁵⁾.

136. Articolul 5 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie exclude, de asemenea, din zona de securitate a exceptării pe categorii, în contextul licențelor neexclusive, dreptul licențiatorului de a rezilia acordul în eventualitatea în care licențiatul contestă valabilitatea oricăruia dintre drepturile de proprietate intelectuală deținute de licențiator în Uniune. Un astfel de drept de reziliere poate avea același efect ca și clauza de necontestare, în special în cazul în care trecerea de la tehnologia licențiatorului ar duce la o pierdere semnificativă pentru licențiat (de exemplu, atunci când licențiatul a investit deja în anumite mașini sau instrumente speciale care nu pot fi utilizate pentru producerea cu o altă tehnologie) sau atunci când tehnologia licențiatorului este necesară pentru producția licențiatului. De exemplu, în contextul unor brevete esențiale standard licențiatul care fabrică un produs care respectă standardele va trebui să utilizeze toate brevetele care respectă standardul. Într-un astfel de caz, contestarea valabilității brevetelor relevante poate duce la o pierdere semnificativă dacă acordul de transfer de tehnologie încetează. În cazul în care tehnologia licențiatorului nu este esențială pentru aplicarea unor standarde, dar are o poziție foarte importantă pe piață, factorii care ar descuraja contestarea ar putea fi, de asemenea, puternici având în vedere dificultățile cu care s-ar confrunta licențiatul pentru a găsi o tehnologie alternativă viabilă pentru care să obțină licență. Pentru un răspuns la întrebarea dacă pierderile licențiatului ar fi semnificative, și, prin urmare, dacă acestea ar acționa ca un puternic factor de descurajare a contestării, este necesară o evaluare de la caz la caz.

137. În scenariile descrise în punctul 136, licențiatul poate fi descurajat să conteste validitatea dreptului de proprietate intelectuală, întrucât acest lucru ar risca să conducă la rezilierea acordului de licență și astfel licențiatul s-ar confrunta cu riscuri semnificative, care depășesc cu mult obligațiile sale de plată a redevențelor. Cu toate acestea, ar trebui să se remarce, de asemenea, că în afara contextului acestor scenarii o clauză de denunțare nu va oferi prea des un factor puternic de descurajare a contestării și, prin urmare, nu are același efect ca o clauză de necontestare.

⁽⁶⁴⁾ A se vedea, în acest sens, cauza 65/86, Bayer/Süßhofer, Rec., 1988, p. 5249.

⁽⁶⁵⁾ A se vedea, în acest sens, decizia Comisiei în cazul Moosehead/Whitbread (JO L 100, 20.4.1990, p. 32).

138. Interesul public de a crește motivația licențiatorului de a acorda o licență nefiind nevoit să continue relațiile comerciale cu un licențiat care contestă chiar obiectul acordului de licență trebuie să fie pus în balanță cu interesul public de a elimina orice obstacol din calea activităților economice care ar putea apărea dacă un drept de proprietate intelectuală a fost acordat în mod eronat⁽⁶⁶⁾. La punerea în balanță a acestor interese ar trebui să se țină cont dacă licențiatul își îndeplinește toate obligațiile contractuale la momentul contestării, în special obligația de a plăti redevențele convenite.

139. În cazul unei licențe exclusive, este mai puțin probabil ca o clauză de reziliere să aibă efecte anticoncurențiale. Odată ce se acordă licența, licențiatorul s-ar putea regăsi într-o anumită situație de dependență, întrucât licențiatul va fi singura sa sursă de venit în ceea ce privește drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței în cazul în care redevențele sunt acordate în funcție de producția pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței, întrucât acestea pot fi adesea o modalitate eficientă de a structura plata redevențelor. În acest scenariu, stimulentele pentru inovare și pentru acordarea de licențe ar putea avea de suferit în cazul în care, de exemplu, licențiatorul ar fi constrâns de un acord cu un licențiat exclusiv care nu mai face eforturi semnificative pentru a dezvolta, produce și comercializa produsul fabricat (care urmează a fi fabricat) pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței⁽⁶⁷⁾. Acesta este motivul pentru care Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie exceptează pe categorii clauzele de reziliere pentru acordurile de licență exclusivă atât timp cât sunt îndeplinite și celelalte condiții ale zonei de securitate, cum ar fi respectarea pragului cotei de piață. În afara zonei de securitate, trebuie realizată o evaluare de la caz la caz ținându-se seama de diferitele interese, astfel cum sunt descrise la punctul 138.

140. Mai mult, Comisia este mai favorabilă clauzelor de necontestare și de reziliere legate de *know-how* în cazul în care este foarte probabil ca *know-how*-ul pentru care s-a acordat licența să fie imposibil sau foarte dificil de recuperat odată ce a fost divulgat. În astfel de cazuri, o obligație impusă licențiatului de a nu contesta *know-how*-ul care face obiectul licenței favorizează difuzarea noilor tehnologii, în special prin posibilitatea licențiatorilor mai puțin puternici de a acorda licențe licențiatilor mai puternici, fără să se teamă de o contestare după absorbția celui *know-how* de către licențiat. Prin urmare, clauzele de necontestare și de reziliere care se referă exclusiv la *know-how* nu sunt excluse din domeniul de aplicare al regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

Limitarea utilizării sau a dezvoltării de către licențiat a propriei sale tehnologii (între neconcurenți)

141. În cazul acordurilor dintre neconcurenți, articolul 5 alineatul (2) exclude de la aplicarea exceptării pe categorii,

orice obligație directă sau indirectă care limitează capacitatea licențiatului de a-și exploata propriile drepturi asupra unei tehnologii sau capacitatea părților la acord de a efectua activități de cercetare și dezvoltare, cu excepția cazului în care această restricție este indispensabilă pentru împiedicarea divulgării *know-how*-ului care face obiectul licenței către terți. Această condiție este aceeași cu cea prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (d) în lista de restricții grave privind acordurile dintre concurenți, analizată la punctele 115 și 116 din prezentele orientări. Cu toate acestea, în cazul acordurilor dintre neconcurenți, nu se poate considera că astfel de restricții au, în general, efecte negative asupra concurenței sau că, în general, condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat nu sunt îndeplinite⁽⁶⁸⁾. Prin urmare, aceste acorduri necesită o evaluare individuală.

142. În cazul acordurilor dintre neconcurenți, în general, licențiatul nu deține tehnologie concurentă. Cu toate acestea, pot exista cazuri în care, în sensul exceptării pe categorii, părțile să fie considerate ca nefiind concurenți, în pofida faptului că licențiatul deține o tehnologie concurentă. Această situație se regăsește atunci când licențiatul deține o tehnologie, dar nu acordă o licență pentru ea, iar licențiatorul nu este un furnizor real sau potențial pe piața produsului. În sensul exceptării pe categorii, părțile nu sunt considerate în astfel de situații concurenți nici pe piața tehnologiilor, nici pe piața din aval a produsului⁽⁶⁹⁾. În asemenea cazuri, este important să se asigure că nu este restrânsă capacitatea licențiatului de a-și exploata propria tehnologie și de a continua dezvoltarea acesteia. Această tehnologie poate exercita o presiune concurențială pe piață, care ar trebui să fie menținută. Într-o asemenea situație, restricțiile privitoare la utilizarea de către licențiat a propriilor sale drepturi asupra tehnologiei sau privitoare la cercetare și dezvoltare sunt, în mod normal, considerate ca restrângând concurența și neîndeplinind condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat. De exemplu, obligația impusă licențiatului de a plăti redevențe nu numai pe baza produselor pe care le fabrică cu ajutorul tehnologiei care face obiectul licenței, ci și pe baza acelor pe care le produce numai cu ajutorul propriei tehnologii, va limita, în general, capacitatea sa de a-și exploata propria tehnologie și, astfel, va fi exclusă din domeniul de aplicare a exceptării pe categorii.

143. Atunci când licențiatul nu deține sau nu este pe punctul de a realiza o astfel de tehnologie, orice restricție care împiedică părțile să desfășoare activități independente de cercetare și dezvoltare poate restrânge concurența atunci când doar câteva tehnologii sunt disponibile pe piață. Într-o asemenea situație, părțile pot reprezenta o importantă sursă (potențială) de inovare pe piață. Acesta este cazul, în special, atunci când părțile dețin activele și competențele necesare pentru a desfășura activități de cercetare și dezvoltare. În acest caz, este puțin probabil să fie îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat. Atunci când mai multe tehnologii sunt disponibile și părțile nu dețin active sau competențe speciale, restrângerile activității de cercetare și dezvoltare pot să nu intre sub incidența articolului 101 alineatul (1), deoarece nu au efecte restrictive semnificative sau pot să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3).

⁽⁶⁶⁾ Cauza 193/83, Windsurfing International, Rec., 1986, p. 611, punctul 92.

⁽⁶⁷⁾ În contextul unui acord care nu este, din punct de vedere tehnic, un acord exclusiv, și în cazul căruia o clauză de reziliere nu este astfel acoperită de zona de protecție a Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este posibil ca licențiatorul să fie, într-un anumit caz, într-o situație similară de dependență față de un licențiat cu putere mare de cumpărare. Această dependență va fi luată în considerare la evaluarea individuală.

⁽⁶⁸⁾ A se vedea punctul 14 de mai sus.

⁽⁶⁹⁾ A se vedea punctul 36 de mai sus.

Aceste restricții pot favoriza difuzarea noilor tehnologii, garantând licențiatorului că licențiatul nu va deveni un nou concurent și stimulând licențiatul să se concentreze asupra exploatării și dezvoltării tehnologiei care face obiectul licenței. În afară de aceasta, articolul 101 alineatul (1) se aplică numai atunci când acordul descurajează licențiatul să îmbunătățească și să-și exploateze propria tehnologie. Este, de exemplu, improbabil ca acesta să fie cazul atunci când licențiatorul este îndreptățit să rezilieze acordul de licență imediat ce licențiatul începe să producă pe baza propriei tehnologii concurente. Un asemenea drept nu descurajează licențiatul să inoveze, deoarece acordul nu poate fi reziliat decât atunci când o tehnologie viabilă din punct de vedere comercial a fost realizată și produsele fabricate cu ajutorul acestei tehnologii sunt gata pentru a fi comercializate.

3.6. Retragera și neaplicarea regulamentului de exceptare pe categorii

3.6.1. Procedura de retragere

144. În conformitate cu articolul 6 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, Comisia și autoritățile în domeniul concurenței ale statelor membre pot retrage beneficiul aplicării regulamentului de exceptare pe categorii pentru acordurile individuale care s-ar putea să aibă efecte anticoncurențiale (trebuie să se ia în considerare atât efectele reale, cât și cele potențiale) și nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) din tratat. Autoritățile în domeniul concurenței ale statelor membre nu sunt abilitate să retragă beneficiul exceptării pe categorii decât în cazurile în care piața geografică relevantă este mai mare decât teritoriul statului membru în cauză.

145. Cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3) sunt cumulative și este necesar ca toate să fie îndeplinite pentru ca exceptarea să fie aplicabilă⁽⁷⁰⁾. Exceptarea pe categorii poate fi, așadar, retrasă în cazul în care un anumit acord nu îndeplinește una sau mai multe dintre cele patru condiții.

146. Atunci când procedura de retragere este aplicată, autoritatea care retrage beneficiul exceptării trebuie să dovedească faptul că acordul intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) și că acordul nu îndeplinește toate cele patru condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Deoarece retragerea implică faptul că acordul în cauză restrânge concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) și nu îndeplinește condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), este obligatoriu ca retragerea să fie însoțită de o decizie negativă în baza articolelor 5, 7 sau 9 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003.

147. În conformitate cu articolul 6 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, retragerea se poate justifica, în special, în următoarele cazuri:

(a) accesul pe piață al tehnologiilor terților este restricționat, de exemplu ca urmare a efectului cumulativ al rețelelor paralele de acorduri restrictive similare care interzic licențiatorilor să utilizeze tehnologiile terților;

(b) accesul pe piață al potențialilor licențiați este restricționat, de exemplu, ca urmare a efectului cumulativ al rețelelor paralele de acorduri restrictive similare care interzic licențiatorilor să acorde licențe altor licențiați sau pentru că singurul deținător de tehnologie care acordă licențe pentru drepturile asupra tehnologiei relevante încheie un acord de licență exclusivă cu un licențiat care este deja activ pe piața produsului pe baza unor drepturi substituibile asupra tehnologiei. Pentru a se califica drept relevante, drepturile asupra unei tehnologii trebuie să fie substituibile din punct de vedere tehnic și comercial pentru ca licențiatul să desfășoare activități pe piața relevantă a produsului.

148. Articolele 4 și 5 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie care conțin lista de restrângeri grave ale concurenței, precum și de restricții excluse, au ca obiectiv garantarea faptului că acordurile care beneficiază de o exceptare pe categorii nu limitează dorința de inovare, nu întârzie diseminarea tehnologiilor și nu restrâng în mod necorespunzător concurența dintre licențiator și licențiat sau dintre licențiați. Cu toate acestea, lista de restricții grave și lista de restricții excluse nu țin seama de toate efectele posibile ale acordurilor de licență. Exceptarea pe categorii nu reglementează, în special, eventualele efecte cumulative ale restricțiilor similare din cadrul rețelelor de acorduri de licență. Acordurile de licență pot avea ca efect excluderea terților de pe piață, atât la nivelul licențiatorului, cât și la nivelul licențiatului. Excluderea altor licențiatori poate fi cauzată de efectul cumulativ al rețelelor de acorduri de licență care interzic licențiatorilor să exploateze tehnologiile concurente, ceea ce duce la excluderea altor licențiatori (potențiali). Există riscul de excludere a licențiatorilor, atunci când majoritatea întreprinderilor de pe piață, care pot (în mod eficient) să dobândească o licență concurentă, sunt împiedicate să o facă din cauza existenței diverselor acorduri restrictive și atunci când licențiații potențiali sunt confrunțați cu bariere la intrare destul de înalte. Poate exista excluderea altor licențiați în cazul efectului cumulativ al acordurilor de licență care interzic licențiatorilor să acorde licențe altor licențiați, ceea ce împiedică licențiații potențiali să ajungă la tehnologia necesară. Problema blocării pieței se examinează mai în detaliu la secțiunile 4.2.2 și 4.2.7. În afară de aceasta, Comisia poate retrage beneficiul exceptării pe categorii atunci când, în acorduri individuale, un număr

⁽⁷⁰⁾ A se vedea, în acest sens, punctul 42 din Orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționate la nota de subsol 3.

important de licențiatori de tehnologii concurente impun licențierilor lor să extindă asupra lor condițiile mai favorabile convenite cu alți licențiatori.

3.6.2. Neaplicarea regulamentului de exceptare pe categorii

149. Articolul 7 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie abilitază Comisia să scoată de sub incidența acestuia, prin intermediul unui regulament, rețelele paralele de acorduri similare care acoperă mai mult de 50 % din piața relevantă. Această dispoziție nu se adresează întreprinderilor individuale, ci privește toate întreprinderile ale căror acorduri sunt definite în regulamentul care declară că nu se va aplica regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.
150. În timp ce retragerea beneficiului Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie de către Comisie în temeiul articolului 6 implică adoptarea unei decizii în temeiul articolului 7 sau 9 din Regulamentul (CE) nr. 1/2003, efectul unui regulament al Comisiei adoptat în temeiul articolului 7 din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie care declară că acest din urmă regulament nu se va aplica este pur și simplu acela de a retrage beneficiul Regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, precum și de a restabili aplicarea integrală a articolului 101 alineatele (1) și (3) din tratat în ceea ce privește restricțiile și piețele în cauză. În urma adoptării unui regulament care să declare regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie inaplicabil pe o piață anume pentru acordurile care conțin anumite restricții, criteriile elaborate de jurisprudența relevantă a instanțelor Uniunii, precum și comunicările și deciziile anterioare adoptate de Comisie vor furniza orientări privind aplicarea articolului 101 la acordurile individuale. După caz, Comisia va lua o decizie într-un caz determinat, care va servi drept referință tuturor întreprinderilor care operează pe piața respectivă.
151. Pentru calculul nivelului de acoperire de 50 %, ar trebui să se țină seama de fiecare rețea individuală de acorduri de licență care conțin restricții sau combinații de restricții, producând efecte similare asupra pieței.
152. Articolul 7 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu implică pentru Comisie o obligație de a interveni din momentul în care nivelul de acoperire de 50 % este depășit. În general, adoptarea unui regulament în temeiul articolului 7 se impune atunci când este foarte probabil ca accesul la piața relevantă sau concurența de pe acea piață să fie restrânse într-un mod semnificativ. Atunci când va fi chemată să evalueze necesitatea aplicării articolului 7, Comisia va examina dacă o retragere individuală nu ar constitui o soluție mai potrivită. Răspunsul la această întrebare poate depinde, în special, de numărul de întreprinderi concurente care contribuie la un efect cumulativ pe o piață sau de numărul de piețe geografice afectate din interiorul Uniunii.
153. Domeniul de aplicare al oricărui regulament adoptat în temeiul articolului 7 trebuie să fie clar definit. Prin urmare, Comisia trebuie să definească piețele relevante ale produsului și piața (piețele) geografică(e) relevante și, după aceea, trebuie să identifice tipul de restricții pentru acordarea de licențe pentru care nu se va mai aplica regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. În ceea ce privește cel de-al doilea aspect, Comisia poate să adapteze domeniul de aplicare al regulamentulului în funcție de problema de

concurență pe care intenționează să o abordeze. De exemplu, chiar dacă toate rețelele paralele de acorduri de neconcurență sunt luate în considerare pentru a determina dacă nivelul de acoperire de 50 % din piață este atins, Comisia poate, totuși, limita domeniul de aplicare al regulamentulului său de neaplicare la obligațiile de neconcurență care depășesc o anumită durată. Astfel, acordurile de durată mai scurtă sau de o natură mai puțin restrictivă ar putea să nu fie atinse, efectul de excludere al restricțiilor în cauză fiind considerat mai puțin important. După caz, Comisia poate să furnizeze și îndrumări, specificând nivelul cotei de piață care, în contextul specific pieței relevante, poate fi considerat insuficient pentru a genera o contribuție semnificativă a unei întreprinderi date la efectul cumulativ. În general, se consideră că, atunci când cota de piață deținută de produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței de către un licențiator individual nu depășește 5 %, acordul sau rețeaua de acorduri acoperind această tehnologie nu contribuie de o manieră semnificativă la un efect cumulativ de excludere⁽⁷¹⁾.

154. Perioada de tranziție de cel puțin șase luni care trebuie să fie prevăzută de Comisie în temeiul articolului 7 alineatul (2) ar trebui să permită întreprinderilor implicate să-și adapteze acordurile pentru a ține seama de regulamentul care declară că regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu se va aplica.

155. Regulamentul care declară că nu se va aplica regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu afectează exceptarea pe categorii de care beneficiază acordurile în cauză înainte de intrarea sa în vigoare.

4. APLICAREA ARTICOLULUI 101 ALINEATELE (1) ȘI (3) DIN TRATAT ÎN AFARA DOMENIULUI DE APLICARE AL REGULAMENTULUI DE EXCEPTARE PE CATEGORII A ACORDURILOR DE TRANSFER DE TEHNOLOGIE

4.1. Cadrul general de analiză

156. Acordurile care nu pot beneficia de o exceptare pe categorii, de exemplu, deoarece pragurile cotelor de piață sunt depășite sau deoarece acordul a fost încheiat între mai mult de două părți, trebuie evaluate individual. Acordurile care fie nu restrâng concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) din tratat, fie îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) sunt valabile și aplicabile. Se reamintește că nu există nici o prezumție de ilegalitate pentru acordurile care nu intră sub incidența regulamentulului de exceptare pe categorii, atât timp cât acestea nu conțin restrângeri grave ale concurenței. În mod special, nu există nici o prezumție privind aplicarea articolului 101 alineatul (1) pentru simplul fapt că pragurile cotei de piață sunt depășite. Evaluare individuală bazată pe principiile enunțate în prezentele orientări trebuie să fie făcută întotdeauna.

Zona de securitate dacă există suficiente tehnologii sub control independent

157. Pentru favorizarea caracterului previzibil dincolo de aria de aplicare a regulamentulului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și pentru limitarea

⁽⁷¹⁾ A se vedea în acest sens punctul 8 din Comunicarea Comisiei privind acordurile de importanță minoră, menționată la nota de subsol 20.

analizei detaliate la cazurile susceptibile să pună probleme reale de concurență, Comisia consideră că, în afara restricțiilor grave, este puțin probabilă o încălcare a articolului 101 din tratat atunci când există, în afara tehnologiilor controlate de părțile la acord, cel puțin patru tehnologii aflate sub control independent, substituibile tehnologiei care face obiectul licenței, la costuri comparabile pentru utilizator. Pentru a aprecia dacă tehnologiile sunt suficient de substituibile, trebuie să se țină seama de puterea lor comercială relativă. Presiunea concurențială exercitată de o tehnologie este limitată în cazul în care aceasta nu constituie un substituent viabil din punct de vedere comercial pentru tehnologia care face obiectul licenței. De exemplu, în cazul în care, datorită efectelor de rețea de pe piață, consumatorii indică o preferință netă pentru produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței, se poate ca alte tehnologii, deja disponibile pe piață sau susceptibile să ajungă pe piață într-un termen rezonabil, să nu ofere alternative reale și, în consecință, să nu exercite decât o presiune concurențială limitată.

158. Faptul că un acord nu intră sub incidența zonei de securitate descrise la punctul 157 nu înseamnă că el intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, nici că, dacă ar intra, nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În ceea ce privește zona de securitate a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie legată de cotele de piață, această zonă de securitate suplimentară conduce doar la prezumția că acordul nu este interzis de articolul 101. În afara ariei de protecție, se impune o evaluare individuală a acordului, întemeiată pe principiile enunțate de prezentele orientări.

4.1.1. Factorii relevanți

159. Atunci când se aplică articolul 101 din tratat cazurilor individuale, trebuie să se țină seama de modul în care concurența se exercită pe piața în cauză. În acest sens, trebuie să se țină seama, în special, de următorii factori:

- (a) natura acordului;
- (b) poziția părților pe piață;
- (c) poziția concurenților pe piață;
- (d) poziția pe piețele relevante a cumpărătorilor;
- (e) barierele la intrare și
- (f) maturitatea pieței.

160. Importanța diferiților factori poate să difere de la un caz la altul și depinde de toți ceilalți factori. De exemplu, faptul că părțile dețin o cotă de piață ridicată constituie, în general, un bun indicator al puterii lor de piață, în afara cazului când barierele la intrare sunt reduse. Nu este, așadar, posibilă precizarea unor reguli fixe privind importanța acestor factori individuali.

161. Acordurile de transfer de tehnologie pot îmbrăca diferite forme. Din acest motiv este important de analizat natura acordului din perspectiva relației concurențiale dintre părți și a restricțiilor pe care acesta le conține. În ceea ce privește acest ultim punct, este necesar să se meargă dincolo de termenii concreți ai acordului. Existența unor restricții implicite poate deriva din modul în care acordul a fost pus în aplicare de către părți și din stimulentele pentru acestea.

162. Poziția părților pe piață, inclusiv orice întreprindere controlată *de facto* sau *de jure* de către acestea, oferă un indiciu asupra gradului puterii de piață deținute, după caz, de licențiator, licențiat sau de ambii. Cu cât cota lor de piață este mai ridicată, cu atât poate fi mai mare puterea lor de piață. Acesta este cazul, în special, atunci când cota de piață reflectă avantajele în materie de costuri sau alte avantaje concurențiale pe care părțile le dețin în raport cu concurenții lor. Aceste avantaje concurențiale pot rezulta, de exemplu, din a fi primul care intră pe piață, din a deține brevete esențiale sau o tehnologie superioară celor ale altor operatori. Cu toate acestea, cotele de piață reprezintă întotdeauna doar unul din factorii relevanți pentru evaluarea pozițiilor de pe piață. De exemplu, în special în cazul piețelor de tehnologie, cotele de piață pot să nu fie întotdeauna un bun indicator al ponderii relative a tehnologiei în cauză și valorile cotelor de piață pot varia considerabil în funcție de diversele metode de calcul.

163. Cotele de piață și posibilele avantaje și dezavantaje concurențiale constituie, de asemenea, factori utilizați pentru evaluarea poziției concurenților pe piață. Cu cât sunt mai puternici și mai numeroși concurenții existenți, cu atât mai mic este riscul ca părțile să își poată exercita individual puterea pe piață. Cu toate acestea, în cazul în care numărul concurenților este relativ limitat și poziția lor pe piață este mai mult sau mai puțin similară (dimensiune, costuri, potențialul pentru cercetare și dezvoltare etc.), această structură a pieței poate crește riscul coluziunii.

164. Poziția cumpărătorilor pe piață permite să se observe dacă unul sau mai mulți cumpărători dețin sau nu putere de cumpărare. Primul indicator al puterii de cumpărare este cota deținută de cumpărător pe piața achizițiilor. Această cotă reflectă importanța cererii sale pentru de eventuali furnizori. Alți indicatori sunt poziția cumpărătorului pe piața sa de revânzare, inclusiv caracteristici precum întinderea geografică a piețelor de desfacere și imaginea mărcii sale în rândul consumatorilor finali. În anumite cazuri, puterea unui cumpărător poate împiedica licențiatorul și/sau licențiatul să-și exercite puterea pe piață și să împiedice, astfel, să se producă o eventuală problemă de concurență. Acesta este cazul, în special, atunci când cumpărătorii puternici au capacitatea și interesul necesare pentru introducerea unor noi surse de aprovizionare pe piață în cazul creșterii ușoare, dar permanente, a prețurilor relative. Atunci când cumpărătorii obțin doar condiții favorabile de la furnizor sau se mulțumesc cu repercutarea oricărei creșteri de prețuri asupra clienților lor, poziția pe care o dețin nu este de natură să împiedice licențiatul să-și exercite puterea pe piața produselor și, prin urmare, să soluționeze problemele de concurență de pe această piață ⁽⁷²⁾.

165. Barierele la intrare sunt evaluate prin luarea în calcul a măsurii în care întreprinderile prezente pe piață își pot crește prețurile peste nivelul concurențial, fără a determina intrarea pe piață a unor noi societăți. În absența barierelor la intrare, posibilitatea unei intrări ușoare și rapide ar face asemenea creșteri nerentabile. Atunci când intrările efective, care împiedică sau

⁽⁷²⁾ A se vedea în acest sens cauza T-228/97, *Irish Sugar*, Rec., 1999, p. II-2969, punctul 101.

limitează exercitarea puterii de piață, pot interveni într-un termen de un an sau doi, se consideră că, în general, barierele la intrare sunt reduse.

166. Barierele la intrare se pot datora unui număr mare de factori, de exemplu, economii de scară și de gamă, reglementări, în special atunci când acestea creează drepturi exclusive, ajutoare de stat, drepturi vamale la import, drepturi de proprietate intelectuală, deținerea de resurse a căror disponibilitate este limitată, de exemplu, din motive naturale, deținerea de instalații esențiale, avantajul legat de faptul de a fi prima întreprindere care acționează pe piață în cauză sau fidelitatea față de marcă a consumatorilor creată prin acțiunile publicitare de mare amploare pe o perioadă îndelungată. Acordurile restrictive între întreprinderi pot, în egală măsură, să constituie bariere la intrare, făcând mai dificil accesul pe piață și excluzând potențialii concurenți. Pot exista bariere la intrare în toate stadiile procesului de cercetare și dezvoltare, de producție și de distribuție. Problema de a ști dacă unii dintre acești factori trebuie să fie considerați drept bariere la intrare depinde, în special, de faptul dacă aceștia comportă sau nu costuri care nu se recuperează. Costurile care nu se recuperează sunt costurile care au fost suportate pentru a intra sau a acționa pe o piață, dar care nu pot fi recuperate atunci când întreprinderea părăsește piața. Cu cât costurile irecuperabile sunt mai mari, cu atât va fi mai necesară evaluarea, de către potențialii noi-veniți, a riscurilor pe care le presupune intrarea pe piață și cu atât va fi mai credibilă amenințarea ca întreprinderile deja existente pe piață să poată rivaliza cu noii concurenți, deoarece valoarea costurilor irecuperabile face ca retragerea acestor întreprinderi de pe piață să fie costisitoare. În general, intrarea pe o piață presupune costuri irecuperabile, care uneori sunt scăzute, alteori substanțiale. De aceea, o concurență reală este, în general, mai eficace și va cântări mai mult în evaluarea unui caz decât concurența potențială.

167. Pe o piață matură, adică o piață care există de o anumită perioadă de timp, în care tehnologia utilizată este bine cunoscută, utilizată pe scară largă și nu se schimbă foarte mult și pe care cererea este relativ stabilă sau în scădere, restrângerile concurenței au mai multe șanse să aibă efecte negative decât pe piețe mai dinamice.

168. La evaluarea anumitor restricții, poate fi necesară luarea în considerare a altor factori. Aceștia cuprind efectele cumulative, cu alte cuvinte procentajul din piață acoperit de acorduri similare, durata acordurilor, cadrul de reglementare și comportamentele susceptibile de a indica sau facilita existența unei coluziuni, cum ar fi, de exemplu, o influență dominantă asupra prețurilor, modificările de prețuri anunțate în avans, discuțiile asupra prețului „corect”, o rigiditate a prețurilor în condiții de capacitate excedentară, discriminarea prin prețuri și comportamentul coluziv din trecut.

4.1.2. Efectele negative ale acordurilor de licență restrictive

169. Efectele negative pe care acordurile de transfer de tehnologie restrictive riscă să le producă asupra concurenței sunt următoarele:

- (a) reducerea concurenței intertehnologice între societățile care acționează pe piața tehnologiilor sau pe piața

produselor care încorporează tehnologia în cauză, inclusiv facilitarea coluziunii, atât explicite, cât și implicite;

- (b) eliminarea concurenților, obținută prin creșterea costurilor acestora, prin restricționarea accesului lor la factorii de producție esențiali sau prin ridicarea altor bariere la intrare; precum și
- (c) reducerea concurenței intratehnologice între întreprinderile care fabrică produse în baza aceleiași tehnologii.

170. Acordurile de transfer de tehnologie pot reduce concurența intertehnologică, cu alte cuvinte concurența dintre întreprinderile care acordă licențe sau fabrică produse pe baza tehnologiilor substituibile. În special, această situație de întâlnește atunci când sunt impuse obligații reciproce. De exemplu, atunci când concurenții transferă reciproc tehnologii concurente și impun o obligație reciprocă de a-și transmite unul altuia viitoarele îmbunătățiri aduse respectivelor tehnologii și atunci când acordul împiedică unul dintre concurenți să obțină un avans tehnologic față de altul, concurența în materie de inovare între părți este, astfel, restrânsă (a se vedea punctul 241).

171. De asemenea, acordarea de licențe între concurenți poate facilita coluziunea. În special pe piețele concentrate, riscul de coluziune este ridicat. Pentru a avea o coluziune, trebuie ca întreprinderile implicate să aibă aceleași opinii în ceea ce privește interesul lor comun și asupra modului în care mecanismul de coordonare trebuie să funcționeze. Pentru ca o coluziune să funcționeze, întreprinderile trebuie, de asemenea, să-și poată supraveghea reciproc comportamentul pe piață și să dispună de mijloace suficiente pentru a descuraja orice abatere de la politica comună convenită, iar barierele la intrare trebuie să fie suficiente de ridicate pentru a limita intrarea sau extinderea întreprinderilor din exterior. Acordurile pot facilita coluziunea prin îmbunătățirea transparenței pieței, controlarea anumitor comportamente și prin ridicarea de bariere la intrare. Acordurile de licență care conduc la un înalt grad de similitudine a costurilor pot, de asemenea, să faciliteze în mod excepțional coluziunea, deoarece întreprinderile care au costuri similare sunt predispușe a avea opinii identice asupra modalităților de coordonare a punerii în aplicare ⁽⁷³⁾.

172. Acordurile de licență pot, de asemenea, să aibă impact asupra concurenței intertehnologice prin crearea de bariere care împiedică intrarea concurenților sau expansiunea acestora. Asemenea efecte de excludere pot fi produse prin restricții care împiedică licențiarul să acorde licențe terților sau care îi determină să nu o facă. De exemplu, terții pot fi excluși de pe piață atunci când licențiarul existenței impun licențiarilor obligații de neconcurență, astfel că numărul licențiarilor cărora terții li se pot adresa este insuficient, și atunci când intrarea la nivelul licențiarilor este dificilă. Furnizorii de tehnologii substituibile pot, de asemenea, să se vadă excluși atunci când un licențiar care deține o putere de piață suficientă reunește diferite părți ale unei tehnologii pentru care

⁽⁷³⁾ A se vedea în acest sens punctul 36 din Orientările privind acordurile de cooperare orizontală, menționate la nota de subsol 27.

acordă licențe în mod global sub forma unui pachet, în timp ce doar o parte din acest ansamblu este necesară pentru fabricarea unui produs dat.

173. De asemenea, acordurile de licență pot reduce concurența intratehnologică, altfel spus concurența dintre întreprinderile care fabrică produse pe baza aceleiași tehnologii. Un acord care impune restricții teritoriale licențiatilor, împiedicându-i astfel să vândă unul pe teritoriul celuilalt, reduce concurența între aceștia. De asemenea, acordurile de licență pot reduce concurența intratehnologică prin facilitarea unei coluziuni între licențiați. În afară de aceasta, acordurile de licență care reduc concurența intratehnologică pot facilita coluziunea între proprietarii de tehnologii concurente sau reduce concurența intertehnologică, creând bariere la intrare.

4.1.3. Efectele pozitive ale acordurilor de licență restrictive și cadrul de analiză a acestor efecte

174. Chiar și acordurile de licență restrictive au adeseori efecte favorabile concurenței, concretizate prin creșteri ale eficienței, care ar putea compensa efectele lor anticoncurențiale. Evaluarea posibilelor efecte favorabile concurenței se face în temeiul articolului 101 alineatul (3), care conține o exceptare de la interdicția prevăzută la 101 alineatul (1) din tratat. Pentru ca această exceptare să fie aplicabilă, acordul de licență trebuie să aducă avantaje economice obiective, restricțiile concurenței trebuie să fie indispensabile pentru a ajunge la aceste creșteri ale eficienței, consumatorii trebuie să primească o parte echitabilă a acestei creșteri a eficienței și acordul nu trebuie să dea părților posibilitatea de a elimina concurența pentru o parte semnificativă a produselor în cauză. O întreprindere care se prevalează de articolul 101 alineatul (3) trebuie să demonstreze, prin argumente și prin elemente de probă convingătoare, că sunt îndeplinite condițiile necesare pentru a beneficia de o exceptare ⁽⁷⁴⁾.

175. Acordurile restrictive sunt evaluate în temeiul articolului 101 alineatul (3) din tratat, în contextul real în care acestea apar ⁽⁷⁵⁾ și pe baza faptelor existente la un moment dat. Evaluarea ține seama, prin urmare, de schimbări majore ale situației. Exceptarea prevăzută la articolul 101 alineatul (3) se aplică atât timp cât cele patru condiții sunt îndeplinite, dar încetează să se aplice de îndată ce acestea nu mai sunt îndeplinite ⁽⁷⁶⁾. Cu toate

acestea, atunci când se aplică articolul 101 alineatul (3) trebuie să se țină seama de investițiile inițiale care nu se recuperează, făcute de către oricare dintre părți, precum și de termenele sau de constrângerile necesare pentru efectuarea și pentru rentabilizarea unei investiții destinate creșterii eficienței unei întreprinderi. Nu este posibilă aplicarea articolului 101 fără să se țină seama de investițiile *ex ante* și de riscurile pe care acestea le comportă. Riscurile cu care se confruntă părțile și investițiile care nu se recuperează care trebuie să fie consimțite pentru a pune în aplicare acordul pot avea, așadar, drept consecință faptul că acesta nu intră sub incidența prevederilor articolului 101 alineatul (1) sau că îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), după caz, pe parcursul perioadei necesare amortizării investiției.

176. Prima condiție menționată la articolul 101 alineatul (3) din tratat impune o evaluare a avantajelor obiective reflectate prin creșteri ale eficienței, datorate acordului. Din acest punct de vedere, acordurile de licență pot, în special, să permită gruparea tehnologiilor și a altor active complementare, ceea ce va permite introducerea pe piață a unor produse noi sau îmbunătățite ori fabricarea de produse existente cu costuri reduce. Cu excepția cazului cartelurilor grave, adesea se recurge la acordarea de licențe pentru că este mai eficient pentru licențiator să acorde licențe pentru tehnologie decât să o exploateze el însuși. Acesta poate fi cazul mai ales atunci când licențiatul are deja acces la activele de producție necesare. Acordul îi permite atunci licențiatului să accedă la o tehnologie care poate fi combinată cu acele active și el va putea, de asemenea, să exploateze tehnologii noi sau îmbunătățite. Un alt caz în care acordarea unei licențe poate să favorizeze creșterea eficienței este acela în care licențiatul deține deja o tehnologie, iar combinarea acestei tehnologii cu cea a licențiatorului conduce la realizarea de sinergii. Atunci când cele două tehnologii sunt combinate, licențiatul poate obține astfel un raport costuri/producție pe care nu l-ar putea atinge altfel. Acordurile de licență pot, de asemenea, să conducă la creșterea eficienței la nivelul distribuției, la fel ca acordurile de distribuție verticale. Aceasta poate consta într-o reducere a costurilor sau furnizarea de servicii de mai bună calitate către consumatori. Efectele pozitive ale acordurilor verticale sunt descrise în Orientările privind restricțiile verticale ⁽⁷⁷⁾. Un alt exemplu de posibilă creștere a eficienței îl reprezintă acordurile prin care deținătorii de tehnologii reunesc mai multe tehnologii pentru a le acorda sub licență terților. Asemenea acorduri de regroupare de tehnologii pot, în special, să reducă costurile de tranzacție, în măsura în care licențiații nu sunt obligați să încheie un acord de licență separat cu fiecare licențiator. Acordarea de licențe poate, de asemenea, să fie favorabilă concurenței atunci când prin aceasta este vizată garantarea libertății de concepere. În sectoarele în care există numeroase drepturi de proprietate intelectuală și unde diferitele produse pot aduce atingere anumitor drepturi existente și viitoare, acordurile de licență prin care părțile convin să nu-și valorifice drepturile de proprietate intelectuală, unele împotriva celorlalte, sunt de cele mai multe ori favorabile

⁽⁷⁴⁾ A se vedea, de asemenea cauzele conexate C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții, Rep., 2009, p. I-9291, punctul 82.

⁽⁷⁵⁾ A se vedea cauzele conexate 25/84 și 26/84, Ford, Rec., 1985, p. 2725. Cauzele conexate C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții, Rep., 2009, p. I-9291, punctul 103.

⁽⁷⁶⁾ A se vedea în acest sens, de exemplu, Decizia Comisiei din 3 martie 1999 în cazul TPS (JO L 90, 2.4.1999, p. 6). În mod similar, interdicția menționată la articolul 101 alineatul (1) se aplică atât timp cât acordul are ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței.

⁽⁷⁷⁾ Citate la nota de subsol 52. A se vedea, în special, punctele 106 și următoarele.

concurenței, deoarece permit părților să-și dezvolte respectivele tehnologii fără riscul de a fi ulterior chemate în judecată pentru încălcarea drepturilor.

prețurile sau să permită consumatorilor să aibă acces la produse noi sau îmbunătățite, pentru a compensa eventualele creșteri ale prețurilor⁽⁸⁰⁾.

177. Pentru a se asigura că restricțiile sunt indispensabile, astfel cum cere articolul 101 alineatul (3) din tratat, Comisia va examina, în special, dacă fiecare restricție permite realizarea activității în cauză de o manieră mai eficientă decât în absența restricției respective. Această evaluare trebuie să țină seama de condițiile pieței și de realitățile cu care se confruntă părțile. Întreprinderile care invocă beneficiul articolului 101 alineatul (3) nu sunt obligate să aibă în vedere soluții pur ipotetice sau teoretice. Acestea trebuie totuși să explice și să demonstreze de ce alternativele aparent realiste și semnificativ mai puțin restrictive ar fi mult mai puțin eficace decât acordul. În cazul în care recurgerea la o alternativă care pare realistă pe plan comercial și mai puțin restrictivă ar conduce la pierderi ale eficienței semnificative, restricția în cauză este considerată indispensabilă. În anumite cazuri, se poate, de asemenea, să fie necesar să se examineze dacă un acord ca atare este indispensabil pentru a obține creșterea eficienței. Acesta poate fi, de exemplu, cazul acordurilor de regrupare de tehnologii, cuprinzând tehnologii complementare, dar nu esențiale⁽⁷⁸⁾. Prin urmare, trebuie să se examineze dacă și în ce măsură includerea acestor tehnologii conduce la creșteri deosebite ale eficienței sau dacă acordul de regrupare ar putea fi limitat la tehnologiile pentru care nu există nici un substituent, iar aceasta fără pierderi semnificative în ceea ce privește eficiența. În cazul unei simple acordări de licență între două părți, nu este necesar, în general, să se facă mai mult decât să se analizeze dacă restricțiile individuale sunt sau nu indispensabile. În mod obișnuit, nu există soluții mai puțin restrictive față de acordul de licență ca atare.

178. Condiția potrivit căreia consumatorii trebuie să primească o parte echitabilă din beneficii înseamnă că, cel puțin pentru efectele negative ale acordului, consumatorii de produse fabricate în cadrul licenței trebuie să beneficieze de compensații⁽⁷⁹⁾. Aceasta înseamnă că creșterea eficienței trebuie să compenseze integral eventualul impact negativ al acordului asupra prețurilor, asupra producției și asupra altor elemente relevante. Acestea ar putea să facă acest lucru modificând structura costurilor întreprinderilor implicate, determinându-le să-și scadă

179. Ultima condiție prevăzută la articolul 101 alineatul (3) din tratat, potrivit căreia acordul nu trebuie să dea părților posibilitatea să elimine concurența pentru o parte importantă a produselor în cauză, presupune o analiză a altor surse de presiune concurențială asupra pieței și a impactului acordului asupra acestor surse concurențiale. Cu ocazia aplicării ultimei condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3), trebuie să se țină seama de relația dintre articolul 101 alineatul (3) și articolul 102. Potrivit jurisprudenței constante, aplicarea articolului 101 alineatul (3) nu poate aduce atingere aplicării articolului 102 din tratat⁽⁸¹⁾. De asemenea, întrucât articolele 101 și 102 au ambele ca obiectiv menținerea unei concurențe efective pe piață, este necesar ca, din motive de coerență, articolul 101 alineatul (3) să fie interpretat în sensul că acordurile care constituie un abuz de poziție dominantă sunt excluse de la aplicarea excepției⁽⁸²⁾.

180. Faptul că acordul reduce semnificativ unul dintre parametrii concurenței nu semnifică neapărat că este eliminată concurența în sensul articolului 101 alineatul (3). Un acord de regrupare de tehnologii, de exemplu, poate conduce la crearea unui standard industrial și la o situație în care concurența este redusă din punctul de vedere al formatului tehnologic. Din momentul în care principalii operatori de pe piață au adoptat un anumit format, efectele de rețea fac foarte dificilă supraviețuirea altor formate. Aceasta nu înseamnă, totuși, că realizarea de facto a unui standard industrial elimină întotdeauna concurența în sensul ultimei condiții prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În cadrul acestui standard, furnizorii pot, într-adevăr, să fie în concurență în ceea ce privește prețurile, calitatea și caracteristicile produselor. Cu toate acestea, pentru ca acordul să fie conform prevederilor articolului 101 alineatul (3), se va asigura că acesta nu restrânge nejustificat concurența și că nu restrânge nejustificat nici inovațiile viitoare.

⁽⁸⁰⁾ Idem, punctele 98 și 102.

⁽⁸¹⁾ A se vedea, prin analogie, punctul 130 din cauzele conexe C-395/96 P și C-396/96 P, *Compagnie maritime Belge*, menționat la nota de subsol 3. De asemenea, aplicarea articolului 101 alineatul (3) nu împiedică aplicarea dispozițiilor tratatului privind circulația liberă a bunurilor, serviciilor, persoanelor și capitalului. Aceste dispoziții sunt, în anumite circumstanțe, aplicabile acordurilor, deciziilor și practicilor concertate în sensul articolului 101, a se vedea în acest sens Cauza C-309/99, *Wouters*, Rec., 2002, p. I-1577, punctul 120.

⁽⁸²⁾ A se vedea în acest sens cauza T-51/89, *Tetra Pak* (I), Rec., 1990, p. II-309. A se vedea punctul 106 din orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționat la nota de subsol 3.

⁽⁷⁸⁾ Pentru aceste noțiuni, a se vedea secțiunea 4.4.1.

⁽⁷⁹⁾ A se vedea punctul 85 din orientările privind aplicarea articolului 81 alineatul (3) din tratat, menționat la nota de subsol 3.

4.2. Aplicarea articolului 101 diferitelor tipuri de restricții proprii acordurilor de licență

181. În prezenta secțiune sunt tratate diferitele tipuri de restricții care sunt înscrise adesea în acordurile de licență. Având în vedere frecvența lor, este util să se furnizeze îndrumări cu privire la modul în care acestea sunt evaluate în afara sferei de aplicare a regulamentului de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. Restricțiile care au fost deja analizate în părțile precedente ale prezentelor orientări, în special în secțiunile 3.4 și 3.5, nu sunt tratate decât succint în această secțiune.

182. Prezenta secțiune se referă atât la acordurile între neconcurenți, cât și la acordurile între concurenți. În ceea ce îi privește pe cei din urmă, se face o distincție, după caz, între acordurile reciproce și acordurile nereciproce. O astfel de distincție nu este necesară în cazul acordurilor între neconcurenți. Într-adevăr, atunci când întreprinderile nu sunt nici concurenți reali, nici concurenți potențiali pe o piață a tehnologiilor în cauză sau pe o piață a produselor care încorporează tehnologia care face obiectul licenței, o licență reciprocă nu diferă, pe plan practic, de acordarea a două licențe separate. Situația este diferită pentru acordurile prin care părțile reunesc un ansamblu tehnologic care după aceea este acordat sub licență terților. Astfel de acorduri reprezintă acorduri de regrupare de tehnologii care sunt prezentate în secțiunea 4.

183. Prezenta secțiune nu se referă la obligațiile conținute în acordurile de licență care, în general, nu restrâng concurența în sensul articolului 101 alineatul (1) din tratat. Aceste obligații sunt următoarele, fără ca această enumerare să fie exhaustivă:

- (a) obligația de confidențialitate;
- (b) obligația impusă licențiatorilor de a nu acorda sublicențe;
- (c) obligația de a nu utiliza drepturile asupra tehnologiei care fac obiectul licenței după încetarea acordului, atât timp cât drepturile asupra tehnologiei care fac obiectul licenței rămân valabile și în vigoare;
- (d) obligația de a ajuta licențiatorul să aplice drepturile de proprietate intelectuală care fac obiectul licenței;
- (e) obligația de a plăti redevențele minime sau de a produce o cantitate minimă de produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței; precum și
- (f) obligația de utilizare a mărcii licențiatorului sau de a indica numele acestuia pe produs.

4.2.1. Obligațiile în materie de redevențe

184. Părțile la un acord de licență sunt, în mod normal, libere să stabilească redevențele de plătit de către licențiat și modul de plată, fără ca acordul să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. Acest principiu se aplică atât acordurilor între concurenți, cât și acordurilor între neconcurenți. Plata redevențelor poate, de exemplu,

să ia forma unor sume forfetare, a unui procent din prețul de vânzare sau a unei sume fixe pentru fiecare produs care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. Atunci când tehnologia care face obiectul licenței implică un factor de producție încorporat în produsul final, faptul că redevențele sunt calculate pe baza prețului produsului final nu conduce, în general, la restricții ale concurenței, cu condiția ca acel produs să încorporeze tehnologia care face obiectul licenței⁽⁸³⁾. În cazul licențelor pentru programe de calculator, redevențele calculate pe baza numărului de utilizatori și cele calculate pe calculator sunt în general compatibile cu articolul 101 alineatul (1).

185. În cazul acordurilor de licență dintre concurenți, trebuie reținut faptul că (a se vedea punctele 100-101 și 116 de mai sus), într-un număr limitat de situații, obligația de plată a redevențelor poate echivala cu un acord de fixare a prețurilor, care este considerată a fi o restricție gravă [a se vedea articolul 4 alineatul (1) litera (a)]. Există o restricție gravă în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (a) în cazul în care concurenții prevăd redevențe variabile reciproce atunci când licența este fictivă, adică scopul său nu este să permită o integrare a tehnologiilor complementare și nici să atingă un alt obiectiv favorabil concurenței. Există, de asemenea, o restricție gravă în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (a) și al articolului 4 alineatul (1) litera (d), în cazul în care redevențele se extind la produsele fabricate exclusiv pe baza drepturilor proprii ale licențiatului asupra unei tehnologii.

186. Alte tipuri de acorduri între concurenți privind redevențele beneficiază de o exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 20 %, chiar dacă acestea restrâng concurența. În afara zonei de securitate a exceptării pe categorii, articolul 101 alineatul (1) din tratat poate fi aplicabil atunci când concurenții își acordă licențe încrucișate și impun redevențe variabile, în mod evident disproporționate în raport cu valoarea de piață a licenței, și atunci când aceste redevențe au un impact semnificativ asupra prețurilor pe piață. Cu ocazia evaluării eventualului caracter disproporționat al redevențelor, este necesar să se examineze redevențele plătite de către alți licențiați pe piața produsului, pentru aceeași tehnologie sau pentru tehnologii substituite. În asemenea condiții, este puțin probabil să fie îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3).

187. Indiferent de faptul că exceptarea pe categorii se aplică doar în cazul în care drepturile asupra unei tehnologii sunt valide și în vigoare, părțile pot, în mod normal, să convină continuarea obligației de plată a redevențelor după perioada de validitate a drepturilor de proprietate intelectuală care fac obiectul licenței, fără a încălca prevederile articolului 101 alineatul (1) din tratat. O dată ce drepturile au expirat, terții pot, de asemenea, să exploateze tehnologia în cauză și să intre în concurență cu părțile la acord. În mod normal, o astfel de concurență reală și potențială este suficientă pentru a garanta că obligația în cauză nu va avea efecte anticoncurențiale semnificative.

⁽⁸³⁾ Acest lucru nu aduce atingere eventualei aplicări a articolului 102 din TFUE la stabilirea redevențelor (a se vedea cauza 27/76, United Brands, punctul 250 și, de asemenea, cauza C-385/07 P, Der Grüne Punkt — Duales System Deutschland GmbH, Rec., 2009, I-6155, punctul 142).

188. În cazul acordurilor între neconcurenți, exceptarea pe categorii reglementează acordurile în care redevențele sunt calculate pe baza produselor fabricate atât pe baza tehnologiei care face obiectul licenței, cât și pe baza tehnologiei care face obiectul licenței acordate de terți. Asemenea acorduri pot facilita calculul redevențelor. Acestea pot totuși să conducă și la excludere prin creșterea costurilor de utilizare a factorilor de producție ai terților și să producă, în acest fel, efecte similare efectelor unei obligații de neconcurență. În cazul în care redevențele sunt plătite nu doar pentru produsele fabricate cu tehnologia care face obiectul licenței, ci și pentru cele fabricate cu tehnologia părții terțe, ele cresc costul acestora din urmă și fac să scadă cererea de tehnologiei a părții terțe. Prin urmare, în afara domeniului de aplicare al exceptării pe categorii, trebuie să fie analizată întrebarea dacă restricția are efecte de excludere. Pentru aceasta, trebuie aplicat cadrul de analiză definit în secțiunea 4.2.7 de mai jos. Atunci când efectele de excludere sunt semnificative, astfel de acorduri pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat și este puțin probabil să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), cu excepția cazului în care nu există niciun alt mijloc practic de a calcula și de a controla plata redevențelor.

4.2.2. Licența exclusivă și restrângerile vânzărilor

189. În sensul prezentelor orientări, este util să se stabilească diferența dintre restricțiile privind producția pe un teritoriu determinat (licențele exclusive sau unice) și restrângerile vânzărilor de produse care încorporează tehnologia care face obiectul licenței pe un teritoriu determinat și unui grup determinat de clienți (restrângeri ale vânzării).

4.2.2.1. Licențele exclusive și unice

190. O „licență exclusivă” înseamnă că licențiatorul nu este autorizat să producă pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței și nici nu este permisă acordarea către terți a licenței pentru drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței în general sau pentru o utilizare specifică sau pe un teritoriu determinat. Aceasta înseamnă că, în general sau pentru acea utilizare specifică sau în acel teritoriu determinat, numai licențiatul este autorizat să producă pe baza drepturilor asupra unei tehnologii care fac obiectul licenței.

191. Atunci când licențiatorul se angajează să nu producă el însuși sau să acorde licențe de producție altora pe un anumit teritoriu, acest teritoriu poate însemna întregul glob sau oricare parte a acestuia. Atunci când licențiatorul se angajează doar să nu transmită licențe de producție terților pe un teritoriu dat, licența este o licență unică. Licențele exclusive sau unice sunt însoțite adesea de restrângeri ale vânzărilor care limitează teritoriul pe care părțile pot vinde produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței.

192. Acordarea reciprocă de licențe exclusive între concurenți intră sub incidența articolului 4 alineatul (1) litera (c) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, în temeiul căruia împărțirea piețelor și a clienților între concurenți reprezintă o restricție gravă. Acordarea reciprocă de licențe unice între concurenți beneficiază, cu toate acestea, de exceptarea pe categorii până la un prag al cotei de piață de 20 %. În cazul unui asemenea acord, părțile se angajează reciproc să nu acorde licențe terților pentru tehnologiile lor concurente. În cazul în care părțile au o putere de piață importantă, aceste acorduri pot facilita coluziunea, garantând că părțile sunt singurele surse de producție pe piață, producție realizată pe baza tehnologiilor care fac obiectul licențelor.

193. Acordarea nerez reciprocă de licențe exclusive între concurenți beneficiază de exceptarea pe categorii până la un prag al cotei de piață de 20 %. Dincolo de acest prag, este necesară efectuarea unei analize a efectelor anticoncurențiale probabile ale acestor licențe exclusive. Atunci când licența exclusivă este internațională, acest fapt implică părăsirea pieței de către licențiator. Atunci când exclusivitatea se limitează la un teritoriu determinat, cum ar fi cel al unui stat membru, acordul implică ca licențiatorul să se abțină să producă bunuri și servicii pe teritoriul respectiv. În contextul articolului 101 alineatul (1) din tratat, trebuie în special să fie evaluată importanța licențiatorului din punctul de vedere al concurenței. Este puțin probabil ca acordul să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1), în cazul în care licențiatorul deține o poziție limitată pe piața produsului sau în cazul în care îi lipsește capacitatea de a exploata efectiv tehnologia pe teritoriul licențiatului. Situația devine specială atunci când licențiatorul și licențiatul sunt concurenți doar pe piața tehnologiei și atunci când licențiatorul, de exemplu, un institut de cercetare sau o întreprindere mică orientată spre cercetare, nu dispune de active de producție și de distribuție care să îi permită comercializarea efectivă a produselor care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. În aceste condiții, este foarte puțin probabil să fie încălcat articolul 101 alineatul (1).

194. Este posibil ca acordarea de licențe exclusive între neconcurenți – în măsura în care intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat⁽⁸⁴⁾ – să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Dreptul de a acorda o licență exclusivă este, în general, necesar pentru a stimula licențiatul să investească în tehnologia care face obiectul licenței și să comercializeze produsele în timpul preconizat. Este cazul, în special, atunci când licențiatul trebuie să realizeze investiții importante pentru a continua dezvoltarea tehnologiei care face obiectul licenței. O contestare a exclusivității odată ce licențiatul a făcut din tehnologia care face obiectul licenței un succes comercial ar priva licențiatul de rezultatele succesului său și ar fi în detrimentul concurenței, diseminării tehnologiei și inovării. Prin urmare, Comisia nu va contesta decât în cazuri excepționale licențele exclusive din acordurile dintre neconcurenți, indiferent de sfera teritorială a licenței.

⁽⁸⁴⁾ A se vedea în acest sens hotărârea în cauza Nungesser menționată la nota de subsol 13.

195. Cu toate acestea, în cazul în care licențiatul deține deja o tehnologie substituibilă utilizată pentru producția internă, este posibil ca licența exclusivă să nu fie necesară pentru a motiva licențiatul ca să introducă un produs pe piață. Într-o astfel de situație, acordarea de licențe exclusive poate în schimb să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, în special în cazul în care licențiatul deține o putere de piață pe piața produsului. Principala situație în care intervenția poate fi justificată este cea în care un licențiat aflat în poziție dominantă obține o licență exclusivă pentru una sau mai multe tehnologii concurente. Aceste acorduri pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) și este puțin probabil să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Cu toate acestea, pentru a se aplica articolul 101 alineatul (1), intrarea pe piața tehnologiilor trebuie să fie dificilă, iar tehnologia care face obiectul licențelor trebuie să constituie o sursă reală de concurență pe piață. În aceste circumstanțe, o licență exclusivă poate bloca accesul pe piață pentru licențiații terți, face dificilă intrarea pe piață și îi permite licențiatului să-și mențină puterea de piață.

196. Acordurile prin care două sau mai multe părți își acordă reciproc licențe încrucișate și se angajează să nu acorde licențe terților dă naștere unor probleme speciale atunci când pachetul de tehnologii care rezultă din licențele încrucișate creează un standard industrial *de facto*, la care terții trebuie să aibă acces pentru a concura efectiv pe acea piață. În aceste cazuri, acordurile creează un standard închis, rezervat părților. Comisia va evalua astfel de acorduri în conformitate cu aceleași principii ca cele aplicabile acordurilor de regrupare de tehnologii (a se vedea secțiunea 4.4). În mod normal, va exista cerința ca tehnologiile care susțin un asemenea standard să fie acordate sub licență terților în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii⁽⁸⁵⁾. Atunci când părțile la acord sunt concurenți ai terților pe piața existentă a produsului, iar acordul se referă la această piață, un standard închis riscă să aibă efecte de excludere importante. Acest impact negativ asupra concurenței poate fi evitat numai prin acordarea de licențe și terților.

4.2.2.2. Restrângerile vânzărilor

197. În ceea ce privește restrângerile vânzărilor, trebuie făcută o distincție importantă între acordurile de licență între concurenți și cele între neconcurenți.

198. Restrângerile vânzărilor active și pasive impuse de una sau de ambele părți în cadrul unui acord reciproc între concurenți reprezintă restrângeri grave ale concurenței în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie. Astfel de restrângeri ale vânzărilor intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) și este puțin probabil să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Astfel de restricții au, în

general, ca obiect împărțirea pieței, deoarece împiedică partea afectată să-și vândă produsele, în mod activ și pasiv, pe teritoriul și către grupurile de clienți pe care le aprovizionează sau pe care le-ar fi putut aprovizionea, în mod real, în absența acordului.

199. În cazul acordurilor nereziproce între concurenți, exceptarea pe categorii se aplică restrângerii vânzărilor active și/sau ale celor pasive realizate de către licențiat sau licențiator în teritoriul exclusiv sau către grupul exclusiv de cumpărători rezervat celeilalte părți [a se vedea articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (i) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie]. Peste pragul de 20 %, restrângerile vânzărilor dintre licențiator și licențiat intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat atunci când una sau ambele părți au o însemnată putere de piață. Astfel de restricții pot fi totuși indispensabile pentru diseminarea tehnologiilor valoroase și s-ar putea, prin urmare, să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). O astfel de situație apare atunci când licențiatorul are o poziție relativ fragilă pe piață în teritoriul pe care își exploatează el însuși tehnologia. În astfel de situații, mai ales restrângerile referitoare la vânzările active pot fi indispensabile pentru a-l stimula pe licențiator să acorde licența. În absența unor astfel de restricții, licențiatorul ar risca să fie confruntat cu o concurență activă în domeniul său de activitate principal. În mod similar, restrângerile privind vânzările active realizate de către licențiator pot fi indispensabile, mai ales atunci când licențiatul are o poziție relativ fragilă pe piață în teritoriul care i-a fost atribuit și trebuie să facă investiții substanțiale pentru a putea să exploateze în mod eficient tehnologia care face obiectul licenței.

200. Exceptarea pe categorii se referă și la restrângerile vânzărilor active pe teritoriul sau către grupul de cumpărători alocate altui licențiat, care nu era un concurent al licențiatorului la momentul încheierii acordului de licență cu acesta. Totuși acest lucru se întâmplă numai în situația în care acordul dintre părțile în cauză nu este reciproc [a se vedea articolul 4 alineatul (1) litera (c) punctul (ii) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie]. Peste pragul cotei de piață, astfel de restrângeri ale vânzărilor active ar putea intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, atunci când părțile au un grad semnificativ de putere de piață. Cu toate acestea, restrângerea poate fi indispensabilă, în sensul articolului 101 alineatul (3), pe perioada de timp necesară licențiatului protejat pentru a intra pe o nouă piață și a-și consolida prezența pe teritoriul alocat sau față de grupul de cumpărători alocat. Această protecție împotriva vânzărilor active îi permite licențiatului să depășească asimetria cu care se confruntă pentru că unii dintre licențiați sunt întreprinderi concurente ale licențiatorului și, prin urmare, sunt deja stabiliți pe piață. Restrângerile vânzărilor pasive realizate de către licențiați pe un teritoriu sau către un grup de cumpărători atribuit unui alt licențiat sunt restricții grave în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

⁽⁸⁵⁾ A se vedea în acest sens comunicarea Comisiei privind cauza Canon/Kodak (JO C 330, 1.11.1997, p. 10), precum și cazul IGR Stereo Television, menționat în al unsprezecelea raport privind politica din domeniul concurenței, punctul 94.

201. În cazul acordurilor între neconcurenți, restrângerile vânzărilor între licențiator și un licențiat beneficiază de exceptarea pe categorii până la pragul cotei de piață de 30 %. După depășirea pragului cotei de piață, restrângerile vânzărilor active și pasive efectuate de licențiați pe teritorii sau către grupuri de clienți rezervate exclusiv licențiatorului pot fi indispensabile pentru diseminarea tehnologiilor cu valoare ridicată, acestea neintrând, prin urmare, sub incidența articolului 101 alineatul (1) sau îndeplinind condițiile de la articolul 101 alineatul (3) din tratat. O astfel de situație apare atunci când licențiatorul are o poziție pe piață relativ fragilă în teritoriul pe care își exploatează el însuși tehnologia. În astfel de situații, mai ales restrângerile vânzărilor active pot fi indispensabile pentru a-l stimula pe licențiator să acorde licența. În absența unor astfel de restricții, licențiatorul ar risca să fie confruntat cu o concurență activă în domeniul său de activitate principal. În alte situații, restrângerile impuse vânzărilor licențiatului pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) și pot să nu îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Este probabil ca aceasta să se întâmple atunci când licențiatorul, în mod individual, deține o putere de piață importantă și, de asemenea, în cazul în care o serie de acorduri similare încheiate de licențiatori care împreună reprezintă o poziție puternică pe piață au un efect cumulativ.
202. Restrângerile impuse vânzărilor licențiatorului, atunci când intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, pot îndeplini condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3), cu excepția cazului în care nu există alternative reale la tehnologia licențiatorului pe piață sau astfel de alternative fac deja obiectul unor licențe primite de respectivul licențiat de la terți. Asemenea restrângeri, în special cele privind vânzările active, sunt, de obicei, indispensabile, în sensul articolului 101 alineatul (3), pentru a-l determina pe licențiat să investească în producția, comercializarea și vânzarea produselor care încorporează tehnologia care face obiectul licenței. Este foarte probabil ca licențiatul să fie, în mod clar, mai puțin motivat să investească în cazul în care face față concurenței directe a licențiatorului ale cărui costuri de producție nu sunt grevate de plata redevențelor, ceea ce ar putea duce la niveluri de investiție inferioare celor optime.
203. În ceea ce privește restrângerile vânzărilor între licențiați în cadrul unor acorduri între neconcurenți, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie exceptează pe categorii restrângerile vânzărilor active între teritorii sau grupuri de clienți. Peste pragul cotei de piață de 30 %, restrângerea vânzărilor active dintre teritoriile sau grupurile de clienți ale licențiatilor limitează concurența intratehnologică și poate intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, în cazul în care licențiatul are o importantă putere de piață. Cu toate acestea, astfel de restrângeri pot îndeplini condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) atunci când sunt necesare pentru a preveni parazitismul și pentru a-l motiva pe licențiat să facă investițiile necesare pentru exploatarea eficientă a tehnologiei care face obiectul licenței în teritoriul său și să promoveze vânzările produsului fabricat sub licență. Restrângerile vânzărilor active sunt reglementate de lista de restricții grave de la articolul 4 alineatul (2) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie (a se vedea punctele 119-127 de mai sus).
- 4.2.3. *Limitările producției*
204. Limitarea reciprocă a producției în cadrul acordurilor de licență dintre concurenți constituie o restricție gravă astfel cum a fost prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie (a se vedea punctul 103 de mai sus). Articolul 4 alineatul (1) litera (b) nu reglementează limitările producției aferente tehnologiei licențiatorului impuse licențiatului în cadrul unui acord neregulat sau impuse unuia dintre licențiați în cadrul unui acord reciproc. Astfel de limitări beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 20 %. Peste acest prag, limitarea producției impusă licențiatului poate restrânge concurența atunci când părțile au o importantă putere de piață. Cu toate acestea, articolul 101 alineatul (3) poate fi aplicat atunci când tehnologia licențiatorului este într-o măsură semnificativă mai bună decât tehnologia licențiatului, iar producția este limitată la un nivel net superior nivelului producției licențiatului de dinaintea încheierii acordului. În această situație, impactul limitării producției este limitat chiar și pe piețele pe care cererea este în creștere. La aplicarea articolului 101 alineatul (3) din tratat, trebuie luat în considerare și faptul că astfel de restricții pot fi necesare pentru a încuraja licențiatorul să disemineze cât mai larg tehnologia sa. De exemplu, un licențiator poate ezita să-și transmită licența către concurenți în cazul în care nu poate limita licența la un amplasament unic de producție cu o capacitate de producție precizată (licență de amplasament). În cazul în care acordul de licență duce la integrarea efectivă a unor active complementare, limitarea producției licențiatului poate îndeplini condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Cu toate acestea, o astfel de situație este improbabilă în cazul în care părțile dețin o putere importantă de piață.
205. Limitarea producției în acordurile de licență între neconcurenți beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 30 %. Principalul risc anticoncurențial rezultând din limitarea producției licențiatilor în acordurile între neconcurenți este restrângerea concurenței intratehnologice între licențiați. Importanța unor astfel de efecte anticoncurențiale depinde de poziția deținută pe piață de licențiator și licențiați și de măsura în care limitarea producției împiedică licențiatul să satisfacă cererea pentru produsele care încorporează tehnologia care face obiectul licenței.
206. Atunci când limitarea producției este asociată cu teritoriile exclusive sau grupurile de cumpărători exclusivi, efectele anticoncurențiale sunt crescute. Asocierea acestor două tipuri de restricții crește probabilitatea ca respectivul acord să servească la împărțirea piețelor.

207. De asemenea, limitările producției impuse licențiatului în acordurile dintre concurenți pot avea efecte favorabile concurenței atunci când favorizează diseminarea tehnologiei. Ca furnizor de tehnologie, în mod normal, licențiatorul ar trebui să fie liber să stabilească cantitatea de produse fabricate de către licențiat pe baza tehnologiei care face obiectul licenței. În cazul în care licențiatorul nu ar fi liber să determine producția licențiatului, s-ar putea ca multe acorduri de licență să nu se materializeze, ceea ce ar avea un impact negativ asupra diseminării tehnologiilor noi. O astfel de situație riscă să apară în special atunci când licențiatorul este și producător, deoarece, în acest caz, producția licențiatului se poate desfășura din nou pe principalul teritoriu de activitate al licențiatorului și poate avea astfel un impact direct asupra acestor activități. Pe de altă parte, este mai puțin probabil ca limitarea producției să fie necesară în scopul garantării diseminării tehnologiei licențiatorului atunci când aceasta este combinată cu restrângeri ale vânzărilor licențiatului, prin care i se interzice acestuia să-și vândă produsele pe un teritoriu sau către un grup de clienți rezervat licențiatorului.

4.2.4. Limitări ale domeniului de utilizare

208. În cazul limitării domeniului de utilizare, licența este limitată fie la unul sau mai multe domenii tehnice de aplicare, fie la una sau mai multe piețe ale produselor sau sectoare industriale. Un sector industrial poate cuprinde mai multe piețe ale produselor, dar nu și o parte dintr-o piață a unui produs. În multe cazuri, aceeași tehnologie poate fi folosită pentru fabricarea unor produse diferite sau poate fi încorporată în produse aparținând unor piețe ale produselor diferite. O nouă tehnologie de turnare poate fi, de exemplu, folosită pentru a fabrica sticle și pahare din plastic, fiecare dintre aceste produse aparținând unei piețe separate a produsului. Cu toate acestea, o piață unică a produselor poate acoperi mai multe domenii tehnice de utilizare. De exemplu, o nouă tehnologie referitoare la motoare poate fi utilizată atât pentru producția motoarelor cu patru cilindri, cât și cu șase cilindri. De asemenea, o tehnologie de producție a chipset-urilor ar putea fi utilizată pentru a produce chipset-uri cu până la patru procesoare sau altele cu mai mult de patru procesoare. O licență care limitează folosirea tehnologiei care face obiectul licenței doar la motoarele cu patru cilindri sau doar la chipset-urile cu până la patru procesoare constituie o limitare a domeniului tehnic de utilizare.

209. Având în vedere că limitările domeniului de utilizare beneficiază de o exceptare pe categorii, iar anumite restricții legate de clienți constituie restricții grave în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) litera (c) și articolul 4 alineatul (2) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este important să se distingă între cele două categorii de restricții. O restricție legată de cumpărători presupune identificarea grupurilor de cumpărători specifice și limitarea vânzărilor de către părți către aceste grupuri. Faptul că limitarea domeniului tehnic de utilizare corespunde anumitor grupuri de

cumpărători în cadrul pieței produselor nu înseamnă că aceasta trebuie să fie considerată ca fiind o restricție legată de cumpărători. De exemplu, faptul că anumiți cumpărători cumpără în principal sau exclusiv chipset-uri cu mai mult de patru procesoare nu înseamnă că o licență limitată la chipset-uri cu până la patru procesoare constituie o restricție legată de cumpărători. Domeniul de utilizare trebuie să fie totuși definit de o manieră obiectivă, prin referire la caracteristicile tehnice identificate și importante ale produsului contractual.

210. Întrucât anumite limitări ale producției reprezintă restricții grave în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (b) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie, este de asemenea important de precizat că limitările domeniului de utilizare nu sunt considerate a fi limitări ale producției, deoarece o limitare a domeniului de utilizare nu limitează producția pe care o poate realiza licențiatul în domeniul de utilizare care face obiectul licenței.

211. O limitare a domeniului de utilizare limitează exploatarea tehnologiei care face obiectul licenței de către licențiat la unul sau mai multe domenii de utilizare determinate, fără să limiteze capacitatea licențiatorului la a exploata această tehnologie. În afară de aceasta, ca teritoriile, aceste domenii de utilizare pot fi atribuite licențiatului în cadrul unei licențe exclusive sau unice. Limitările domeniului de utilizare asociate cu o licență exclusivă sau unică restrâng de asemenea capacitatea licențiatorului de a exploata propria tehnologie, împiedicându-l să o exploateze el însuși, inclusiv prin acordarea de licențe terților. În cazul unei licențe unice, numai acordarea de licențe terților este limitată. În cazul unei licențe unice, numai acordarea de licențe terților este limitată. Limitările domeniului de utilizare asociate cu licențele exclusive și unice sunt tratate în aceeași manieră ca licențele exclusive și unice analizate la secțiunea 4.2.2 de mai sus. Aceasta înseamnă că, în special, în ceea ce privește acordarea de licențe între concurenți, acordarea reciprocă de licențe exclusive constituie o restricție gravă, în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c).

212. Limitările domeniului de utilizare pot avea efecte favorabile concurenței prin faptul că încurajează licențiatorul să acorde tehnologia sa sub licență pentru aplicații care nu țin de domeniul său principal de activitate. În cazul în care licențiatorul nu ar putea să împiedice licențiatul să acționeze în domeniile în care el însuși exploatează tehnologia sau în acela în care valoarea tehnologiei nu este încă bine stabilită, nu va avea probabil un interes să acorde licențe sau va fi determinat să ceară redevențe foarte mari. Trebuie, de asemenea, să fie luat în considerare faptul că, în anumite sectoare, licențele sunt adesea acordate pentru a garanta libertatea de concepere, evitându-se eventualele acțiuni pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală. În domeniul de aplicare al licenței, licențiatul poate dezvolta propria sa tehnologie, fără să se teamă că licențiatorul va introduce o astfel de acțiune.

213. Limitările domeniului de utilizare impuse licențiatorilor în acordurile dintre concurenții existenți sau potențiali beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 20 %. Principala problemă de concurență în cazul unor asemenea restricții este riscul ca licențiatul să nu mai reprezinte o forță concurențială în afara domeniului de utilizare care face obiectul licenței. Acest risc este mai mare în cazul acordurilor de licențe încrucișate între concurenții care prevăd limitări asimetrice ale domeniului de utilizare. O limitare a domeniului de utilizare este asimetrică atunci când una dintre părți este autorizată să utilizeze tehnologia care face obiectul licenței într-un sector industrial, pe o piață a produselor sau într-un domeniu tehnic de utilizare, iar cealaltă parte este autorizată să utilizeze cealaltă tehnologie care face obiectul licenței în alt sector industrial, pe o altă piață a produselor sau în alt domeniu tehnic de utilizare. Probleme de concurență pot în special să apară atunci când licențiatul utilizează, de asemenea, instalațiile sale de producție, echipate în vederea utilizării tehnologiei care face obiectul licenței, pentru fabricarea de produse cu propria tehnologie în afara domeniului său tehnic de utilizare care face obiectul licenței. În cazul în care acordul poate determina licențiatul să-și reducă producția în afara domeniului de utilizare care face obiectul licenței, este probabil ca acordul să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1). Limitările simetrice ale domeniului de utilizare, cu alte cuvinte acordurile prin care părțile obțin licențe reciproce în vederea utilizării tehnologiilor lor în același domeniu sau aceleași domenii de utilizare, au puține șanse de a intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. Este puțin probabil ca astfel de acorduri să restrângă concurența care exista și în lipsa acestora. De asemenea, este improbabil ca articolul 101 alineatul (1) să se aplice acordurilor care nu fac decât să permită licențiatului să dezvolte și să exploateze propria sa tehnologie în domeniul acoperit de licență fără să se teamă că licențiatorul va introduce o acțiune pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală. În aceste condiții, limitările domeniului de utilizare nu restrâng în sine concurența care exista înainte de încheierea acordului. În absența acordului, licențiatul se expune, de asemenea, unor acțiuni, în afara domeniului de utilizare care face obiectul licenței. În cazul în care, cu toate acestea, fără o justificare comercială, licențiatul își reduce sau încetează activitățile în afara domeniului de utilizare care face obiectul licenței, aceasta poate fi o indicație a unui acord subiacent de repartizare a pieței, echivalent unei restricții grave în temeiul articolului 4 alineatul (1) litera (c) din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie.

214. Restrângerile domeniului de utilizare impuse licențiatului și licențiatorilor în acordurile dintre neconcurenți beneficiază de exceptare pe categorii până la pragul cotei de piață de 30 %. Limitările domeniului de utilizare în acordurile între neconcurenți prin care licențiatorul își rezervă una sau mai multe piețe ale produselor sau domenii tehnice de utilizare nu restrâng, în general, concurența sau este propice creșterilor în eficiență. Aceasta favorizează difuzarea noilor tehnologii, prin faptul că motivează licențiatorul să acorde licențe de exploatare pentru domeniile în care nu dorește el însuși să exploateze

tehnologia. În cazul în care licențiatorul nu ar putea împiedica licențiatul să acționeze în domeniile în care exploatează el însuși tehnologia, este probabil că acest lucru ar descuraja licențiatorul să acorde licențe.

215. De asemenea, în acordurile între neconcurenți, licențiatorul este în mod normal abilitat să acorde diferiților licențiați licențe unice sau exclusive limitate la unul sau mai multe domenii de utilizare. Aceste restricții limitează concurența intratehnologică între licențiați în același fel ca licențele exclusive și sunt analizate în aceeași manieră (a se vedea secțiunea 4.2.2.1 de mai sus).

4.2.5. Obligații de utilizare captivă

216. O obligație de utilizare captivă este o obligație impusă licențiatului de a-și limita producția de produse în cauză la cantitățile necesare pentru fabricarea propriilor sale produse, precum și pentru întreținerea și repararea acestora. Cu alte cuvinte, acest tip de limitare a utilizării se referă la obligația impusă licențiatului de a nu utiliza produse încorporând tehnologia care face obiectul licenței decât ca factori de producție destinați a fi integrați în propria sa producție, acesta necuprinzând și vânzarea produselor sub licență în vederea înglobării lor în produsele altor producători. Obligația de utilizare captivă beneficiază de exceptare pe categorii până la concurența pragurilor cotelor de piață, de 20 % și, respectiv, 30 %. Atunci când acordurile vizate nu pot beneficia de exceptarea pe categorii, este necesar să se examineze efectele favorabile concurenței și efectele anticoncurențiale ale restricțiilor în cauză. În acest sens, o distincție trebuie făcută între acordurile dintre concurenți și acordurile dintre neconcurenți.

217. În cazul acordurilor de licență dintre concurenți, o restricție impusă licențiatului de a nu fabrica produsele care fac obiectul licenței decât pentru a le integra în propriile sale produse împiedică furnizarea componentelor în cauză către producătorii terți. În cazul în care, înainte ca acordul să fie încheiat, licențiatul nu era un furnizor existent sau potențial al altui producător pentru acele componente, obligația de utilizare captivă nu schimbă cu nimic situația. În acest caz, restricția este apreciată în același mod ca în cazul acordurilor între neconcurenți. În schimb, în cazul în care licențiatul este un furnizor existent sau potențial de componente, este necesar să se examineze impactul acordului asupra acestei activități. În cazul în care, prin dotarea în vederea utilizării tehnologiei licențiatorului, licențiatul renunță la utilizarea propriei tehnologii în mod autonom și, așadar, renunță la a mai fi un furnizor de componente, acordul restrânge concurența care exista înainte de încheierea lui. Aceasta poate conduce la grave efecte negative asupra pieței atunci când licențiatorul are o importantă putere de piață pe piața componentelor.

218. În cazul unor acorduri de acordare de licențe între neconcurenți există două riscuri principale pentru concurență care provin din restricțiile de utilizare captivă: o restrângere a concurenței pe piață în cadrul aceleiași tehnologii pentru furnizarea de factori de producție și o excludere a arbitrajului dintre licențiați ceea ce crește posibilitatea ca licențiatorul să impună licențiaților redevențe discriminatorii.
219. Cu toate acestea, obligația de utilizare captivă poate să și favorizeze concurența. În cazul în care licențiatorul este un furnizor de componente, restricția poate fi necesară pentru ca tehnologia să poată fi difuzată între neconcurenți. În absența restricției, este posibil ca licențiatorul să nu acorde licența sau să o acorde în schimbul unor redevențe foarte mari, deoarece, în caz contrar, aceasta ar face să apară concurenți direcți pentru sine pe piața componentelor. Într-un astfel de caz, o obligație de utilizare captivă este, în mod normal, fie nerestricțivă pentru concurență, fie reglementată de articolul 101 alineatul (3) din tratat. Cu toate acestea, este necesar ca licențiatorul să aibă în întregime libertatea de a vinde produsele în cauză ca piese de schimb pentru propriile sale produse. Acesta trebuie să fie în măsură să asigure servicii postvânzare pentru propriile sale produse, inclusiv prin intermediul unor furnizori de servicii postvânzare independenți, care să realizeze întreținerea și repararea produselor sale.
220. Atunci când licențiatorul nu este un furnizor de componente pe piața relevantă a produselor, motivul de mai sus de justificare a obligației de utilizare captivă nu se mai aplică. Într-un astfel de caz, o obligație de utilizare captivă poate, în principiu, să favorizeze difuzarea tehnologiei, garantând că licențiații nu vor vinde componentele producătorilor care sunt în concurență cu licențiatorul pe alte piețe ale produselor. Cu toate acestea, există astfel, în mod normal, o altă soluție mai puțin restrictivă, care constă în a impune licențiatului să nu vândă anumitor grupuri de clienți rezervați licențiatorului. Prin urmare, într-un asemenea caz, o obligație de utilizare captivă nu este, în mod obișnuit, necesară pentru ca tehnologia să poată fi difuzată.
222. Articolul 3 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie care limitează aplicarea exceptării pe categorii prin pragurile cotelor de piață stipulează că licențele legate și licențele grupate nu beneficiază de exceptarea pe categorii peste pragurile cotelor de piață de 20 % pentru acordurile dintre concurenți și de 30 % pentru acordurile dintre neconcurenți. Pragurile se aplică la orice piață relevantă a tehnologiilor sau a produselor afectată de acordul de licență, inclusiv piața produsului legat. Peste aceste praguri, este necesar să se examineze efectele acordului favorabile concurenței și cele anticoncurențiale.
223. Principalul efect restrictiv al licențelor legate este excluderea furnizorilor concurenți de produse legate. Licențele legate pot, de asemenea, să permită licențiatorului să mențină o putere de piață pe piața produsului care leagă prin ridicarea de bariere la intrare, deoarece ele pot opri noii intrați să pătrundă pe mai multe piețe simultan. În afară de aceasta, ele pot permite licențiatorului să crească redevențele, mai ales atunci când produsul care leagă și produsul legat sunt parțial substituibile și atunci când cele două produse nu sunt utilizate în proporțiile stabilite. Licențele legate împiedică licențiatul să treacă la produse de substituție atunci când cresc redevențele pentru produsul care leagă. Aceste probleme de concurență există indiferent de faptul că părțile la acord sunt sau nu concurente. Pentru ca licențele legate să poată avea efecte anticoncurențiale, licențiatorul trebuie să aibă putere de piață pe piața produselor care leagă pentru a putea restrânge concurența în ceea ce privește produsele legate. În absența puterii de piață pentru produsul care leagă, licențiatorul nu-și poate utiliza tehnologia în scopul anticoncurențial de excludere a furnizorilor produsului legat. În afară de aceasta, ca în cazul obligațiilor de neconcurență, legătura trebuie să acopere o anumită proporție din piața produsului legat pentru a putea avea o excludere semnificativă a pieței. Atunci când licențiatorul dispune de o anumită putere pe piața produsului legat, mai importantă decât pe cea a produsului care leagă, restricția este considerată o clauză de neconcurență sau o obligație cantitativă, datorită faptului că toate problemele de concurență își au originea pe piața produsului „legat”, și nu a produsului „care leagă”⁽⁸⁶⁾.

4.2.6. Legarea și gruparea licențelor

221. În domeniul licențelor pentru tehnologie, licențele pot fi legate atunci când licențiatorul condiționează acordarea unei tehnologii (produsul care leagă) de luarea de către licențiat a unei licențe pentru o altă tehnologie sau de cumpărarea unui produs de la licențiator sau de la o persoană desemnată de acesta (produsul legat). Licențe grupate există atunci când una sau două tehnologii și un produs nu sunt vândute decât împreună, în cadrul unei vânzări grupate. Cu toate acestea, în cele două cazuri, trebuie, în mod imperativ, ca produsele și tehnologiile în cauză să fie distincte, respectiv să existe o cerere distinctă pentru fiecare dintre produsele și tehnologiile care fac obiectul licențelor legate sau grupate. În mod obișnuit, nu este cazul atunci când tehnologiile sau produsele sunt legate datorită împrejurărilor, astfel încât este imposibil de exploatat tehnologia care face obiectul licenței fără produsul legat sau o parte din tehnologii sau din produsele grupate fără cealaltă parte. În paragrafele care urmează, termenii „licențe legate” semnifică atât licențele legate, cât și licențele grupate.
224. Licențele legate pot, de asemenea, să conducă la creșteri ale eficienței. De exemplu, acesta este cazul atunci când produsul legat este necesar pentru ca tehnologia care face obiectul licenței să poată fi exploatată într-un mod tehnic satisfăcător sau pentru a garanta că producția este conformă cu standardele de calitate respectate de licențiator și de alți licențiați. În mod obișnuit, într-un asemenea caz, licențele legate fie nu restrâng concurența, fie sunt reglementate de articolul 101 alineatul (3) din tratat. Atunci când licențiații utilizează marca sau numele licențiatorului sau atunci când este clar pentru consumatori că există o legătură între produsul care încorporează tehnologia care face obiectul licenței și licențiator, licențiatorul este îndreptățit să se asigure de calitatea produselor, de faptul că aceasta nu aduce atingere tehnologiei sale sau reputației sale în calitate de operator

⁽⁸⁶⁾ Pentru cadrul analitic aplicabil, a se vedea secțiunea 4.2.7. de mai jos și punctul 129 și următoarele din Orientările privind restricțiile verticale, menționate la nota de subsol 52.

economic. În afară de aceasta, atunci când consumatorii știu că licențiații (și licențiatorul) fabrică produse pe baza aceleiași tehnologii, este puțin probabil ca licențiații să accepte să ia o licență în cazul în care tehnologia nu era exploatată de către toți într-o manieră satisfăcătoare din punct de vedere tehnic.

225. De asemenea, licențele legate pot favoriza concurența atunci când produsul legat permite licențiatului să exploateze tehnologia care face obiectul licenței într-un mod mult mai eficient. De exemplu, atunci când licențiatorul acordă o tehnologie referitoare la un proces anume, părțile pot conveni, de asemenea, ca licențiatul să cumpere de la licențiator un catalizator realizat pentru a fi utilizat cu tehnologia care face obiectul licenței și care să permită exploatarea acesteia într-un mod mai eficient decât alți catalizatori. Atunci când o restricție de acest tip intră sub incidența articolului 101 alineatul (1), condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) pot fi îndeplinite, chiar atunci când cotele de piață sunt superioare pragurilor stabilite de regulamentul de exceptare pe categorii.

4.2.7. Obligațiile de neconcurență

226. Obligația de neconcurență, în contextul licențelor de tehnologie, îmbracă forma unei obligații impuse licențiatului de a nu folosi tehnologia terților care se află în concurență cu tehnologia care face obiectul licenței. Atunci când o obligație de neconcurență se referă la un produs sau la o tehnologie suplimentară pusă la dispoziție de licențiator, obligația este analizată în secțiunea 4.2.6 referitoare la licențele legate.

227. Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie prevede exceptarea obligațiilor de neconcurență atât în cazul acordurilor dintre întreprinderile concurente, cât și în cazul acordurilor între neconcurenți până la pragul cotelor de piață de 20 % și, respectiv, 30 %.

228. Principalul risc prezentat de obligațiile de neconcurență este eliminarea tehnologiilor care aparțin terților. De asemenea, obligațiile de neconcurență pot facilita coluziunea între licențiatori în cazul în care mai mulți licențiatori o utilizează în acorduri separate (adică în caz de utilizare cumulativă). Excluderea tehnologiilor concurente reduce presiunea concurențială asupra redevențelor încasate de licențiator și limitează, de asemenea, concurența între tehnologiile existente, reducând posibilitatea pe care o au licențiații de a trece de la o tehnologie la alta. Acordurile între concurenți și acordurile între neconcurenți pot, în general, să fie analizate în același mod, în măsura în care, în ambele cazuri, excluderea altor tehnologii este principala problemă. Cu toate acestea, în cazul unui acord de licențe încrucișate între concurenți în care cele două părți s-au înțeles să nu folosească tehnologii aparținând terților, acordul poate facilita o coluziune între părți pe piața produselor, ceea ce justifică stabilirea unui prag al cotei de piață mai mic de 20 %.

229. Poate avea loc excluderea atunci când o parte importantă a licențiatilor potențiali sunt deja legați de una sau, în cazul efectelor cumulative, de mai multe surse tehnologice și nu au posibilitatea de a exploata tehnologiile concurente. O excludere poate fi rezultatul unor acorduri încheiate de un singur licențiator, care are o mare putere de piață, sau prin efectul cumulativ al acordurilor încheiate de mai mulți licențiatori, chiar atunci când fiecare acord individual sau rețea individuală de acorduri este reglementat(ă) de regulamentul de exceptare pe categorii. În acest din urmă caz însă este puțin probabil să se producă un efect cumulativ grav atâta vreme cât ponderea pieței legate prin acorduri este sub 50 %. Peste acest prag, este posibil să apară o excludere semnificativă atunci când barierele la intrare pentru noii licențiați sunt relativ înalte. În cazul în care barierele la intrare sunt scăzute, licențiați noi vor putea să intre pe piață și să exploateze din punct de vedere comercial tehnologii atractive deținute de terți, reprezentând, astfel, o alternativă reală pentru licențiații existenți. Pentru a determina care sunt posibilitățile reale de intrare și dezvoltare de care dispun terții, trebuie, de asemenea, să se țină cont de măsura în care distribuitorii sunt legați de licențiați prin obligații de neconcurență. Într-adevăr, tehnologiile care aparțin terților pot avea o șansă reală de a pătrunde pe piață, numai dacă au acces la activele de producție și distribuție necesare. Cu alte cuvinte, ușurința de a intra nu depinde numai de existența unui număr suficient de licențiați, ci și de măsura în care aceștia au acces la distribuție. În vederea evaluării efectelor de excludere la nivelul distribuției, Comisia va folosi cadrul analitic prevăzut de secțiunea IV.2.1 din Orientările privind restricțiile verticale ⁽⁸⁷⁾.

230. Atunci când licențiatorul are o importantă putere de piață, obligațiile impuse licențiatilor de a obține tehnologia numai de la licențiator pot conduce la importante efecte de excludere. Cu cât este mai însemnată poziția ocupată de licențiator pe piață, cu atât este mai mare riscul excluderii tehnologiilor concurente. Pentru ca efectele de excludere să fie semnificative, nu este necesar ca obligațiile de neconcurență să se refere la o parte semnificativă a pieței. Este suficient ca ele să vizeze întreprinderile care au cea mai mare posibilitate să acorde licențe pentru tehnologiile concurente. Riscul blocării este ridicat, în special atunci când există doar un număr limitat de licențiați potențiali și atunci când acordul de licență se referă la o tehnologie utilizată de către licențiați ca factor de producție pentru propriile produse. În aceste condiții, este posibil ca barierele la intrare pentru un nou licențiator să fie înalte. Excluderea este mai puțin probabilă atunci când tehnologia este folosită pentru a fabrica un produs vândut terților. Cu toate că în acest caz restricția se referă și la capacitatea de producție a factorilor de producție în cauză, aceasta nu leagă cererea din aval a licențiatilor. În acest din urmă caz, pentru a intra pe piață licențiatorii au nevoie doar de acces la unul sau mai mulți licențiați care dispun de capacități de producție corespunzătoare. Cu excepția cazului în care puține întreprinderi dețin sau pot să obțină activele necesare pentru a lua o licență, este puțin probabil ca

⁽⁸⁷⁾ A se vedea nota de subsol nr. 52.

prin impunerea unor obligații de neconcurență licențiatorilor săi, licențiatorul să poată să interzică accesul concurenților la licențiați eficienți.

231. Obligațiile de neconcurență pot avea și efecte care să favorizeze concurența. În primul rând, pot favoriza răspândirea tehnologiei prin reducerea riscului de însușire ilegală a tehnologiei care face obiectul licenței, mai ales a *know-how*-ului. În cazul în care un licențiat este autorizat să obțină licențe pentru tehnologiile concurente care aparțin terților, există riscul ca un anumit *know-how*, obținut sub licență, să fie utilizat pentru exploatarea de tehnologii concurente și, prin urmare, să profite concurenții. Atunci când un licențiat exploatează și tehnologii concurente, monitorizarea plăților redevențelor este, în mod obișnuit, mult mai dificilă, aspect ce poate determina licențiatorii să nu acorde licențe.
232. În al doilea rând, obligațiile de neconcurență, eventual în combinație cu teritoriul exclusiv, pot fi necesare pentru ca un licențiat să fie motivat să investească și să exploateze în mod efectiv tehnologia care face obiectul licenței. Atunci când acordul intră sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, datorită unui efect semnificativ de excludere, poate fi necesar, pentru a beneficia de articolul 101 alineatul (3), să se aleagă o alternativă mai puțin restrictivă, constând, de exemplu, în impunerea de obligații de producție minimă sau de redevențe minime, două soluții care comportă un risc mai mic de excludere a tehnologiilor concurente.
233. În al treilea rând, atunci când licențiatorul se obligă să facă investiții importante în favoarea licențiatului, de exemplu, în acțiuni de formare sau de adaptare la necesitățile licențiatului a tehnologiei care face obiectul licenței, obligațiile de neconcurență sau, în locul acesteia, o obligație de producție minimă sau de redevențe minime pot fi necesare pentru a-l stimula pe licențiator să facă acele investiții și să evite problemele legate de renunțare. Cu toate acestea, în mod normal, licențiatorul va avea posibilitatea să factureze direct aceste investiții sub forma plății unei sume forfetare, ceea ce arată că sunt luate în considerare alternativele mai puțin restrictive.

4.3. Acordurile de soluționare

234. Acordarea de licențe pentru drepturi asupra unei tehnologii în cadrul unor acorduri de soluționare poate servi drept instrument de soluționare a litigiilor sau pentru a se evita ca una dintre părți să-și exercite drepturile de proprietate intelectuală în scopul împiedicării celeilalte părți de a-și exploata propriile drepturi asupra unei tehnologii⁽⁸⁸⁾.
235. Acordurile de soluționare în contextul litigiilor tehnologice sunt în principiu, la fel ca în multe alte domenii

ale litigiilor comerciale, o modalitate legitimă de găsim a unui compromis acceptabil pentru toate părțile la un dezacord juridic de bună credință. Părțile pot prefera să pună capăt diferendului sau litigiului deoarece se dovedește prea costisitor din punct de vedere al resurselor sau al timpului și/sau incert în ceea ce privește rezultatul. Soluționările pot, de asemenea, scuti instanțele și/sau organele administrative competente de efortul de a lua o hotărâre în chestiunea respectivă și pot, prin urmare, conduce la beneficii în materie de bunăstare. Pe de altă parte, este în interesul general ca drepturile de proprietate intelectuală nevalabile să fie eliminate, acestea reprezentând un obstacol nejustificat în calea inovării și a activității economice⁽⁸⁹⁾.

236. Acordarea de licențe, inclusiv de licențe încrucișate, în cadrul acordurilor de soluționare nu constituie în general o restrângere a concurenței, deoarece permite părților să-și exploateze tehnologiile după încheierea acordului. În cazurile în care este posibil ca, în absența unei licențe, licențiatul să fie exclus de pe piață, accesul licențiatului la tehnologia în cauză prin intermediul unui acord de soluționare intră, în general, sub incidența articolului 101 alineatul (1).
237. Cu toate acestea, condițiile specifice prevăzute de acordurile de soluționare pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1). Acordurile de licență în cadrul acordurilor de soluționare sunt abordate în aceeași manieră ca alte acorduri de licență⁽⁹⁰⁾. În astfel de cazuri, este în mod deosebit necesar să se evalueze dacă părțile sunt concurenți potențiali sau reali.

Limitări în schimbul unei remunerații în acordurile de soluționare

238. Acordurile de soluționare de tipul „limitări în schimbul unei remunerații” sau „plăți în schimbul unei întârzieri” adeseori nu implică transferul drepturilor asupra unei tehnologii, dar se bazează pe un transfer de valori de la una dintre părți în schimbul unei limitări a intrării și/sau a expansiunii pe piața celeilalte părți și pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1)⁽⁹¹⁾.
239. În cazul în care, cu toate acestea, un astfel de acord de soluționare include, de asemenea, o acordare de licențe pentru drepturile asupra unei tehnologii care fac obiectul litigiului subiacent, iar respectivul acord conduce la o capacitate întârziată sau limitată în alt fel a licențiatului de a lansa produsul pe oricare dintre piețele în cauză, acordul poate intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) și, în acest caz, ar trebui să fie evaluat în special în lumina articolului 4 alineatul (1) litera (c) și a articolului 4 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie (a se vedea secțiunea 3.4.2 de mai sus). În cazul în care părțile la un astfel de acord de soluționare sunt concurenți

⁽⁸⁸⁾ Regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie și prezentele orientări nu aduc atingere aplicării articolului 101 la acordurile de soluționare care nu conțin un acord de licență.

⁽⁸⁹⁾ Cauza 193/83, *Windsurfing/Comisia*, Rec., 1986, p. 611, punctul 92.

⁽⁹⁰⁾ A se vedea cauza 65/86 *Bayer/Sulhofer*, Rec., 1988, 5259, punctul 15.

⁽⁹¹⁾ A se vedea, de exemplu, decizia Comisiei privind cazul *Lundbeck*, nepublicată încă.

reali sau potențiali și s-a înregistrat un transfer important de valori de la licențiator la licențiat, Comisia va acorda o atenție specială riscului de alocare/împărțirea pieței.

Licențe încrucișate în acordurile de soluționare

240. Acordurile de soluționare prin care părțile își acordă licențe încrucișate și impun restricții în ceea ce privește utilizarea tehnologiilor lor, inclusiv restricții privind acordarea de licențe terților, pot intra sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. Atunci când părțile dispun de o putere semnificativă de piață, iar acordul impune restricții care depășesc, în mod evident, ceea ce este necesar pentru deblocarea situației, este posibil ca acordul să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) chiar în cazurile în care poate exista o situație de blocaj reciproc. Este posibil ca articolul 101 alineatul (1) să se aplice atunci când părțile își împart piețele sau fixează redevențe variabile reciproce având un impact semnificativ asupra prețurilor pieței.

241. Atunci când acordul de soluționare autorizează părțile să își folosească reciproc tehnologiile, iar acordul este extins la dezvoltările viitoare, este necesară evaluarea impactului acordului asupra inițiativei părților în ceea ce privește inovarea. În cazul în care părțile dispun de o putere semnificativă de piață, este posibil ca acordul să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, în cazul în care acordul împiedică părțile să obțină un avantaj concurențial una asupra celeilalte. Acordurile care elimină sau reduc substanțial posibilitățile uneia dintre părți să obțină un avantaj concurențial una asupra celeilalte reduc inițiativa în ceea ce privește inovația, aducând atingere, prin urmare, unei părți esențiale a procesului concurențial. De asemenea, este puțin probabil ca aceste acorduri să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3). În special, este improbabil ca restricția să poată fi considerată indispensabilă în sensul condiției a treia prevăzute la articolul 101 alineatul (3). Realizarea obiectivului acordului, și anume asigurarea că o parte poate continua să-și exploateze propria tehnologie fără a fi blocată de cealaltă parte, nu impune ca părțile să convină să partajeze inovațiile viitoare. Cu toate acestea, este puțin probabil ca părțile să fie împiedicate să dobândească un avantaj competitiv una față de cealaltă atunci când scopul licenței este să permită părților să-și dezvolte tehnologiile respective, iar licența nu presupune folosirea acelorași soluții tehnologice. Astfel de acorduri prevăd numai o libertate de concepere prevenind viitoarele acțiuni formulate de cealaltă parte pentru încălcarea drepturilor sale.

Clauze de necontestare în acordurile de soluționare

242. În cadrul unui acord de soluționare, clauzele de necontestare sunt în general considerate ca neîntrând sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. O caracteristică proprie acestor acorduri este că părțile convin să nu conteste a posteriori drepturile de proprietate intelectuală care au făcut obiectul litigiului. De fapt, adevăratul obiectiv al acordului este să soluționeze litigii și/sau să evite litigii viitoare.

243. Cu toate acestea, clauzele de necontestare din acordurile de soluționare pot, în anumite împrejurări, să fie anticoncurențiale și să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat. Limitarea libertății de a contesta un drept de proprietate intelectuală nu face parte din domeniul specific al unui drept de proprietate intelectuală și ar putea restrânge concurența. De exemplu, o clauză de necontestare poate încălca articolul 101 alineatul (1) în cazul în care un drept de proprietate intelectuală a fost acordat în urma furnizării de informații incorecte sau care induc în eroare⁽⁹²⁾. Control unor astfel de clauze poate fi, de asemenea, necesar în cazul în care licențiatorul, pe lângă acordarea unei licențe pentru drepturile asupra unei tehnologii, determină, financiar sau în alt mod, licențiatul să fie de acord să nu conteste valabilitatea drepturilor asupra unei tehnologii sau dacă drepturile asupra unei tehnologii sunt un factor de producție necesar pentru producția licențiatului (a se vedea, de asemenea, punctul 136).

4.4. Acordurile de regrupare de tehnologii

244. Acordurile de regrupare a tehnologiilor sunt acorduri prin care două sau mai multe părți regroupează un ansamblu de tehnologii care sunt acordate sub licență nu doar părților la acord, ci și terților. Pe plan structural, acordurile de regrupare de tehnologii pot lua forma unor simple acorduri între un număr limitat de părți sau a unor acorduri organizaționale mai complexe, în care sarcina organizării acordării de licențe pentru tehnologiile regrupate este încredințată unei entități separate. În ambele cazuri, acordul poate permite licențiatorilor să acționeze pe piață pe baza unei licențe unice.

245. Nu există o legătură inerentă între acordurile de regrupare de tehnologii și standarde, dar adeseori tehnologiile în cauză aderă (integral sau parțial) la un standard industrial de facto sau de iure⁽⁹³⁾. Acordurile de regrupare de tehnologii diferite pot sprijini standarde concurente⁽⁹⁴⁾. Acordurile de regrupare de tehnologii pot să fie favorabile concurenței, în special prin reducerea costurilor operațiunilor și prin limitarea redevențelor cumulative pentru a se evita o dublă marginalizare. Regruparea permite acordarea printr-o singură operațiune a licențelor pentru tehnologiile în cauză. Acest aspect este deosebit de important mai ales în sectoare în care prevalează drepturile de proprietate intelectuală și în care licențiații trebuie să obțină licențe de la un număr semnificativ de licențiatori pentru a putea acționa pe piață. Atunci când licențiații beneficiază de servicii continue pentru aplicarea tehnologiei care face obiectul licenței, regruparea licențelor și a serviciilor poate atrage după sine reduceri ale

⁽⁹²⁾ Cf. cauza C-457/10 P, AstraZeneca/Comisia, Rep., 2012, nepublicată încă.

⁽⁹³⁾ A se vedea, în ceea ce privește modulul de abordare a standardelor și a acordurilor de standardizare, Orientările orizontale, punctul 257 și următoarele, citate la nota de subsol 27.

⁽⁹⁴⁾ A se vedea, în acest sens, Comunicatul de presă IP/02/1651 al Comisiei privind acordarea brevetelor pentru serviciile mobile de generația a treia (3G). Această cauză a implicat cinci acorduri de regrupare de tehnologii care creau cinci tehnologii diferite, fiecare putând fi folosită pentru a produce echipamente 3G.

costurilor suplimentare. Acordurile de regrupare de tehnologii pot avea de asemenea un rol benefic în materie de implementare a standardelor favorabile concurenței.

246. Acordurile de regrupare de tehnologii pot de asemenea restrânge concurența. Crearea unui acord de regrupare implică neapărat vânzarea comună a tehnologiilor regrupate, ceea ce, atunci când este vorba în exclusivitate sau în principal despre tehnologii substituibile, constituie o înțelegere de fixare a prețurilor. În afară de aceasta, pe lângă reducerea concurenței dintre părți, regrupările de tehnologie pot, de asemenea, să aibă ca efect, în special atunci când sprijină un standard industrial sau creează un standard industrial *de facto*, reducerea inovării prin excluderea tehnologiilor alternative. Existența standardului și tehnologiile regrupate legate de acesta pot face mai dificilă intrarea pe piață a tehnologiilor noi și îmbunătățite.

247. Acordurile care instituie regrupări de tehnologii și care stabilesc condițiile de funcționare a acestora nu sunt – indiferent de numărul părților – reglementate de exceptarea pe categorii, deoarece acordul de instituire a unei regrupări nu permite unui anumit licențiat să fabrice produse contractuale (a se vedea secțiunea 3.2.4). Aceste acorduri sunt examinate numai în prezentele orientări. Regrupările de tehnologii ridică un număr de probleme specifice în ceea ce privește selecția tehnologiilor incluse și funcționarea acordului, care nu apar în cazul altor tipuri de acorduri de licență. Acordarea de licențe pentru tehnologiile regrupate este în general un acord multipartit, ținând cont de fapt că cei care contribuie stabilesc de obicei condițiile acordării acestei licențe și, prin urmare, acordarea de astfel de licențe nu face obiectul excepției pe categorii. Acordarea de licențe asupra tehnologiilor regrupate este prezentată la punctul 261 și în secțiunea 4.4.2.

4.4.1. Evaluarea formării și a funcționării regrupărilor de tehnologii

248. Modul în care o regrupare de tehnologii este formată, organizată și funcționează poate să reducă riscul de a avea ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței și să asigure că acordul este favorabil concurenței. La evaluarea posibilelor riscuri concurențiale și creșteri ale eficienței, Comisia va ține cont, printre altele, de transparența procesului de regrupare a tehnologiilor, de selectarea și natura tehnologiilor regrupate, inclusiv măsura în care experții independenți sunt implicați în crearea și în funcționarea regrupării și dacă au fost instituite sau nu garanții împotriva schimbul de informații sensibilă și mecanisme independente de soluționare a litigiilor.

Participarea deschisă

249. Atunci când participarea la un proces de creare a unui standard și a unei regrupări este deschisă tuturor părților interesate, tehnologiile care sunt incluse în regrupare au mai multe șanse să fie selecționate pe baza unor

considerente privind prețul și calitatea decât în cazul în care acordul de regrupare este încheiat de un grup limitat de deținători de tehnologii.

Selecția și natura tehnologiilor regrupate

250. Riscurile pe care le pot ridica regrupările de tehnologie pe planul concurenței, precum și capacitatea lor de a genera creșteri în eficiență depind în mare măsură de raportul dintre tehnologiile regrupate și celelalte tehnologii. Trebuie făcute două distincții fundamentale: (a) între tehnologii complementare și tehnologii substituibile și (b) între tehnologii esențiale și tehnologii neesențiale.

251. Două tehnologii sunt complementare, dar nu substituibile, atunci când ambele sunt necesare pentru a fabrica produsul sau a realiza procesul la care se aplică tehnologiile. Invers, două tehnologii sunt substituibile atunci când fiecare dintre ele permite licențiatului să fabrice produsul sau să realizeze procesul la care se aplică tehnologiile.

252. O tehnologie poate fi esențială fie (a) pentru a fabrica un anumit produs sau pentru a desfășura un anumit proces la care se aplică tehnologiile regrupate, fie (b) pentru a fabrica un astfel de produs sau pentru a desfășura un astfel de proces în conformitate cu un standard care include tehnologiile regrupate. În primul caz, o tehnologie este esențială (iar nu neesențială) în cazul în care nu există niciun substituent valabil (atât din punct de vedere comercial, cât și tehnic) pentru această tehnologie printre tehnologiile regrupate sau în afara lor și în cazul în care tehnologia în cauză constituie o parte necesară a ansamblului de tehnologii regrupate pentru fabricarea produsului (produselor) sau realizarea procesului (proceselor) aferent(e) regrupării. În al doilea caz, o tehnologie este esențială dacă reprezintă o parte necesară (cu alte cuvinte dacă nu există substitute viabile) a tehnologiilor regrupate necesare pentru respectarea standardului la care aderă regruparea (tehnologii esențiale standard). Tehnologiile esențiale sunt neapărat și tehnologii complementare. Faptul că un deținător de tehnologie doar declară că o tehnologie este esențială nu implică faptul că astfel de o tehnologie este esențială în conformitate cu criteriile descrise la acest punct.

253. Atunci când tehnologiile regrupate sunt substituibile, redevențele pot fi mai mari, pentru că licențiații nu pot să profite de rivalitatea dintre aceste tehnologii. Atunci când tehnologiile sunt complementare, acordul de regrupare de tehnologii reduce costurile tranzacției și poate atrage după sine redevențe globale mai mici, pentru că părțile sunt în măsură să stabilească o redevență comună pentru ansamblul tehnologiilor regrupate, în loc ca fiecare parte să stabilească redevențe pentru propria tehnologie, neținând seama că o redevență mai mare pentru o tehnologie va scădea în general cererea de tehnologii complementare. În cazul în care redevențele pentru tehnologii complementare sunt stabilite individual, totalul acestor redevențe poate depăși adesea ceea ce s-ar stabilit în mod colectiv de către o regrupare pentru

ansamblul acelorasi tehnologii complementare. Evaluarea rolului substituenților în afara regrupării este prevăzută la punctul 262.

254. Distincția între tehnologiile complementare și tehnologiile substituibile nu este clară în toate cazurile, întrucât tehnologiile pot fi parțial complementare și parțial substituibile. Atunci când, datorită creșterii eficienței care rezultă din integrarea a două tehnologii, este probabil ca licențiatorii să dorească să le utilizeze pe amândouă, tehnologiile sunt tratate ca fiind complementare, chiar dacă sunt parțial substituibile. În asemenea cazuri, este probabil ca în absența regrupării de tehnologii licențiatorii să caute să obțină licențe pentru ambele tehnologii, datorită avantajelor economice pe care le-ar obține față de utilizarea uneia singure dintre acestea. În absența unor astfel de elemente de probă bazate pe cerere cu privire la complementaritatea tehnologiilor regrupate, indiciul că aceste tehnologii sunt complementare îl reprezintă faptul că (i) părțile care contribuie cu tehnologii la o regrupare își păstrează libertatea de a acorda licențe pentru tehnologiile lor în mod individual și (ii) regruparea este dispusă ca, pe lângă acordarea de licențe pentru ansamblul tehnologiilor tuturor părților, să acorde licență pentru tehnologia fiecărei părți și în mod separat și (iii) totalul redevențelor încasate atunci când ia licențe separate pentru toate tehnologiile regrupate nu depășește redevențele încasate de regrupare pentru întregul pachet de tehnologii.

255. Includerea de tehnologii substituibile în regrupare restrânge în general concurența intertehnologii, deoarece această includere poate fi echivalentă unei grupări colective și poate conduce la fixarea prețurilor între concurenți. Ca regulă generală, Comisia consideră că includerea de tehnologii substituibile semnificative în regrupare constituie o încălcare a articolului 101 alineatul (1) din tratat și că este puțin probabil să fie îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) de vreme ce tehnologiile regrupate includ numeroși substituenți. Întrucât tehnologiile în cauză pot să se substituie una celeilalte, includerea ambelor tehnologii nu atrage după sine nici o reducere a costurilor de operare. În absența regrupării, licențiatorii nu ar fi solicitat să beneficieze de ambele tehnologii. Pentru atenuarea preocupărilor legate de afectarea concurenței nu este suficient ca părțile să rămână libere să acorde licențe în mod independent, deoarece este probabil ca părțile să aibă o motivație scăzută de a acorda licențe independente, pentru a nu submina activitatea de acordare de licențe a regrupării, care le permite să exercite puterea de piață în comun.

Selecția și funcția experților independenți

256. Un alt factor important pentru evaluarea riscurilor la adresa concurenței și a creșterilor de eficiență ale regrupărilor de tehnologii este măsura în care experții

independenți sunt implicați în crearea și în funcționarea acordului. De exemplu, a determina dacă o tehnologie este sau nu esențială pentru un standard la baza căruia se găsește un acord este adesea o problemă complexă, care necesită o expertiză specială. Implicarea în procesul de selecție a experților independenți poate să contribuie semnificativ la garantarea aplicării efective a unui angajament de a include numai tehnologiile esențiale. Atunci când selectarea tehnologiilor care urmează a fi incluse în acord este efectuată de un expert independent, acest lucru poate de asemenea stimula concurența între diversele soluții tehnologice disponibile.

257. Comisia va ține seama de modul de selecție a experților și atribuțiile pe care aceștia urmează să le îndeplinească. Experții ar trebui să fie independenți de întreprinderile care au încheiat acordul. În cazul în care experții au legătură cu licențiatorii (sau cu activitatea de acordare de licențe a regrupării) sau sunt dependenți de aceștia, participarea lor va avea o importanță mai redusă. Experții trebuie să aibă, de asemenea, experiența tehnică necesară efectuării diferitelor sarcini care li s-au încredințat. Experților independenți li se poate cere, de exemplu, să evalueze dacă tehnologiile propuse să facă parte din acord sunt sau nu valabile sau dacă sunt sau nu esențiale.

258. În cele din urmă, orice mecanisme de soluționare a conflictelor, prevăzute în instrumentul de instituire a regrupării sunt relevante și ar trebui luate în considerare. Cu cât soluționarea conflictelor se încredințează unor organisme sau persoane independente de regrupare și de membrii acesteia cu atât soluționarea conflictelor are mai multe șanse să fie neutră.

Garanții împotriva schimbului de informații sensibile

259. Ar trebui, de asemenea, să se examineze dispozițiile privind schimbul de informații importante dintre părți⁽⁹⁵⁾. Pe piețele de oligopol, schimbul de informații importante, de exemplu, datele despre prețuri și producție pot să faciliteze coluziunea⁽⁹⁶⁾. În asemenea cazuri, Comisia examinează dacă măsurile de securitate au fost aplicate, pentru a garanta că informațiile importante nu au fost schimbate. Un expert independent sau organismul care acordă licența poate juca un rol important în acest sens, garantând că informațiile despre producție și vânzări, necesare la calcularea și verificarea redevențelor, nu sunt dezvăluite întreprinderilor care sunt în concurență pe piețele afectate.

⁽⁹⁵⁾ Pentru detalii privind schimbul de informații a se vedea Orientările orizontale, punctul 55 p., citat la nota de subsol 27.

⁽⁹⁶⁾ A se vedea în acest sens hotărârea dată în cauza John Deere, citată la nota de subsol 11.

260. Trebuie acordată o atenție deosebită implementării unor astfel de garanții atunci când părțile interesate participă simultan la eforturi de formare a unor regrupări de standarde aflate în concurență, iar acest lucru poate conduce la schimbul de informații sensibile între regrupări concurente.

Zona de securitate

261. Crearea și operarea regrupării, inclusiv acordarea de licențe, nu intră în general sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat, indiferent de poziția de piață a părților, dacă sunt îndeplinite toate condițiile următoare:

- (a) participarea la procesul de creare a regrupării este deschisă tuturor deținătorilor de drepturi asupra unei tehnologii;
- (b) sunt adoptate garanții suficiente pentru a se asigura că sunt regrupate numai tehnologii esențiale (care, prin urmare, sunt neapărat și complementare);
- (c) sunt adoptate suficiente garanții pentru a se asigura că schimbul de informații sensibile este limitat la ceea ce este necesar pentru crearea și funcționarea regrupării;
- (d) tehnologiile regrupate sunt acordate sub licență în cadrul regrupării în condiții neexclusive;
- (e) tehnologiile regrupate sunt acordate sub licență tuturor licențiatilor potențiali în condiții de tip FRAND ⁽⁹⁷⁾;
- (f) părțile care contribuie cu tehnologii și licențe la regrupare au libertatea de a contesta valabilitatea și caracterul esențial al tehnologiilor regrupate;
- (g) părțile care contribuie cu tehnologii și licențe la regrupare își păstrează libertatea de a dezvolta produse și tehnologii concurente.

În afara zonei de securitate

262. Atunci când acordul se referă la brevete complementare semnificative dar neesențiale, există riscul de excludere a tehnologiilor terților. Odată ce tehnologia este inclusă în acord și acordată sub licență ca parte a ansamblului de tehnologii regrupate, licențiatii ar fi puțin interesați să-și procure o licență pentru o tehnologie concurentă, deoarece redevența plătită pentru tehnologiile regrupate include deja un substituent. În afară de aceasta, includerea tehnologiilor care nu sunt necesare pentru fabricarea produsului (produselor) sau realizarea procesului (proceselor) la care se aplică tehnologiile regrupate sau pentru respectarea standardelor care includ tehnologiile regrupate constrânge, de asemenea, licențiatii să plătească pentru tehnologii de care s-ar putea să nu aibă nevoie. Prin urmare, includerea unor astfel de tehnologii complementare este echivalentă cu licențele grupate colective. Atunci când o regrupare înglobează tehnologii neesențiale, acordul riscă să intre în domeniul de aplicare al articolului 101 alineatul (1) în cazul în care regruparea are o poziție importantă pe oricare dintre piețele relevante.

263. Întrucât tehnologiile substituibile și complementare pot fi dezvoltate după crearea regrupării, necesitatea de a se evalua caracterul esențial nu dispare neapărat odată cu crearea regrupării. O tehnologie poate să devină neesențială după crearea regrupării din cauza apariției unor noi tehnologii ale părților terțe. În cazul în care se aduce la cunoștința regrupării că o astfel de tehnologie nouă a părții terțe este oferită și solicitată de către licențiatii, problemele de excludere pot fi evitate prin oferirea unei licențe fără tehnologia care nu mai este esențială licențiatilor noi și existenți, la o rată a redevențelor redusă în mod corespunzător. Cu toate acestea, pot exista alte căi de a împiedica excluderea tehnologiilor terților.

264. La evaluarea globală a regrupărilor de tehnologii care conțin tehnologii neesențiale, Comisia va ține cont printre altele de următorii factori:

- (a) dacă există motive favorabile concurenței pentru includerea în regrupare a tehnologiilor neesențiale, de exemplu costurile ridicate aferente evaluării caracterului esențial, provocate de numărul mare de tehnologii;
- (b) Atunci când acordul include un număr limitat de tehnologii și există substituenți în afara acordului, licențiatii ar putea dori să-și constituie propriul lor ansamblu tehnologic compus parțial din tehnologii care fac parte din acord și parțial din tehnologii deținute de terți;
- (c) dacă, atunci când tehnologiile regrupate au aplicații diferite, dintre care unele nu necesită folosirea tuturor tehnologiilor regrupate, acestea nu pot fi acordate decât ca pachet unic sau se pot propune pachete diferite pentru aplicații distincte, fiecare pachet conținând numai tehnologiile relevante pentru aplicația în cauză: în ultimul caz tehnologiile care nu sunt esențiale pentru un anumit produs sau proces nu sunt legate de tehnologiile esențiale;
- (d) faptul că tehnologiile regrupate pot fi acordate sub licență doar ca pachet unic sau că licențiatii au posibilitatea de a obține o licență numai pentru o parte dintre ele, cu o reducere corespunzătoare a redevenței. Posibilitatea obținerii unei licențe numai pentru o parte dintre tehnologii poate reduce riscul de excludere de pe piață a tehnologiilor care aparțin terților care nu fac obiectul acordului, în special în cazul în care licențiatul obține o reducere corespunzătoare a redevențelor. Aceasta necesită o repartizare a redevențelor globale în funcție de fiecare dintre tehnologiile vizate de acord. Atunci când acordurile de licență încheiate între regrupare și licențiatii individuali au o durată relativ lungă, iar acordul de regrupare de tehnologii contribuie la crearea unui standard industrial *de facto*, ar trebui, de asemenea, să se țină seama de faptul că regruparea ar putea să împiedice accesul pe piață al unor noi tehnologii de substituie. În aceste cazuri, evaluarea riscului de excludere trebuie să țină seama de posibilitatea pentru licențiatii de a

⁽⁹⁷⁾ Pentru detalii privind FRAND a se vedea Orientările orizontale, punctul 287 p., citat la nota de subsol 27.

rezilia o parte din acordul de licență într-un termen rezonabil și de a obține o reducere corespunzătoare a redevenței.

licențe în condiții discriminatorii să constituie o încălcare a articolului 101;

265. Chiar și acordurile de regrupare de tehnologii care restrâng concurența pot produce creșteri ale eficienței favorabile concurenței (a se vedea punctul 245), care trebuie examinate în temeiul articolului 101 alineatul (3) și prin comparare cu efectele negative asupra concurenței. De exemplu, dacă regruparea de tehnologii include brevete neesențiale, dar îndeplinește toate celelalte criterii pentru zona de securitate enumerate la punctul 261, în cazul în care există motive favorabile concurenței pentru includerea în regrupare a brevetelor neesențiale (a se vedea punctul 264) și în cazul în care licențiații au posibilitatea de a obține o licență doar pentru o parte a pachetului, cu reducerea corespunzătoare a redevențelor (a se vedea punctul 264), este foarte probabil să fie îndeplinite condițiile de la articolul 101 alineatul (3).

(c) acordurile de regrupare nu ar trebui să excludă pe nedrept tehnologiile care aparțin terților sau să limiteze crearea unor regrupări alternative.

(d) acordurile de transfer de tehnologie nu ar trebui să conțină niciuna dintre restricțiile grave enumerate la articolul 4 din regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie (a se vedea secțiunea 3.4).

4.4.2. Evaluarea restricțiilor individuale în acordurile dintre regrupare și licențiații acesteia

266. Dacă acordul de înființare a unei regrupări de tehnologii nu încalcă articolul 101 din tratat, următorul pas este evaluarea impactului asupra concurenței al licențelor convenite de regrupare cu licențiații acesteia. Condițiile în care se acordă licențele pot să intre în domeniul de aplicare al articolului 101 alineatul (1). Prezenta secțiune se referă la un anumit număr de restricții care se regăsesc adesea, într-o formă sau alta, în acordurile de licență aferente regrupărilor de tehnologii și care trebuie evaluate în contextul global al regrupării. În general, regulamentul de exceptare pe categorii a acordurilor de transfer de tehnologie nu se aplică acordurilor de licență încheiate între regrupare și licențiați terți (a se vedea punctul 247). Prezenta secțiune se ocupă, prin urmare, de evaluarea individuală a problemelor legate de acordarea licențelor care sunt specifice licențelor în contextul regrupărilor tehnologice.

267. La evaluarea acordurilor de transfer de tehnologie dintre regrupare și licențiații acesteia, Comisia se va orienta după următoarele principii majore:

(a) cu cât este mai puternică poziția pe piață a regrupării, cu atât este mai mare riscul unor efecte anticoncurențiale;

(b) cu cât este mai puternică poziția de piață a regrupării, cu atât mai probabil este ca acordul de a nu acorda licențe tuturor licențiaților potențiali sau de a acorda

268. Întreprinderile care încheie un acord de regrupare de tehnologii compatibil cu articolul 101 din tratat sunt, în mod normal, libere să negocieze și să fixeze redevențele pentru pachetul de tehnologii în cauză (cu respectarea oricărui angajament de a acorda licențe în condiții echitabile, rezonabile și nediscriminatorii – FRAND), precum și partea fiecăreia dintre aceste tehnologii în redevențele globale, înainte sau după stabilirea standardului. Un astfel de acord este inerent înființării regrupării și nu poate fi considerat în sine ca reprezentând o restrângere a concurenței. În anumite situații, poate fi mai eficient să se convină asupra redevențelor regrupării înainte de a alege standardul, pentru a evita ca alegerea standardului să majoreze rata redevențelor prin conferirea unui grad semnificativ de putere de piață uneia sau mai multor tehnologii esențiale. Cu toate acestea, licențiații trebuie să rămână liberi să decidă prețurile produselor fabricate sub licență.

269. Atunci când tehnologiile regrupate dețin o poziție dominantă pe piață, redevențele și celelalte elemente ale acordului trebuie să fie neexcesive și nediscriminatorii; în ceea ce privește licențele, acestea trebuie să fie neexclusive⁽⁹⁸⁾. Aceste condiții trebuie îndeplinite pentru a garanta că acordul rămâne deschis și nu conduce la excludere sau la alte efecte anticoncurențiale pe piețele din aval. Cu toate acestea, nu se exclude aplicarea de rate de redevențe diferite pentru utilizări diferite. Aplicarea redevențelor diferite pe diferite piețe ale produselor nu se consideră, în general, o restrângere a concurenței; în schimb, nu trebuie să existe nici o discriminare în interiorul piețelor produsului. În particular, tratamentul aplicat licențiaților din regrupare nu trebuie să depindă de faptul că aceștia sunt sau nu și ei licențiatori. De aceea, Comisia examinează dacă licențiatorii și licențiații sunt supuși acelorași obligații legate de plata redevențelor.

⁽⁹⁸⁾ Cu toate acestea, în cazul în care un acord de regrupare de tehnologii nu deține putere de piață, licențele din regrupare nu vor încălca în mod normal prevederile articolului 101 alineatul (1) chiar și în cazul în care aceste condiții nu sunt îndeplinite.

270. Licențiatorii și licențiații trebuie să fie liberi să dezvolte produse și standarde concurente. Aceștia trebuie să fie de asemenea liberi să acorde și să obțină licențe în afara reggrupării. Aceste cerințe sunt necesare pentru a limita riscul de excludere a tehnologiilor terțe de pe piață și a asigura că acordul nu limitează inovarea și nu împiedică crearea de soluții tehnologice concurente. Atunci când o tehnologie din cadrul unei reggrupări este inclusă într-un standard industrial (*de facto*) și părțile sunt supuse obligațiilor de neconcurență, acordul de regrupare riscă în special să împiedice dezvoltarea tehnologiilor și a standardelor noi și îmbunătățite.
271. Obligațiile de retrocesiune ar trebui să fie neexclusive și limitate la dezvoltări esențiale sau importante pentru utilizarea tehnologiilor regrupate. Părțile la acord pot așadar să profite și să beneficieze de îmbunătățirile aduse tehnologiilor. Este legitim ca părțile să se asigure, prin obligații de retrocesiune, că exploatarea tehnologiilor regrupate nu poate fi împiedicată de licențiați, inclusiv subcontractanți care acționează pe baza unei licențe acordate de licențiat și care dețin sau se pregătesc să obțină brevete esențiale.
272. Una dintre problemele ridicate de acordurile de regrupare de tehnologii este că acestea ar putea proteja brevete nevalabile. Regruparea poate crește costurile și riscurile unei contestații, deoarece aceasta ar putea eșua dacă un singur brevet este valabil. Protecția brevetelor nevalabile poate constrânge licențiații să plătească redevențe mai mari și poate, de asemenea, să împiedice orice inovație în domeniul reglementat de brevetul nevalabil. În acest context, este foarte probabil ca clauzele de necontestare, inclusiv clauzele de reziliere⁽⁹⁹⁾ dintr-un acord de transfer de tehnologie încheiat între o regrupare și terți să intre sub incidența articolului 101 alineatul (1) din tratat.
273. Regrupările includ adeseori atât brevete, cât și cereri de brevet. Dacă solicitanții de brevete care își prezintă cererile de brevet unor regrupări utilizează procedurile de cerere de brevet care permit o acordare mai rapidă a acestuia, în cazul în care acestea sunt disponibile, se poate garanta astfel o mai mare siguranță privind valabilitatea și domeniul de aplicare al acestor brevete.

⁽⁹⁹⁾ A se vedea secțiunea 3.5.

O nouă față națională a monedelor euro destinate circulației

(2014/C 89/04)

Fața națională a noii monede comemorative de 2 euro destinate circulației și emise de Slovacia

Monedele euro destinate circulației au curs legal în toată zona euro. În vederea informării publicului și a tuturor părților care manipulează monedele, Comisia dă publicității caracteristicile modelelor noilor monede ⁽¹⁾. În conformitate cu concluziile Consiliului din 10 februarie 2009 ⁽²⁾, statele membre din zona euro și din țările care au încheiat cu Uniunea Europeană un acord monetar privind emisiunea de monede euro pot emite monede euro comemorative de circulație cu anumite condiții, printre care aceea de a nu folosi decât valoarea de 2 euro. Aceste monede au aceleași caracteristici tehnice ca și celelalte monede de 2 euro, însă fața lor națională prezintă un model comemorativ cu o puternică semnificație la nivel național sau european.

Țara emitentă: Slovacia

Obiectul comemorării: Aniversarea a 10 de ani de la aderarea Republicii Slovace la Uniunea Europeană

Descrierea modelului:

În centrul feței naționale apar stilizate literele „EÚ”, abrevierea Uniunii Europene, și stema Republicii Slovace încorporată în prim-plan. În interiorul monedei, pe partea dreaptă, figurează pe două rânduri data aderării Republicii Slovace la Uniunea Europeană („1.5.2004”) și imediat sub aceasta anul „2014”. De-a lungul marginii inferioare a părții centrale apare scris numele țării emitente, „SLOVENSKO”, iar de-a lungul părții superioare figurează, în formă de semicerc, inscripția „10. VÝROČIE VSTUPU DO EURÓPSKEJ ÚNIE”. În stânga jos figurează marca monetăriei Kremnica (compusă din literele „MK” între două ștanțe), iar în dreapta jos apar stilizate literele „MP”, inițialele autorului, Mária Poldaufová.

Inelul exterior al monedei conține cele douăsprezece stele ale drapelului european.

Volumul emisiunii: 1 milion

Data emisiunii: Aprilie 2014

⁽¹⁾ A se vedea JO C 373, 28.12.2001, p. 1, cu privire la fețele naționale ale tuturor monedelor emise în 2002.

⁽²⁾ A se vedea concluziile Consiliului Afaceri Economice și Financiare din 10 februarie 2009 și Recomandarea Comisiei din 19 decembrie 2008 privind orientările comune pentru fețele naționale ale monedelor euro și emiterea de monede euro destinate circulației (JO L 9, 14.1.2009, p. 52).

V

(Anunțuri)

PROCEDURI REFERITOARE LA PUNEREA ÎN APLICARE A POLITICII ÎN
DOMENIUL CONCURENȚEI

COMISIA EUROPEANĂ

Notificare prealabilă a unei concentrări

(Cazul COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/Card Network Solutions)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2014/C 89/05)

1. La data de 20 martie 2014, Comisia a primit, în temeiul articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽¹⁾, o notificare a unei concentrări propuse prin care întreprinderea DCC Energy Limited (din Irlanda), controlată în ultimă instanță de DCC plc (din Irlanda), dobândește, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, controlul asupra întregilor întreprinderi Qstar Försäljning AB, Card Network Solutions Europe AB și Qstar AB (toate din Suedia), prin achiziționare de acțiuni.

2. Activitățile economice ale întreprinderilor respective sunt:

- DCC Energy Limited este activă în principal pe piețele petrolului și cardurilor de combustibil și de GPL într-o serie de țări europene. În Suedia, este activă pe piețele petrolului și ale GPL, prin intermediul filialelor sale Swea Energi Holding AB și Flogas Sverige AB;
- Qstar Försäljning AB este activă în principal în vânzarea de carburanți (mai ales benzină, motorină și etanol) către și din stații de benzină cu amănuntul din Suedia. Vânzările de carburanți se efectuează printr-o serie de stații de benzină cu amănuntul pe care le deține și le operează sub marca Qstar;
- Card Network Solutions Europe AB este o întreprindere de software care oferă sisteme comerciale și de plată pentru sectorul benzinei și al carburanților. Software-ul acesteia „Allkort” oferă tehnologie pentru terminalele de plată;
- Qstar AB este activă în principal în distribuția cu ridicata (nu cu amănuntul) de combustibil pentru încălzire, motorină, benzină alchilată, pelete din lemn și lubrifianți în Suedia.

3. În urma unei examinări prealabile, Comisia constată că tranzacția notificată ar putea intra sub incidența Regulamentului privind concentrările economice. Cu toate acestea nu se ia o decizie finală în această privință.

4. Comisia invită părțile terțe interesate să îi prezinte eventualele observații cu privire la operațiunea propusă.

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1 („Regulamentul privind concentrările economice”).

Observațiile trebuie primite de către Comisie în termen de cel mult 10 zile de la data publicării prezentei. Observațiile pot fi trimise Comisiei prin fax (+32 22964301), prin e-mail la adresa COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu sau prin poștă, cu numărul de referință COMP/M.7161 – DCC Energy/Qstar Försäljning/Qstar/Card Network Solutions, la următoarea adresă:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Notificare prealabilă a unei concentrări
(Cazul COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard)
Caz care poate face obiectul procedurii simplificate
(Text cu relevanță pentru SEE)
(2014/C 89/06)

1. La data de 20 martie 2014, Comisia a primit, în temeiul articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽¹⁾, o notificare a unei concentrări propuse prin care întreprinderile Bain Capital Investors, L.L.C. („Bain Capital”, Statele Unite ale Americii) și Anchorage Capital Group, L.L.C. („Anchorage Capital”, Statele Unite ale Americii) dobândesc, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, controlul în comun asupra întreprinderii Ideal Standard International, SA („Ideal Standard”, Luxemburg) prin achiziționare de acțiuni. Întreprinderea Ideal Standard este controlată în prezent de întreprinderea Bain Capital.

2. Activitățile economice ale întreprinderilor respective sunt:

- în cazul întreprinderii Bain Capital: întreprindere de investiții în societăți necotate;
- în cazul întreprinderii Anchorage Capital: consilier înregistrat în materie de investiții care gestionează fonduri de investiții private pe piețele de credit, de situații speciale și de investiții nelichide din America de Nord și din Europa;
- Ideal Standard: fabricarea și comercializarea de produse pentru bucătărie și baie.

3. În urma unei examinări prealabile, Comisia constată că tranzacția notificată ar putea intra sub incidența Regulamentului privind concentrările economice. Cu toate acestea, nu se ia o decizie finală în această privință. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind o procedură simplificată de analiză a anumitor concentrări în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽²⁾, trebuie precizat că acest caz poate fi tratat conform procedurii prevăzute în comunicare.

4. Comisia invită părțile terțe interesate să îi prezinte eventualele observații cu privire la operațiunea propusă.

Observațiile trebuie primite de către Comisie în termen de cel mult 10 zile de la data publicării prezentei. Observațiile pot fi trimise Comisiei prin fax (+32 22964301), prin e-mail la adresa COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu sau prin poștă, cu numărul de referință COMP/M.7206 – Bain Capital/Anchorage Capital/Ideal Standard, la următoarea adresă:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1 („Regulamentul privind concentrările economice”).

⁽²⁾ JO C 366, 14.12.2013, p. 5.

Notificare prealabilă a unei concentrări
(Cazul COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance)
(Text cu relevanță pentru SEE)
(2014/C 89/07)

1. La 21 martie 2014, Comisia a primit, în temeiul articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽¹⁾, o notificare a unei concentrări propuse prin care Rothesay Life Limited („Rothesay”, Regatul Unit) dobândește, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, controlul asupra întregii întreprinderi MetLife Assurance Limited („MAL”, Regatul Unit), prin achiziționare de acțiuni.

2. Activitățile economice ale întreprinderilor respective sunt:

- în cazul întreprinderii Rothesay: societate de asigurări care își desfășoară activitatea în domeniul operațiunilor de eliminare a riscurilor, contractate cu fonduri de pensii corporatiste cu administrare fiduciară, în Regatul Unit, unde oferă contracte colective de rentă viageră și swap-uri pe longevitate;
- în cazul întreprinderii MAL: societate de asigurări care își desfășoară activitatea în domeniul operațiunilor de eliminare a riscurilor, contractate cu fonduri de pensii corporatiste cu administrare fiduciară, în Regatul Unit și în Irlanda, unde oferă în special contracte colective de rentă viageră.

3. În urma unei examinări prealabile, Comisia constată că tranzacția notificată ar putea intra sub incidența Regulamentului privind concentrările economice. Cu toate acestea nu se ia o decizie finală în această privință.

4. Comisia invită părțile terțe interesate să îi prezinte eventualele observații cu privire la operațiunea propusă.

Observațiile trebuie primite de către Comisie în termen de cel mult 10 zile de la data publicării prezentei. Observațiile pot fi trimise Comisiei prin fax (+32 22964301), prin e-mail la adresa COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu sau prin poștă, cu numărul de referință COMP/M.7204 – Rothesay Life/MetLife Assurance, la următoarea adresă:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1 („Regulamentul privind concentrările economice”).

Notificare prealabilă a unei concentrări
(Cazul COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG)
Caz care poate face obiectul procedurii simplificate
(Text cu relevanță pentru SEE)
(2014/C 89/08)

1. La data de 20 martie 2014, Comisia a primit, în temeiul articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽¹⁾, o notificare a unei concentrări propuse prin care întreprinderea Silver Lake Group, LLC („Silver Lake”, SUA) dobândește, în sensul articolului 3 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, controlul asupra întregii întreprinderi WME Entertainment Parent, LLC („WME”, SUA) și asupra întregii întreprinderi IMG Worldwide Holdings, Inc. („IMG”, SUA).

2. Activitățile economice ale întreprinderilor respective sunt:

- în cazul întreprinderii Silver Lake, lider mondial în domeniul investițiilor în tehnologie: administrarea de active combinate în valoare de peste 20 de miliarde USD;
- în cazul întreprinderii WME, agenție de impresariat artistic: furnizarea de servicii de reprezentare și consultanță clienților din sectoare cum ar fi cinematografia, televiziunea, muzica, literatura, teatrul și oratoria;
- în cazul întreprinderii IMG, societate de sport, divertisment și media: furnizarea de servicii în domenii precum consultanța sportivă, administrarea drepturilor multimedia, administrarea evenimentelor și reprezentarea artistică pentru persoane juridice și fizice din sectorul sporturilor și sectorul divertismentului.

3. În urma unei examinări prealabile, Comisia constată că tranzacția notificată ar putea intra sub incidența Regulamentului privind concentrările economice. Cu toate acestea, nu se ia o decizie finală în această privință. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind o procedură simplificată de analiză a anumitor concentrări în temeiul Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽²⁾, trebuie precizat că acest caz poate fi tratat conform procedurii prevăzute în comunicare.

4. Comisia invită părțile terțe interesate să îi prezinte eventualele observații cu privire la operațiunea propusă.

Observațiile trebuie primite de către Comisie în termen de cel mult 10 zile de la data publicării prezentei. Observațiile pot fi trimise Comisiei prin fax (+32 22964301), prin e-mail la adresa COMP-MERGER-REGISTRY@ec.europa.eu sau prin poștă, cu numărul de referință COMP/M.7179 – Silver Lake/WME/IMG, la următoarea adresă:

European Commission
Directorate-General for Competition
Merger Registry
1049 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

⁽¹⁾ JO L 24, 29.1.2004, p. 1 („Regulamentul privind concentrările economice”).

⁽²⁾ JO C 366, 14.12.2013, p. 5.

ALTE ACTE

COMISIA EUROPEANĂ

Publicarea unei cereri în temeiul articolului 50 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare

(2014/C 89/09)

Prezenta publicare conferă dreptul de opoziție la cererea de înregistrare în temeiul articolului 51 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾.

CERERE DE ÎNREGISTRARE A UNEI SPECIALITĂȚI TRADIȚIONALE GARANTATE (STG)

REGULAMENTUL (CE) NR. 509/2006 AL CONSILIULUI

privind specialitățile tradiționale garantate din produse agricole și alimentare ⁽²⁾

„ЛЮКАНКА ПАНАГИЮРСКА” (LUKANKA PANAGYURSKA)

NR. CE: BG-TSG-0007-01099-28.02.2013

1. Denumirea și adresa grupului solicitant

Denumirea grupului sau a organizației: Sdruzhenie Traditsionni surovo-susheni mesni produkti (Asociația pentru produse tradiționale din carne crudă uscată) (STSSMP)

Adresă: Bul. Shipchenski prohod, bl. 240, vx. A, et. 3, ap. 6

1111 Sofia

BULGARIA

Tel. +359 29712671

Fax +359 29733069

E-mail: office@amb-bg.com

2. Statul membru sau țara terță

Bulgaria

3. Caietul de sarcini al produsului

3.1. Denumirea (denumirile) propusă (propușe) pentru înregistrare [articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007]

„ЛЮКАНКА ПАНАГИЮРСКА” (LUKANKA PANAGYURSKA)

3.2. Denumirea

☒ este specifică în sine

☐ exprimă caracterul specific al produsului agricol sau alimentar

Denumirea „Lukanka Panagyurska” este specifică în sine. Ea vine de la numele orașului Panagyurishte, unde produsul a fost fabricat pentru prima oară. „Lukanka Panagyurska” este un cânat foarte popular,

⁽¹⁾ JO L 343, 14.12.2012, p. 1.

⁽²⁾ JO L 93, 31.3.2006, p. 1. Înlocuit de Regulamentul (UE) nr. 1151/2012.

cunoscut îndeosebi sub această denumire. Din acest motiv, produsul se fabrică pe tot parcursul anului și pe întreg teritoriul Bulgariei, respectându-se strict rețeta tradițională și metodele de producție, calitatea și caracteristicile sale nefiind influențate de variațiile geografice sau de anotimp. Această practică se păstrează și în prezent în ceea ce privește producția de „Lukanka Panagyurska”.

Denumirea „lukanka” datează din secolul al XIX-lea. În articolul său intitulat „Kak be sazadana bulgarskata lukanka” (Cum a apărut cârnatul bulgăresc lukanka, *Hranitelna promishlenost*, ediția 1, 1975, Sofia, pagina 40), Marin Marinov arată că denumirea „lukanka” a fost inițial legată de produsele din carne care conțineau ceapă (rădăcina cuvântului „lukanka” este „luk”, care înseamnă ceapă în limba bulgară). Între timp, ceapa a dispărut din rețetă, dar denumirea „lukanka” a fost consacrată prin uz. În 1958, rețeta și standardele de calitate pentru „Lukanka Panagyurska” au fost incluse în standardul de stat bulgar 2589-58, nefiind modificate până în prezent.

3.3. A se indica dacă s-a solicitat rezervarea denumirii în temeiul articolului 13 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 509/2006

☒ Înregistrare cu rezervarea denumirii

☐ Înregistrare fără rezervarea denumirii

3.4. Tip de produs

Clasa 1.2. Produse din carne (fierte, sărate, afumate etc.)

3.5. Descrierea produsului agricol sau alimentar căruia i se aplică denumirea de la punctul 3.1 [articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007]

Cârnatul „Lukanka Panagyurska” este un produs din carne crudă uscată și presată, preparat din carne proaspătă de vită (care poate fi înlocuită cu carne proaspătă de bivol) și carne proaspătă de porc, aditivi și condimente naturale, cu care se umple o membrană naturală sau artificială cu un diametru (Φ) de 50 mm, ce aderă perfect la umplutură. În cazul în care se folosește o membrană artificială, cârnatul „Lukanka Panagyurska” este drept, cu capetele legate cu sfoară sau prinse cu agrafe metalice. În cazul în care se folosește o membrană naturală, acesta este ușor curbat, având ambele capete legate cu sfoară. Membrana naturală poate fi făcută din intestinul gros al bovinelor sau din cecul ovinelor. În secțiune, cârnatul are o suprafață regulată și omogenă, fără goluri, culoarea sa poate varia de la roșu până la roșu-marونیu, și este presărat cu bucățele de grăsime cu diametrul de 2-4 mm, de culoare alb spre rozaliu. Produsul are o consistență elastică și densă. Sunt caracteristice gustul moderat sărat și aroma distinctă a condimentelor sale.

Cârnatul „Lukanka Panagyurska” poate fi consumat direct după îndepărtarea membranei.

Cârnatul „Lukanka Panagyurska” prezintă următoarele proprietăți fizico-chimice:

- conținut maxim de apă: 35 % din masă;
- conținut maxim de grăsimi: 42 % din masă;
- conținutul minim de proteine: 28 % din materia uscată (folosind metoda Kjeldahl);
- conținut maxim de sare de bucătărie: 4,6 % din masă;
- pH minim: 5,4.

Cârnatul „Lukanka Panagyurska” poate fi comercializat întreg, tăiat în bucăți sau în felii, ambalat sub vid sau în atmosferă modificată.

3.6. Descrierea metodei de producție a produsului agricol sau alimentar căruia i se aplică denumirea de la punctul 3.1 [articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007]

Rețeta pentru 100 de kg de umplutură pentru cârnatul „Lukanka Panagyurska” este următoarea:

Carne

Carne proaspătă de vită (poate fi înlocuită cu carne proaspătă de bivol), cu un conținut de grăsimi de până la 10 %: 60 kg

Carne proaspătă de porc, cu un conținut de grăsimi de până la 5 % (carne macră de porc): 20 kg

Carne proaspătă de porc, cu un conținut de grăsimi de până la 50 % (piept de porc): 20 kg

Condimente

Piper alb sau negru, fără aditivi: 300 g

Chimen, fără aditivi: 300 g

Alte ingrediente

Zahăr: 300 g

Sare de bucătărie: 2,3 kg

Conservant: nitrat de potasiu: 100 g sau nitrat de sodiu: 85 g

(Observație: cantitatea de 100 g de nitrat de potasiu poate fi înlocuită cu 85 g de nitrat de sodiu).

Antioxidant: acid ascorbic (E 300): 50 g

Se permite folosirea culturilor de inițiere.

Membrană: naturală (fabricată din intestinul gros al bovinelor sau din cecul ovinelor, în prealabil sărate) sau artificială, cu diametrul (Φ) de 50 mm.

Sfori sau agrafe și cârlige pentru agățare.

Metoda de producție

„Lukanka Panagyurska” este fabricat din carne proaspătă de vită (care poate fi înlocuită cu carne proaspătă de bivol) și carne proaspătă de porc cu un pH de 5,6-6,2. După ce oasele și tendoanele au fost îndepărtate, iar carnea de porc și de vită (sau de bivol) a fost sortată în funcție de tip și calitate, carnea se taie, manual sau mecanic, în bucăți. Apoi, bucățile de carne de vită (sau de bivol) și de porc se cântăresc în cantitățile impuse de rețetă și se toacă într-unul dintre următoarele trei moduri:

- se toacă în mașina de tocat carne și se amestecă într-o mașină de tăiat;
- se toacă în mașina de tocat carne și se amestecă într-un mixer;
- se toacă și se amestecă într-o mașină de tăiat.

În timpul tocării toate condimentele și ingredientele pentru sărare se adaugă în cantitățile impuse de rețetă (sare, nitrat de sodiu sau de potasiu, zahăr, acid ascorbic și condimente, constând în piper alb sau negru fără aditivi, chimen fără aditivi și culturi de inițiere).

Amestecul rezultat se introduce apoi, cu ajutorul unei mașini, într-o membrană naturală, constând într-un intestin gros provenit de la bovine sau într-un cec provenit de la ovine, sau într-o membrană artificială). Membrana se leagă cu sfoară sau se închide cu agrafe la ambele capete. Odată umpluți, cârnații „Lukanka Panagyurska” se suspendă de niște rame (bare) metalice sau din lemn, dispuse pe cărucioare pentru cârnați. Timp de două-trei zile cârnații „Lukanka Panagyurska” sunt ținuti la zvântat și uscat, la o temperatură a aerului de 8-24 °C și la o umiditate relativă de 65-90 %, apoi sunt mutați în camera de uscare. Cârnații sunt uscați la o temperatură a aerului de 12-17 °C și la o umiditate relativă de 70-85 % în camere de uscare cu ventilație naturală sau forțată. În timpul uscării și maturării, cârnații sunt presați de două-trei ori, cu ajutorul unor prese plane din lemn. Cârnații sunt ținuti în prese timp de 12-24 de ore. Șeful de producție stabilește prin inspecție vizuală momentul în care cârnații sunt gata de presare. Cârnații sunt așezați pentru prima dată în presă atunci când capătul inferior și suprafața sunt complet uscate la atingere, iar bucățile de grăsimi încep să se contureze pe sub membrană. Operațiunile ulterioare de presare au loc dacă șeful de producție consideră că sunt necesare. Presiunea mecanică face ca temperatura produsului să crească ușor. Împreună cu umiditatea condensată, acest lucru permite formarea unui strat alb de mușgeai nobil pe suprafața cârnațului. Presele trebuie să fie fabricate conform anumitor standarde tradiționale. Pe lângă faptul că trebuie să fie rezistente la solicitarea fizică, acestea trebuie să poată absorbi umiditatea care apare. Din acest motiv, ele sunt fabricate dintr-un material natural (din lemn) care poate fi curățat și uscat.

Procesul de producție al „Lukanka Panagyurska” durează între 20 și 30 de zile în total și este finalizat atunci când conținutul de apă este redus la 35 % sau mai puțin, iar produsul final cântărește sub 60 % din greutatea ingredientelor inițiale din carne.

3.7. *Caracterul specific al produsului agricol sau alimentar [articolul 3 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007 al Comisiei]*

Cârnatul „Lukanka Panagyurska” prezintă următoarele proprietăți fizico-chimice specifice:

- aspect distinctiv: suprafața exterioară este acoperită cu un strat alb și uscat de mucegai nobil, ceea ce indică faptul că respectivul cârnat a fost maturat și uscat în mod corespunzător;
- forma aplatizată a cârnaților, rezultată în urma presării. Forma acestui produs se distinge de forma cilindrică sau paralelipipedică a altor produse din carne crudă uscată;
- aroma și gustul caracteristice: ușor sărat, cu note condimentate clare. Gustul și aroma specifice ale cărnii, îmbogățite cu aroma chimenului combinat cu piper alb sau negru, diferențiază cârnatul „Lukanka Panagyurska” de alte produse asemănătoare din această categorie, care sunt condimentate cu usturoi, nucșoară și piper de Jamaica;
- suprafața secțiunii, caracteristică datorită formei elipsoidale, diferită de cea a altor produse din carne crudă uscată, care pot fi pătrate sau dreptunghiulare în secțiune. Cârnatul „Lukanka Panagyurska” are o culoare caracteristică, ce variază de la roșu-marونیu la roșu, determinată de combinația de carne de vită (sau de bivol) și carne de porc, spre deosebire de culoarea roșie-rozalie a produselor similare fabricate numai din carne de porc.

3.8. *Caracterul tradițional al produsului agricol sau alimentar [articolul 3 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007]*

Caracterul tradițional al produsului constă în compoziția acestuia, rămasă neschimbată, metodele utilizate pentru producerea sa, aroma și gustul specifice, care s-au păstrat de-a lungul anilor.

Caracterul tradițional al rețetei este dat de ingredientele de bază din carne și de amestecul folosit pentru condimentare.

Compoziția și cerințele de calitate pentru cârnatul „Lukanka Panagyurska” au rămas aceleași de peste 30 de ani. Compoziția pentru 100 kg de umplutură pentru cârnatul „Lukanka Panagyurska” (60 kg de carne de vită sau de bivol, 20 kg de carne macră de porc, 20 kg de piept de porc, 300 g de piper negru sau alb fără aditivi, 300 g de chimen fără aditivi) a fost prevăzută în standardul tehnic 37-83 din 1983, aprobat de Uniunea Națională Agroindustrială (NAPS) în temeiul BDS 2589-83 (standardul de bază).

Pentru a asigura calitatea produsului final este esențial să se respecte standardele de calitate pentru ingrediente. În publicația *Hranitelna Promishlenost*, ediția 8/9 din 1964, autorii G. Gerginov, director de producție, și Kr. Dimov, director de divizie, explică: „Grăsimea de vită (cu excepția grăsimii renale) îmbunătățește calitatea cârnaților *sudzhuk* și *lukanka*, care necesită carne nesortată, cum este cazul cârnatului «Lukanka Panagyurska», și conferă cârnaților gustul lor plăcut specific. Nu se permite folosirea cărnii provenite de la scroafe sau vieri...” [Marin Marinov, *Proizvodstvo i plasment na mesni produkti* (Producția și distribuția produselor din carne), Sofia, 1963, pagina 110].

Metodele tradiționale de uscare și presare au fost de asemenea păstrate. Ele reprezintă aspecte esențiale ale procesului de producție al „Lukanka Panagyurska”. În dizertația sa din 1972, intitulată *Tehnologichno prouchvane na mehaniziran sposob za presovane i sushene na trayni mesni produkti* (Studiul tehnicilor mecanizate de presare și uscare a produselor din carne cu perioadă de valabilitate lungă), Stefan Danchev a afirmat că „presarea are de asemenea efecte asupra maturării și a uscării, care sunt cruciale pentru calitatea produsului finit.”

Potrivit publicației *Traditsionni Bulgarski Retsepturi i Tehnologii* (Rețete și metode de preparare tradiționale bulgărești) realizate de Asotsiatsia na mesopreraботvatelite v Bulgaria (Asociația procesatorilor de carne din Bulgaria), Sofia, 2002, „în a cincea zi, atunci când cârnații *lukanka* au început să se usuce, iar bucățile de grăsime au început să se contureze pe sub membrană, este timpul să fie puși la presat. Cârnații sunt puși la presat de două-trei ori, în funcție de dimensiunile lor.” (pagina 17).

3.9. *Cerințe minime și proceduri pentru verificarea caracterului specific [articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1216/2007]*

În timpul prelucrării, dar și după aceasta, se verifică următoarele:

- conformitatea ingredientelor din carne utilizate cu cerințele specificate la punctul 3.6 al caietului de sarcini;
- respectarea proporțiilor de carne, condimente și aditivi prevăzute în rețetă; această verificare se realizează la măsurarea și amestecarea condimentelor cu carnea, prin confruntarea cu rețeta a cantităților de carne, de condimente și de aditivi;
- respectarea procesului de producție prevăzut pentru pregătirea amestecului cu care se umple membrana cârnaților; această verificare se realizează prin inspecția vizuală a amestecului și a calității procesului de tragere a cârnaților;
- controlul temperaturii și umidității în timpul zvântării și uscării produsului;
- greutatea produsului în timpul uscării, până când aceasta va fi de maximum 60 % din greutatea inițială a ingredientelor de carne specificată la punctul 3.6;
- conformitatea produsului final cu cerințele privind suprafața exterioară, forma și dimensiunile după uscare;
- conformitatea produsului final cu cerințele privind suprafața secțiunii, consistența, gustul și aroma;
- conformitatea produsului final cu parametri fizico-chimici impuși specificați la punctul 3.5 al caietului de sarcini aprobat, utilizând metode de laborator omologate.

4. **Autoritățile sau organismele care verifică respectarea caietului de sarcini**

4.1. *Denumirea și adresa*

Denumire: QCertificazioni S.r.l., acreditată în conformitate cu standardul italian Accredia EN 45011.
Adresă: Villa Parigini, loc. Basciano
53035 Monteriggioni SI
ITALIA

Leonardo da Vinci 42a
4000 Plovdiv
BULGARIA

Tel./fax +359 32649228
Telefon mobil +359 897901680
E-mail: office@qci.bg

☐ Public ☒ Privat

4.2. *Sarcini specifice ale autorităților sau organismelor respective*

Organismul de control specificat la punctul 4.1 efectuează controale pentru a verifica conformitatea cu toate criteriile stabilite în caietul de sarcini.

Parametrii indicați la punctul 3.9 trebuie verificați cel puțin o dată pe an. În cazul în care se constată încălcări, frecvența controalelor este mărită la o dată la șase luni.

Publicarea unei cereri de înregistrare în temeiul articolului 50 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind sistemele din domeniul calității produselor agricole și alimentare

(2014/C 89/10)

Prezenta publicare conferă dreptul de opoziție la cererea de înregistrare în temeiul articolului 51 din Regulamentul (UE) nr. 1151/2012 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾.

DOCUMENT UNIC

**REGULAMENTUL (CE) NR. 510/2006 AL CONSILIULUI
privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare ⁽²⁾**

„TORRONE DI BAGNARA”

NR. CE: IT-PGI-0005-01101-27.03.2013

IGP (X) DOP ()

1. Denumire

„Torrone di Bagnara”

2. Statul membru sau țara terță

Italia

3. Descrierea produsului agricol sau alimentar

3.1. Tip de produs

Clasa 2.4. Pâine, produse de patiserie, prăjituri, produse de cofetărie, biscuiți și alte produse de panificație

3.2. Descrierea produsului căruia i se aplică denumirea de la punctul 1

Denumirea „Torrone di Bagnara” desemnează exclusiv produsul obținut prin fierberea și prelucrarea mierii cu zahăr și migdale prăjite în piele, praf de scorțișoară și de cuișoare, produsul fiind acoperit cu cristale de zahăr sau cu cacao amară.

Există două tipuri de „Torrone di Bagnara”, în funcție de stratul cu care e acoperit produsul:

„Martiniana” (acoperit cu cristale de zahăr)

„Torrefatto glassato” (acoperit cu cacao amară).

La momentul comercializării, nugaua „Torrone di Bagnara” prezintă următoarele caracteristici fizice și organoleptice:

formă: paralelipiped dreptunghic cu colțuri rotunjite;

dimensiuni:

lungime: cuprinsă între 4 și 12 cm;

lățime: cuprinsă între 1,5 și 2,5 cm;

înălțime: cuprinsă între 1,5 și 2,5 cm;

greutate: cuprinsă între 14 și 35 g;

aspect exterior: suprafață încrețită și de culoare maro – așa-zisa „manta de călugăr” (*manto di monaco*) – acoperită cu cristale de zahăr (în versiunea „Martiniana”) sau lucioasă, netedă și fină, de culoare maro închis, în cazul acoperirii cu un amestec de zahăr și cacao (în versiunea „Torrefatto glassato”);

aspect interior: culoare maro, cu numeroase migdale bine distribuite;

⁽¹⁾ JO L 343, 14.12.2012, p. 1.

⁽²⁾ JO L 93, 31.3.2006, p. 12. Înlocuit de Regulamentul (UE) nr. 1151/2012.

consistență: crocantă și friabilă;

gust: la mușcare, pasta este friabilă și crocantă, datorită prăjirii adecvate a migdalelor și temperaturii ridicate la care a fost lucrată masa dulce. În gură, gustul dulce al pastei este echilibrat de gustul migdalelor prăjite și de o senzație netă de ars, cu un ușor gust rezidual de condimente care, în cazul versiunii „Torrefatto glassato”, include și gustul de cacao amară.

3.3. *Materii prime (numai pentru produsele prelucrate)*

„Torrone di Bagnara” prevede utilizarea următoarelor ingrediente:

Ingrediente obligatorii

Ingrediente pentru pasta de nuga:

- masă dulce, compusă din zahăr pudră și miere de portocal, polifloră deschisă la culoare sau de sparceță spaniolă (*Hedysarum coronarium*);
- migdale dulci în piele;
- scorțișoară pudră, cuișoare pudră.

Ingrediente pentru acoperire:

- versiunea „Martiniana”: zahăr pudră pentru glazură, cristale de zahăr pentru presărat;
- versiunea „Torrefatto Glassato”: zahăr pudră, și eventual fondant ca înlocuitor parțial pentru glazură, pudră de cacao amară cu 22-24 % unt de cacao.

Ingrediente facultative pentru cele două versiuni

albuș sau albumină de ou; vanilină; uleiuri esențiale de citrice; adjuvant pentru obținerea siropului de zahăr.

Produsul nu conține nici coloranți, nici conservanți.

3.4. *Hrană pentru animale (numai pentru produsele de origine animală)*

—

3.5. *Etape specifice ale producției care trebuie să se desfășoare în aria geografică delimitată*

Toate etapele procesului de prelucrare a ingredientelor și de preparare a nugalei „Torrone di Bagnara” se desfășoară în aria geografică delimitată.

3.6. *Norme specifice privind felierea, răzuirea, ambalarea etc.*

„Torrone di Bagnara” se comercializează în ambalaje care conțin un singur produs sau mai multe produse. În scopul păstrării calității produsului, operațiunile de ambalare trebuie să se desfășoare în maximum 4 ore de la răcire. Acest lucru permite evitarea eventualelor contaminări cu bacterii și garantează faptul că produsul nu absoarbe umiditate din mediul extern, ceea ce ar provoca, pe lângă riscul formării de mușgai în timpul conservării, o înmuiere excesivă imediată a produsului, cu consecințe negative atât asupra aspectului exterior (topirea glazurii sau formarea unor crăpături la suprafață), cât și asupra consistenței interne (compromiterea caracterului crocant). În plus, în această etapă este necesar să se evite manipulări intermediare ale produsului, pentru ca suprafața să nu-și piardă caracterul lucios (în cazul „Torrefatto glassato”) sau o parte din zahărul cu care este acoperită (în cazul „Martiniana”).

3.7. *Norme specifice privind etichetarea*

Când este comercializată ca unitate de vânzare formată dintr-un singur produs, nugaua „Torrone di Bagnara” trebuie să fie învelită într-un ambalaj cu mențiunile „Torrone di Bagnara” și „Indicazione Geografica Protetta”, în formă desfășurată (se poate adăuga acronimul IGP), și/sau simbolul Uniunii, logoul produsului, reproduș mai jos.

Când nugaua „Torrone di Bagnara” este comercializată ca unitate de vânzare formată din mai multe produse, mai exact ca tăviță sau cutie care conține mai multe bucăți de nuga ambalate individual, indicațiile de mai sus trebuie să figureze pe ambalaj (tăviță sau cutie) și pe fiecare ambalaj care învește fiecare produs.

Este interzisă adăugarea oricăror alte mențiuni care nu sunt prevăzute în mod expres.

Totuși, este permisă utilizarea uneia dintre cele două denumiri suplimentare referitoare la tipul de acoperire („Martiniana” sau „Torrefatto glassato”), a unor indicații cu eventual caracter istoric referitoare la mărci private, cu condiția ca acestea să nu inducă în eroare consumatorul, precum și a unor alte informații adevărate și documentabile, permise de legislația Uniunii sau de legislația națională sau regională.

Logoul produsului conține, în partea de sus, pe un singur rând, denumirea „Torrone di Bagnara”, în partea centrală fiind reprezentată în mod stilizat fortăreața Rocca di Bagnara, deasupra profilului unei sirene, al cărei corp este format dintr-o linie curbă.

4. Delimitarea concisă a ariei geografice

Aria geografică de producție a nugalei „Torrone di Bagnara” este constituită din întregul teritoriu administrativ al comunei Bagnara Calabra, aflată în provincia Reggio Calabria.

5. Legătura cu aria geografică

5.1. Specificitatea ariei geografice

Aria geografică delimitată este reprezentată de un vechi târg marinăresc, situat la baza unui perete stâncos înalt și abrupt, a cărui conformație nu a permis niciodată desfășurarea unei activități agricole, cu excepția unor rânduri înguste de viță de vie cultivate pe terase, și care a îngreunat schimburile cu interiorul peninsulei. Așadar, activitatea economică a comunei Bagnara s-a desfășurat întotdeauna pe mare, cu ajutorul căreia au fost comercializate produsele locale tradiționale. Aceste produse locale erau adesea schimbate cu zahăr și condimente, a căror disponibilitate se află la originea apariției, în prima jumătate a secolului al XIX-lea, a magazinelor locale cu condimente. Transformate de-a lungul timpului, aceste magazine au devenit actualele întreprinderi industriale sau artizanale care produc „Torrone di Bagnara”. Au constituit, de fapt, „incubatorul” în care s-au dezvoltat lucrătorii pricepuți ai orașului, caracterizați și în prezent de cunoașterea specifică atât a ingredientelor, cât și a modalităților de producție.

5.2. Specificitatea produsului

Nugaua „Torrone di Bagnara” este comercializată în două versiuni produse din vremuri trecute în comuna Bagnara, „Martiniana” și „Torrefatto glassato”. Caracteristica ce a permis denumirii „Torrone di Bagnara” să devină apreciată în rândul consumatorilor se datorează consistenței friabile și crocante deosebite. Această caracteristică se datorează sistemului tradițional de fierbere de bază, la foc deschis și la temperaturi înalte, diferit de cel utilizat în mod obișnuit în cazul nugalei, preparată pe baie de aburi și, oricum, la temperaturi mai reduse. În plus, această modalitate de producție este responsabilă pentru alte caracteristici organoleptice deosebite, cum ar fi culoarea maro din interior și senzația specifică de ars, percepută în gură. O altă caracteristică a nugalei „Torrone di Bagnara” este utilizarea printre ingrediente a condimentelor, moștenire istorică datorată specificității ariei geografice delimitate, acestea îmbogățind gustul și conferind un caracter unic nugalei „Torrone di Bagnara”.

5.3. Legătura cauzală dintre aria geografică și calitatea sau caracteristicile produsului (pentru DOP) sau o calitate anume, reputația sau alte caracteristici ale produsului (pentru IGP)

„Torrone di Bagnara” a dobândit în timp o foarte bună reputație, începând cu anul 1846, când „Torrone di Bagnara” este menționat în mod expres ca specialitate a unei familii de cofetari care încă mai desfășoară această activitate și care a devenit apoi, la sfârșitul secolului, furnizoare a casei regale Savoia. Există numeroase documente, produse de-a lungul întregului secol al XIX-lea, care atestă o activitate de producție intensă și o activitate la fel de intensă de expediere a acestui produs. În 1885, scriitorul N. Marcone afirma: „Nugaua din Bagnara face înconjurul lumii, și merită într-adevăr o asemenea onoare” (*Un viaggio in Calabria. Impressioni e ricordi*). Reputația nugalei „Torrone di Bagnara” se menține de-a lungul întregului secol XX. În 1983, călugărul A. Gioffrè se exprimă astfel în *Storia di Bagnara*: „Specialitatea acestui produs de cofetărie (nugaua) ... a făcut celebru numele «Bagnara»”.

În plus, ziarele locale, ghidurile gastronomice și revistele indică nugaua „Torrone di Bagnara” ca produs tipic al ariei geografice delimitate. Articolul intitulat *Le tante vie del torrone*, publicat în *Gazzetta del sud* din 14 decembrie 1995, identifică Bagnara ca punctul de pornire al așa-zisului „drum al nugalei” și menționează câteva nume ale unor vechi familii producătoare de „Torrone di Bagnara”. Ghidul *Atlante dei prodotti tipici dei Parchi Italiani* (anul 2002, p. 215), în secțiunea dedicată dulciurilor calabreze, menționează Bagnara Calabria ca localitate celebră pentru vechea tradiție a producției de nuga, oferind informații referitoare la variantele de nuga și la ingredientele utilizate. Publicația *Calabria sapori di una terra antica — le specialità enogastronomiche regionali d'eccellenza ed i prodotti tipici di qualità* (Ed. Regione Calabria, 2004, p. 11) menționează „Torrone di Bagnara” ca desert tipic din Calabria. Pentru a consolida această legătură, în fiecare an, la sfârșitul lunii noiembrie, se organizează tradiționala sărbătoare *Festa del Torrone*, care contribuie la perpetuarea faimei produsului.

Aspecte istorice și culturale

În perioada de după Al Doilea Război Mondial, înființarea unei serii de mici întreprinderi a determinat apariția unui adevărat „district al nugalei «Torrone di Bagnara»”, caracterizat de vitalitatea deosebită a operatorilor. Acest lucru a permis dobândirea, de-a lungul anilor, a unor tehnici specifice, precum și dezvoltarea și menținerea unor cunoștințe și abilități necesare atât pentru prelucrarea ingredientelor, cât și pentru prezentarea finală a produsului în cele două versiuni, „Martiniana” și „Torrefatto Glassato”, transmise apoi din generație în generație și de negăsit în alte zone.

În plus, se mențin, în lexicul specializat local, termeni din jargonul vechii tradiții de producție, precum *manto di monaco*, pentru a vorbi despre culoarea nugalei, *cotta*, pentru a indica pasta de nuga caldă și încă fără formă, *torroniera*, pentru a desemna căldarea specifică utilizată de măștrii cofetari.

Trimitere la publicarea caietului de sarcini

[Articolul 5 alineatul 7 din Regulamentul (CE) nr. 510/2006 ⁽³⁾]

Textul consolidat al caietului de sarcini este disponibil la adresa:

<http://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/3335>

sau

accesând direct pagina principală a site-ului internet al Ministerului Politicilor Agricole, Alimentare și Forestiere (<http://www.politicheagricole.it>), făcând clic pe „Qualità e sicurezza” (în partea superioară dreaptă a ecranului) și apoi pe „Disciplinari di Produzione all'esame dell'UE”.

⁽³⁾ A se vedea nota de subsol nr. 2.

RECTIFICĂRI

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții*(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)**(2014/C 89/11)*

La pagina 2, textul privind ajutorul de stat SA.29832 [2013/N-2 și MC10/2009, ex SA.27991 (C10/2009), ex SA.28855 (N373/2009), ex SA.33305 (2012/C)] se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Decizii în contextul monitorizării punerii în aplicare a deciziilor privind ajutoarele pentru restructurare și ajutoarele în caz de lichidare destinate instituțiilor financiare**(Text cu relevanță pentru SEE)**

Data adoptării deciziei	5.11.2013
Ajutorul nr.	SA.29832 [2013/N-2 și MC10/2009, ex SA.27991 (C10/2009), ex SA.28855 (N373/2009), ex SA.33305 (2012/C)]
Stat membru	Țările de Jos
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Amendment to the restructuring plan of ING
Tipul deciziei	Nouă decizie privind următoarea decizie a Comisiei: SA.28855; SA.33305; SA.27991; SA.29832
Conținut	Adaptarea modalităților de repartizare a sarcinilor, Adaptarea strategiei/planului de afaceri pentru restabilirea viabilității, Alte adaptări
Alte informații	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții

(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)

(2014/C 89/12)

La pagina 11, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37390 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE

Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții

(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)

Data adoptării deciziei	4.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37390 (2013/N)	
Stat membru	Letonia	
Regiune	—	—
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Aid in the form of credit guarantees (amendment of SA.35910 (2012/N))	
Temei legal	Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība” un noteikumu projekts “Grozījumi Ministru kabineta 2009. gada 7. jūlija noteikumos Nr. 746 „Lauksaimniecības un lauku attīstības kredītu garantēšanas kārtība”	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Investiții în exploatații agricole, Investiții în prelucrare și marketing, Stabilirea tinerilor fermieri	
Forma de ajutor	garantare	
Buget	—	
Valoare	80 %	
Durată (perioadă)	01.01.2014 - 30.12.2019	
Sectoare economice	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Lauku attīstības Fonds Republikas laukums 2, LV-1981	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții*(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)**(2014/C 89/13)*

La pagina 18, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37476 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE**Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții****(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)**

Data adoptării deciziei	09.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37476 (2013/N)	
Stat membru	Italia	
Regiune	—	—
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Criteria and modalities for awarding aid in favour of the associations of mutual insurance	
Temei legal	Articolo 5, comma 8, della legge provinciale 14 dicembre 1999, n. 10, e successive modifiche	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Prime de asigurare	
Forma de ajutor	Altele	
Buget	—	
Valoare	0 %	
Durată (perioadă)	01.01.2014 - 30.06.2014	
Sectoare economice	Toate sectoarele economice care pot beneficia de ajutor	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Ripartizione provinciale agricoltura Via Brennero 6, 39100 Bolzano, Italy	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții

(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)

(2014/C 89/14)

La pagina 19, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37496 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE

Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții

(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)

Data adoptării deciziei	16.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37496 (2013/N)	
Stat membru	Germania	
Regiune	BRANDENBURG	—
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Brandenburg-Vertragsnaturschutz	
Temei legal	— Bundesnaturschutzgesetz (BNatSchG) vom 29. Juli 2009 — Brandenburgisches Ausführungsgesetz zum Bundesnaturschutzgesetz (BbgNatSchAG) vom 21. Januar 2013 (ersetzt das Brandenburgische Naturschutzgesetz (BbgNatSchG) vom 26. Mai 2004 ab dem 1. Juni 2013) — Verwaltungsvorschrift zum Vertragsnaturschutz vom 20. April 2009 — Verwaltungsvorschrift zum Vertragsnaturschutz in Brandenburg (VV-VN) ENTWURF – Stand 26. Juni 2013	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Angajamente privind agromediul	
Forma de ajutor	Subvenție directă	
Buget	Buget global: EUR 3,2 (în milioane) Buget anual: EUR 1,6 (în milioane)	
Valoare	%	
Durată (perioadă)	1.1.2014 - 31.12.2015	
Sectoare economice	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Landesamt für Umwelt, Gesundheit und Verbraucherschutz Seeburger Chaussee 2 14476 Potsdam OT Groß Glienicke Landesamt für Ländliche Entwicklung, Landwirtschaft und Flurneuordnung (LELF) Seeburger Chaussee 2 14476 Potsdam OT Groß Glienicke	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții*(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)**(2014/C 89/15)*

La pagina 20, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37540 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE**Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții****(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)**

Data adoptării deciziei	17.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37540 (2013/N)	
Stat membru	Franța	
Regiune	—	Mixte
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Aides recherche-développement filières grandes cultures	
Temei legal	Art. L 611.1 et L 621.1 du code rural et de la pêche maritime	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Cercetare și dezvoltare	
Forma de ajutor	Altele	
Buget	Buget global: EUR 6 (în milioane) Buget anual: EUR 6 (în milioane)	
Valoare	100 %	
Durată (perioadă)	01.01.2014 - 31.12.2014	
Sectoare economice	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>.”

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții*(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)*

(2014/C 89/16)

La pagina 20, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37542 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE**Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții****(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)**

Data adoptării deciziei	17.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37542 (2013/N)	
Stat membru	Franța	
Regiune	—	Mixte
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	aides en faveur de la publicité des animaux, produits animaux et produits d'origine animale	
Temei legal	— article L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — article L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Publicitate (AGRI)	
Forma de ajutor	Altele	
Buget	Buget global: EUR 8 (în milioane) Buget anual: EUR 8 (în milioane)	
Valoare	100 %	
Durată (perioadă)	1.1.2014-31.12.2014	
Sectoare economice	Toate sectoarele economice care pot beneficia de ajutor	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții*(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)**(2014/C 89/17)*

La pagina 21, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37543 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE**Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții****(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)**

Data adoptării deciziei	17.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37543 (2013/N)	
Stat membru	Franța	
Regiune	—	—
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Aides à la publicité des secteurs des fruits, des légumes, de l'horticulture, des pommes de terre, des productions végétales spécialisées et de l'apiculture	
Temei legal	— L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Publicitate (AGRI)	
Forma de ajutor	Altele	
Buget	Buget global: EUR 16,5 (în milioane) Buget anual: EUR 16,5 (în milioane)	
Valoare	100 %	
Durată (perioadă)	1.1.2014-31.12.2014	
Sectoare economice	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

**Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE Cazuri în care
Comisia nu ridică obiecții**

(Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 50 din 21 februarie 2014)

(2014/C 89/18)

La pagina 21, textul referitor la ajutorul de stat nr. SA.37544 se anulează și se înlocuiește cu următorul text:

„Autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE

Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții

(Text cu relevanță pentru SEE, cu excepția produselor prevăzute în anexa I la tratat)

Data adoptării deciziei	17.12.2013	
Ajutorul nr.	SA.37544 (2013/N)	
Stat membru	Franța	
Regiune	—	—
Titlu (și/sau numele beneficiarului)	Aides à la publicité en faveur des produits viticoles	
Temei legal	— L. 621-1 du code rural et de la pêche maritime — L. 1511-1 et suivants du code général des collectivités territoriales	
Tipul măsurii	Schemă	—
Obiectiv	Publicitate (AGRI)	
Forma de ajutor	Altele	
Buget	Buget global: EUR 9 (în milioane) Buget anual: EUR 9 (în milioane)	
Valoare	100 %	
Durată (perioadă)	01.01.2014 - 31.12.2014	
Sectoare economice	AGRICULTURĂ, SILVICULTURĂ ȘI PESCUIT	
Numele și adresa autorității de acordare a ajutorului	Ministère de l'agriculture, de l'agroalimentaire et de la forêt 3 rue barbet de jouy 75349 paris 07	
Alte informații	—	

Textul deciziei în limba (limbile) originală (originale), din care au fost înlăturate toate informațiile confidențiale, poate fi consultat pe site-ul:

<http://ec.europa.eu/competition/elojade/isef/index.cfm>

<u>Număr de referință</u>	Cuprins (<i>continuare</i>)	Pagina
2014/C 89/12	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	67
2014/C 89/13	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	68
2014/C 89/14	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	69
2014/C 89/15	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	70
2014/C 89/16	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	71
2014/C 89/17	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE – Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	72
2014/C 89/18	Rectificare la autorizarea ajutoarelor de stat în conformitate cu articolele 107 și 108 din TFUE Cazuri în care Comisia nu ridică obiecții (JO C 50, 21.2.2014)	73

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO